

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenhatodik évfolyam
2005. május

5

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: A profetikus igehirdetés. (9.) A profetikus igehirdetés fenomenológiája formai szempontból.	203

Vasárnapi prédikációk

Felszegi Imre: Életeddel dicsőítsd Istent. Apostolok Cselekedetei 2,43.47.....	207
Nyeste László Csaba: A mi becsületbeli dolgunk. 1Thesszalónika 4,11–12.....	209
Szilágyi Róbert: Modus Vivendi. Máté 11,28–30.....	211

Anyák napi prédikáció

Gede Ildikó: Fájdalommal szülsz magzatokat... 1Mózes 3,16a	214

Prédikációk Mennybemenetel ünnepére

Móra László Tibor: Krisztus mennybemenetelének haszna. János 16,5–7	217
Szabó László: Felmegy az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz... János 20,17–18.....	219

Prédikációk pünkösd nagyhetére

Vályi Nagy Ervin: Húsvét és pünkösd között Új életlehetőség a Szentlélek által. Apostolok Cselekedetei 1,2b–8	222
A hit győzelme a Szentlélek által. 1János 5,4–5	224
Aki mindent elvesz és aki mindent visszaad. Efézus 1,3.7.8; János 16,23.....	226
Ima és tett. Kolossé 4,2–5	229

Prédikációk pünkösd ünnepére

Domahidi Béla: A váltság beteljesedése. Titus 3,4–7	233
Joó Sándor: Teljesedjétek be Szent Lélekkel! Efézus 5,18b	236
Kabai Ferenc: Ínségeinkben fő vigasztalónk! Apostolok Cselekedetei 11,24–26.....	239
Márton János: A tanítványok öröksége. János 14,15–17	241
Zsold Béla: Minémű lélek lakozik bennünk? Nehémiás 9,20–21	243

Prédikációk Szentháromság vasárnapjára

Mátyás Árpád: Ablak nyílik, ajtó tárul. Apostolok Cselekedetei 7,55–56.59–60.....	245
Uszkay Huba: „Én vagyok az Úr, a te Istened!” Hóseás 13,4.....	247

A Genezáret partján

Jerry Bridges: Gyakorold magad az istenfélelemben!	250

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre:

Bartos Károly: Örüljétek az Úrban! Filippi 4,4.....	257

Rádióprédikáció:

Bányai László: Nyugalanságunk igazi gyógyszere. János 14,4	261

Keresztelési igehirdetés:

Székely László: Krisztusba oltatás. János 15,4–5	262

Esztetési igehirdetés:

Tunyogi Lehel: Az egytlvé tartozás pecsétjének hatalma. Énekek Éneke 8,6–7	263

Temetési igehirdetés:

Fülöp János: Nékem az élet Krisztus és a meghalás nyereség. Filippi 1,21–25.....	266

Versek anyák napjára	268

A címlapon Orth István *Sákrámentumok* című grafikája látható

A hátlapon Martin Bubertől *Haszid történetek*

Tanulmány

Boross Géza
Budapest

A profetikus igehirdetés (9.)

III.

A profetikus igehirdetés fenomenológiája formai szempontból

1. A profetikus igehirdetés – szenvedélyes beszéd

A profétai igehirdetés egyik klasszikus bibliai modellje, Jeremiás próféta írja önmagáról: „Nem emlékszem Róla, sem az Ó nevében többé nem szólok, de mintha égő tűz volna szívemben, az én csontjaimba rekesztve és erőlködöm, hogy elviseljem, de nem tehetem... (Jer 20,9) Ez a próféta szívébe és csontjaiba rekesztett „tűz” a profétai (profetikus) igehirdetés egyik magyarázata. Ez a tűz nyilvánul meg a prédikáció elmondásában, a kétügma szószéki kommunikációjában. Ezért van igaza Bohrennek, amikor homiletikája első fejezetében arról beszél, hogy a prédikálás – szenvedély.¹ Az egyháztörténet profetikus igehirdetői szemléletesen verifikálják ezt a jelenséget. Így mindjárt Kálvin igehirdetése (hogy Savonaroláét most ne említsük). Kálvin azért volt olyan nagyhatású igehirdető pozitív és negatív értelemben egyaránt, mert ezt vallotta: „A jó és hűséges lelkipásztornak a tiszte nemcsak abban áll, hogy egyszerűen magyarázza a Szentírást, hanem nagy erővel (vehemenssen) kell szólania, élénken és hatalmasan kell beszélnie, hogy ajkán Isten igéjének éle és ereje legyen.”² Hogy a prédikálás valóban szenvedély, bizonyítja Kálvin munka- és harcostársa, Fárel Vilmos is. Életrajza szerint „lángbuzgalmú” férfi, tüzes alkat volt. Pruzsinszky jegyzi fel, hogy Series község lakói a reformáció születésének 300 éves évfordulóján a templom falában elhelyezték azt a követ, mely Fárel szószéke volt annak idején, s arra ezt a feliratot vésették: „Erről a megszentelt helyről, a szabad ég alatt... kezdte hazánkknak áldott prédikátora hirdetni az evangéliumot 1529. december 14-én. Vajha az a lángoló buzgóság, amellyel ő a szíveket megnyerte, ismét életre kelne utódaiban.”³ A szenvedélyes prédikálás az egyik jellemző vonása az angol puritanizmus világhírű prédikátora, Baxter Richard igehirdetésének is. Életrajza szerint „valósággal égett a lelkekért”, s hogy „megtértjeibe sikerült beoltania saját lobogó szenvedélyét”.⁴ Maga Baxter *A református lelkipásztor* c. művében többek között ezt a tanácsot adja igehirdető szolgatársainak: „Legyetek gyakran elmerülve a titkos imádságban és elmélkedésben, mert itt megszereznetek a mennyei tüzet(!), mely meggyújtja az áldozatot... Ha az én szívem kihűlt, igehirdetésem is hűvös lesz.”⁵ Bohren tételét praktikusán is, teoretikusán is verifikálja a prédikátorok fejedelme, C. H. Spurgeon is. Prédikátorszemináriumi előadásában külön szól a szószéki tűz jelenségéről. „Ha áldással akarunk hatni az emberekre – mondja –, akkor buzgalmunknak prédikálás közben tüzesnek(!) kell lennie... Az igehirdetőnek nem szabad közömbös, unalmas arckifejezéssel fellépnie a szószékre... A lelkész olyan, mint a kovács, aki semmit sem tud elérni tűz nélkül(!) a maga munkájában... Nekünk a gyülekezetre úgy kell nézni, mint fára és oltárra, és a prófétához hasonlóan le kell könyörögnünk a mennyei tüzet... Ha nincs tűz a prédikátorban, az nemcsak az egyház számára káros, hanem a világ számára is. Az istentelen

¹ *Predigtlehre*, München 1972, 17.

² CR 82, 291.

³ Pruzsinszky Pál, *Kálvin János*, Pápa 1909, 175.

⁴ Boreham, *Történelemformáló nagy igék*, é. n. Bp.

⁵ Richard Baxter, *A református lelkipásztor*, ford. dr. Czákó Jenő, Cegléd 1945, 74.

nemzetiség lelkiismerete nem könnyen mozgatható meg... A prédikatori szolgálat egyik legfontosabb kérdése, hogyan tudnók tüzünket(!) megőrizni és megsokszorozni... Úgy, ha fellobog bennünk a Krisztus iránti szeretet lángja, amit semmi vizek nem tudnak kioltani. Ez a Krisztus iránti szeretet az igazi mennyei tűz(!)... Ez a szeretet a Szentlélek rajtunk nyugvásának a jele...⁶ A profetikus igehirdetés tehát azért szenvedélyes beszéd, mert a profetikus igehirdető Isten Lelkének ihletése, inspirációja alatt áll. A magyar református prédikáció történetében erről az ihletésről a két világháború közötti időszakban egyik nagyhatású, sokakat vonzó igehirdetője Benkő István így vall az *Evezz a mélyre* c. prédikációskötete előszavában: „Ezek a beszédek tulajdonképpen csak halvány fényképfelvételei vagy szép emlékei annak az eseménynek, ami a szószéken történt az ihlet áldott óráiban. Az ihletés... a prédikátornak nemcsak az értelmét érinti, hanem egész lényét... Az ihlet alatt álló prédikátor orkesztra, mely száz különböző hangszerből áll és a Lélek valamennyin játszik...⁷ Ugyanő írja a *Tűz a hegytetőn* c., az 1Kir 18,37–39 alapján mondott prédikációjában: „Hogyha majd halálos ágyamból tekintek vissza az elmúlt esztendőkre... lesz egy dolog, ami akkor is drága, szent és múlhatatlan marad, a tűz, amit kaptam és amit láttam másokra is leszállni...⁸ A profetikus igehirdetés szenvedélyességét maga Bohren így indokolja: „Isten, akiről mi prédikálunk, megemésztő tűz. Az ő jövetelét és jelenlétét kívánjuk hirdetni. Ez azonban nem megy tűz nélkül. Nekünk nem tűzoltóknak, hanem tűzgerjesztőknek kell lennünk. Mint ahogyan Jézus is az volt, aki azért jött, hogy tüzet hozzon a földre...⁹ A profetikus igehirdetés szenvedélyes beszéd, mert a szószék Isten országának igazi arénája (Barth). Isten országa a szószéken ütközik meg a civitas Diabolival, Krisztus az Antikrisztussal, a Szentlélek a világ lelkével, Isten igéje az embert fogva tartó erőssel. Arról van szó, amiről Thurneysen ír *Az ige szolgálatában*: „Minden prédikáció egy-egy hatalmas támadás. Nem emberek ellen folyik a harc, még csak nem is a hitetlen világ ellen, hanem a bennünk lakozó szellemi hatalmak, zsarnoki rabtartók ellen, melyek gúzsba kötötték őket. Ez a harc tehát nem az emberek ellen, hanem egyenesen az emberekért folyik. Felszabadító hadjárat a rabok megmentésére. Az ellenséges szellemek különféle eszmék, jelszavak és gondolatok formájában uralkodnak rajtunk. Micsodák ezek a hatalmak? Mindaz, amiben Isten helyett hisznek az emberek. A prédikációnak mindig bizonyos uralkodó eszméket, a közvéleményt formáló hamis gondolatokat kell megdöntenie. A szellemek fölötti hatalomról van tehát itt szó. Minden egyes prédikáció ezért: ördögűzés.”¹⁰ Ennek a prédikálásnak magyar vonatkozásban egyik klasszikus paradigmája Ravasz László *Gadarai párba* j c. prédikációja.¹¹

2. A profetikus igehirdetés – dialógus is

Már az Ósz-i próféták igehirdetésének karakterisztikus vonása a megszólítás, a hallgatókhoz intézett kérdés, valóságos párbeszéd a hallgatósággal. „Miért mondod ezt, Jákob? Miért szólsz így, Izráel... Hát nem tudod... nem hallottad-e... (Ézs 40,27 s köv.) Pál apostol leveleiben újra meg újra visszatérő formai elem az olvasókhöz intézett kérdés (Róm 2,3–4.21–23; 3,1; 3,27–29; 4,1; 6,15 s köv. stb.). Péter apostol pünkösdi igehirdetése pedig egyenesen kérdést kiváltó igehirdetés (ApCsel 2,37) csakúgy, mint előbb Keresztelő Jánosé (Lk 3,10 s köv.).

⁶ *Ratschläge*, Stuttgart 1901, 319.

⁷ *I. m.* 8.

⁸ *I. m.* 238.

⁹ *Predigtlehre*, 20.

¹⁰ Thurneysen, *i. m.* 74.

¹¹ *Isten rostájában* I, 239.

Ez a dialógus jellemzi az egyháztörténet profetikus igehirdetéseit is, így például Savonarola már többször idézett prédikációját. Az általános bevezetés után, mely rövid summáriuma Savonarola előbb mondott igehirdetéseinek, hirtelen idézni kezdi hallgatóságát: „Jó, jó, de hát te barát, mit akarsz tulajdonképpen mondani, amit te itt négy év óta prédikálsz?...” Savonarola válasza: Valóban el kellene hinned amit eddig prédikáltam, már csak azért is, mert nem teljesedett-e be annak máris nagy része? Azt mondod nekem, hogy a többi is be fog teljesedni... Firenze, te tulajdon füleddel hallottad nem az én szavamat, hanem Istenét... Éppen ezért, Firenze, nem lesz neked semmi mentséged, ha meg nem térsz... Higgy hát, Firenze! Térj meg! Ne késlekedjél...”¹²

A profetikus dialógus jelentkezik Wesley ortodox prédikációjában is: „Engedjétek meg, hogy... megkérdezzem tőletek: Oxford keresztyén város-e? Úgy tekintenek-e reánk, mint olyan emberi közösségre, akikben a Szentlélek lakik? ...megmutatkoznak-e életünkben a szentlélek gyümölcsei? Az az indulat van-e bennünk, amely a Krisztusban is volt? és életünk megfelel-e ennek...?”¹³ Ez a profetikus dialógus jellemzi a kortársaink közül példának okáért Dietrich Bonhoeffer igehirdetését. 1935. november 17-én a Mt 18,21–25 alapján a megbocsátásról prédikál. A prédikáció azonnal egy sereg kérdéssel kezdődik: „Kezdjük a mai igehirdetést azzal kérdéssel, van-e olyan ember a környezetünkben, családjában vagy barátaink között, akiknek nem bocsátottuk meg valamelyik velünk szemben elkövetett vétkeit? Olyan ember, akitől elváltasz a harag, talán nem kimutatott harag, hanem az a keserű gondolat, hogy én ezt az embert többé nem bírom elviselni... Vajon azt felelnők erre, hogy én ilyen embert nem ismerek? Olyan közömbös nekünk talán a többi ember, hogy már nem is tudjuk, kivel vagyunk békességben és kivel haragban... Nem elevenednek-e meg ebben az órában előttünk nevek, melyeket többé nem kívánunk ismerni?”¹⁴

Lüthinek van olyan prédikációja, melyben a közepén kezdenek záporozni a kérdések. *Jöjjön el a te országod* c. prédikációjában kifejti, hogy Isten országáért imádkozni azt jelenti, hogy az úrvacsora központba kerüléséért imádkozni. Majd így folytatja: „Hát imádkozunk mi ezért? Nem itt van-e imaéletünk sebezhető pontja? Kívánjuk mi ezt, hogy »Jöjjön el a te országod« Nem éppen itt »énimádságok« a mi imádságaink?”¹⁵ A második parancsolat magyarázatában kérdés formájában fogalmazza meg a központi üzenetet: „Vajon Jézus Krisztus, a Keresztrefeszített a mi utunk? Vajon a Szentlélek a mi vezetőnk, hogy ne legyünk elhagyott árvák a pusztában?”¹⁶ A harmadik parancsolat magyarázatában a kijózanító kérdés eszközével teszi élessé a kérügmát. Idézi a jómódú svájci parasztot, aki azt kérdezte a leánya kérőjétől, mit jelent Önnek a szívbeli vonzalom, a személy vagy a vagyon iránti vonzalmat? Majd így folytatta: „Így kívánjuk a harmadik parancsolat világításában ama kérdés elé állítani magunkat, vajon a templomhoz való vonzódásunk személyi vagy anyagi javak iránti vonzalom-e?”¹⁷ Megállapíthatjuk tehát e néhány paradigma alapján is, hogy a kérdéssel kiváltott dialógus egyik karakterisztikus formai jegye a profetikus igehirdetésnek. Nem véletlenül. Ugyanis Isten országának arénájában az emberek felszabadításáért folytatott harc ezen a ponton válik közelharccá, valóságos kézitusaává, Spurgeonnal szólva „thermopylei” küzdelemmé. A jól irányított szószéki kérdés az anti-krisztusi erőkkel folytatott szellemi küzdelemben olyan, mint ama néhány sima kövecske Dávid parittyájában a Góliát elleni párviadalban.

¹² Savonarola, *i. m.*

¹³ G. Lean, *i. m.* 60.

¹⁴ *Gesammelte Schriften*, B. 4. 400–401.

¹⁵ W. Lüthi, *Das unser Vater*, Basel é. n. 36.

¹⁶ Uő, *Tízparancsolat* 10.

¹⁷ Uő, *uo.* 15.

3. A profetikus igehirdetés – indukciós beszéd

Hogy a profetikus igehirdetésnek mennyire sajátos vonása az indukció, jól látható már az Ósz-i próféták hasonlataiban (Jer 19,24,27), Jézus példázataiban (Mt 13), a Zsid 11. példatárában. A bibliai igehirdetésnek ez a sajátos ismertetőjele tér vissza az egyháztörténet profetikus igehirdetésében. Látható ez mindjárt Savonarolának *Az egyház reformációjáról* mondott, többször idézett híres prédikációjában. A prédikátor három példázattal szemlélteti, mit is jelent valójában az egyház reformációja? Az első példázat a földművesről szól, aki abbahagyja terméketlen földdarabjának a szántogatását, másik földdarabjához fordul, azt kezdi megmunkálni. Applikáció: „Ez a földműves Krisztus, neki is van egy köves és tövises mezeje, a hitetlenek szántóföldje... Van neki azonban egy másik birtoka is, a keresztyénség, melyet jóllehet gondosan igyekezett megmunkálni, gyümölcsöt azonban számára mégsem hozott. Azért a hitetlenekhez fordul... Így lesz az egyház reformációja is.” A második példázata a fügefáról szól, melynek az első években sok volt a gyümölcse és kevés a levele. De azután egyre kevesebb lett a gyümölcs s egyre több a levél. Applikáció: „Ez a fügefa az egyház fája... de az egyház prelátusai a maguk rossz példaadásával az embereket a vétkek sokaságába sodorják. De a kertész, Krisztus, el akarja távolítani a terméketlen fügefát, s akkor az egyház meg fogja magát reformálni.” A harmadik példázat a királyról szól, aki egy mocskos leányt vett feleségül. A királyné azonban visszaesik előző mocskos életébe. Leányai is követik. Ez az egyház romlása. A megromlott egyház két romlott leánya a görög keleti egyház és a római egyház. A keleti egyház eretnekségével vétkezett, a római pedig tele van simoniával és vétkekkel.”¹⁸

A szószéki indukció jellegzetes ismertetője a *puritán* igehirdetésnek is. Maga Spurgeon több illusztrációt merített a régi puritán igehirdetők kincsesbányájából.¹⁹ Ugyancsak jellemző ismertetőjele a szószéki indukció a *17. század magyar református igehirdetésének is*.²⁰ A jezsuita gyakran vádolta igehirdetőinket azzal, hogy úgymond „polyvát és ganajt”, azaz világi fabulákat vegyítenek prédikációjukba. Szívesen él az indukció eszközével Albert Schweitzer is. A türelemről a Fil 4,5 alapján mondott igehirdetésében négy történetet mond el saját tapasztalataiból.²¹ Az újabb magyar református igehirdetés hagyatékában több beszédes paradigma is található az indukció szószéki használatára. Egyházunk egyik nagyhatású igehirdetője volt a férfikor delén, negyvenkét évesen hazaszóltott egykori kecskeméti lelkipásztor, Tóth Endre (1911–1953). Igehirdetését az *Ádventtől ádventig* c. dokumentumkötetben két prédikáció őrzi. Az első prédikáció textusa Jn 3,30. Bevezetése mindjárt egy „ablak” Pedró császár kórházépítéséről. A prédikáció közepén új ablak jelenik meg Guonodról, a zeneszerzőről. A prédikáció befejezésében újra egy ablak Haydnról.²²

A magyar református igehirdetés áldott emlékére reprezentánsa dr. Joó Sándor (1910–1970). *Elengedett adósság* c. prédikációs kötetében olyan prédikációja is található, melyben egymásután öt (5) példával mutatja meg, mit is jelent magunkat megerősíteni az Úrban.²³

Összefoglalás

A profetikus prédikáció formai ismertetőjegyei: 1. szenvedélyes beszéd, 2. kódolható dialógus a gyülekezettel, 3. indukciós beszéd.

¹⁸ Savonarola, *i. m.*

¹⁹ Vö. Boross Géza, *Spurgeon kincseskamrája*, Bp. 1989, 123 k.

²⁰ *Monda nékik egy példázatot*, Európa-Helikon 1982.

²¹ A. Schweitzer *az igehirdető*, Bp. 1900, 163., 165., 167., 169.

²² Cseri Kálmán (szerk.), *Ádventtől ádventig*, Bp. 1985, 16.

²³ Dr. Joó Sándor, *i. m.* 165.

Vasárnapi prédikációk

Felszegi Imre
Somkerék

Életeddel dicsőítsd Istent!

Alapige: Apostolok Cselekedetei 2,43.47
Bibliavásolás: Zsoltárok 139,1–14.

Isten mindenható és mindenütt jelenvaló – tanítja Káténk. (HK 27) Ezt érezzük beteljesedni életünk minden napján. Látjuk, hogy eltelnek az ünnepnapok, visszazökkenünk a szürke hétköznapokba, de az Úr Isten mindig velünk van. Ünnepnapokban és hétköznapokban Isten jelen van a mi életünkben. Ezt tapasztalták meg az első keresztyének is, amikor látták, hogy Jézus drága ígérete beteljesedik az ő életükben, „én tivatelek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,20)

Igénk a pünkösöd utáni időről beszél, amikor a Péter prédikációjára háromezer ember csatlakozik a tanítványokhoz. Így megalakul az első gyülekezet, melynek tagjai úgy élnek, amiképpen tanulták Mesterüktől. Az alapigénket megelőző vers tudósítása szerint ezek az emberek „foglatatosok valának az apostolok tudományában és a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben”.

Megfogalmazódik bennünk a kérdés, vajon miért tudtak Isten szerinti életet élni? Mi vezette őket a Krisztus útján? – Válaszunk ez: az a felismerés, hogy nincsenek egyedül, mert velük van az ő Mesterük. Ez a megtapasztalás segítette az első keresztyéneket, hogy az ünnepnapokban és a munkás hétköznapokban is olyan életet éljenek, amely kedves Isten előtt.

Ma azt látjuk, hogy az emberek sem az ünnepnapokban, sem a hétköznapokban nem igyekeznek Isten szerint élni. Vajon miért? Először, mert a mai ember nem látja, nem érzi és nem tapasztalja meg, hogy Isten jelen van az ő életében. A sok szaladgálás, a reggeltől-estig való munka, a rengeteg idegeskedés leköti a mai embert, és nem veszi észre, hogy Isten mellette van. Ezért nem is tud Isten szerint élni.

De ezzel szemben milyen csodálatos, hogy minden időben vannak olyan emberek, akik tudják, hogy Jézus Krisztusnak tulajdonai, tudják, hogy megváltottak, és ezért hála-ból Istennek tetsző életet élnek. Az ilyen ember élete csendes, békés, nyugodt és biztonságos élet.

A mai ige tanítása és a Szentírásból ismert példák vezessenek mindannyiunkat arra a felismerésre, hogy Isten mindig jelen van a mi életünkben, és ezért éljünk olyan életet, amely kedves az Ő szemei előtt!

De hadd kérdezzem meg tőletek, vajon milyen a mi életünk? Istennel élünk, vagy pedig Isten nélkül? Van-e nyugodt, biztonságos életünk? A munkahelyen, az iskolában, a piacon, az utcán tudunk-e Isten szerinti életet élni?

Az első gyülekezet tagjai olyan életet tudtak élni, hogy amikor ezt meglátták a kívül-állók, felébredt bennük az istenfélelem – olvassuk az alapigénk első versében. Az istenfélelem azt jelenti, Istent szeretni és Néki engedelmeskedni. Az első gyülekezet tagjai tehát úgy tudtak beszélni, cselekedni és élni, hogy ezáltal az emberek megszerették Istent és néki engedelmeskedtek.

Ebben a gondolatkörben sok kérdés fogalmazódik meg. Hogyan élnek a mai gyülekezeti tagok? Mit látnak az emberek a mai tanítványok életében? Isten szerint élnek-e az egyházi vezetők, a papok, a presbiterek, a gondnokok, a tanítók, az orvosok, a gyüleke-

zeti tagok, az ifjaink, a nőszövetség tagjai? Tudunk-e úgy élni, úgy beszélni és úgy cselekedni, hogy ezt meglátva az emberek, felébredjen bennük az Istenfélelem? A kérdés-sorozat végső kérdése ez: Isten szerinti életet élünk-e?

Az akkori tanítványok életét átjárta a Szentlélek, ezért tudtak jeleket és csodákat tenni. Jézus megígérte a tanítványoknak, „azokat pedig, akik hisznek, ilyen jelek követik: az én nevemben ördögöket űznek, új nyelveken szólnak. Kígyókat vesznek föl, és ha valami halálost isznak, meg nem árt nékik, betegekre vetik kezeiket, és meggyógyulnak” (Mk 16,17–18). Minden bizonnal azt kérdezzük, vajon a huszonegyedik század emberének az életében vannak-e csodák és jelek. Álljon előttünk egy kedves, öreg néni vallo-mása: egyik esztendőben minden alkalommal ő adta az úrvacsorai bort. Az azt követő esztendőben annyi borral áldotta meg a Jó Isten, hogy nem volt edénye, amibe tegye. Íme, az az ember, aki beengedi életébe az Úr Istent, megtapasztalja, hogy az ő életében vannak jelek és csodák. Isten jeleket és csodákat tesz mindannyiunk életében. Ezek erősítik a mi hitünket. Az akkori tanítványok által történt csodák és jelek bizonyították, hogy a feltámadott Úr Jézus Krisztus velük van. A mi életünkben történő jelek és csodák által meg kell látnunk, hogy az Úr Jézus jelen van a mi életünkben.

Meglátjuk-e és elfogadjuk-e ezeket a csodákat ?

Az első gyülekezet tagjai meglátták, hogy a feltámadott Úr Jézus jelen van az ő gyülekezetükben, és dicsérték Istent.

A Lukács evangéliuma 5. részében olvassuk a gutaütött meggyógyításáról szóló történetet. Jézus meggyógyítja a gutaütöttet és az „rögtön felkelvén azok szemeláttára, fölvevé amin feküdt, és elméne haza, dicsőítvén az Istent”. (Lk 5,25) Azaz dicsérte Istent a Jézusban nyert szabadításért. Az első keresztyének is dicsérték Istent a Jézusban nyert szabadításért. Dicsérték Istent, hogy megszabadította őket a sötétségtől, és hogy bevezette őket a Jézus Krisztus világosságába, hogy a gyilkos tömegből átvezette őket az üdvözülők seregébe, és azért, hogy az ő megváltott és megváltozott életük által a kívülállóak szintén elkezdtek dicsérni Istent.

Krisztus mindenkit megváltott. Mégis azt látjuk, hogy a mai ember nem dicséri Istent. Ha valamit elér az életben, azt saját ügyességének, okosságának és erejének tulajdonítja, és nem tudja, hogy Isten nélkül semmit sem tud cselekedni. A mai ember azt sem tudja, hogy nem képes önmagát megváltani. Amíg nem tudja, hogy az ő életében Isten cselekszik, amíg nem tudja, hogy az életét Isten váltja meg, addig nem is tudja dicsérni Őt. Viszont, akik Istennel élnek, azoknak minden a javukra van, és azok dicsérik az Urat.

Jézus így szól mihozzánk: „aki énbennem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt...” (Jn 15,5) Ezt a gyümölcsöt látjuk az első keresztyének életében, amikor azt olvassuk az Igében, hogy az egész nép előtt kedvességet találtak. Az első gyülekezet tagjai úgy tudtak közösen tanítani, úrvacsorázni, imádkozni, úgy tudták Istent dicsérni, hogy az emberekben felébredt az istenfélelem, és ezáltal megkedvelték és megszerették a tanítványokat, és megkívánták a krisztusi életet.

Milyen fájdalmas, amikor a gyülekezeti tagok arról panaszkodnak, hogy egyik vagy másik egyházi vezető ilyen-olyan életet él, és amíg ő ott van, addig ők nem tudnak a templomba menni.

De ezzel ellentétben milyen csodálatos, hogy a mi napjainkban is vannak ilyen Isten szerint élő emberek, akik által megkívánjuk mi is a Krisztus útját.

Itt ismét megkérdezem: tudunk-e olyan életet élni, hogy látva az emberek a mi templomos, bibliás, úrvacsorázó életünket, dicsőítsék a mi Mennyei Atyánkat?

Az emberek, látva a mi életünket, hallva a mi beszédünket, megtapasztalva a mi cselekedeteinket, megkívánják-e a Krisztusi életet?

Megmaradunk-e Krisztusban, és felmutatjuk-e a jó gyümölcsöket ?

Az akkori tanítványok munkája, szolgálata, fáradozása és Isten szerinti élete nem volt hiábavaló. Alapigénk utolsó gondolata, amely egyben a mai alapigénk záró gondolata is, arról tudósít, hogy „az Úr minden napon szaporítja vala a gyülekezetet az idvezülőkkel” Az emberek látva, hogy a tanítványok Istennel élnek, és meglátva a Krisztusi élet áldásait, nemcsak megkívták ezt az életet, hanem be is álltak a Krisztus seregébe. Így szaporodott a gyülekezet. Figyeljük csak meg az igét. Ezek a tanítványok nem mentek házról-házra, hogy csalogassák az embereket az ők gyülekezetükbe, és még csak nem is hívogatták őket. Ezek a tanítványok csak egy dolgot tettek: Isten szerint éltek. És ezt látva az emberek csatlakoztak a gyülekezethez.

Ma mindennek a fordítottját látjuk. A lelkész a presbiterekkel végiglátogatja a gyülekezet tagjait, mindenkit hívnak a gyülekezet közösségébe, és hányan évek és évtizedeken keresztül be nem nyitják a templom ajtaját. A frissen konfirmált ifjainkat a fogadalmotétel elmondása után már nem látjuk a templomban. A mai modern embernek fontosabb a televízió vagy éppen a szórakozás, a munka. Őt nem érdekli a templom, az Isten, a bűnbocsánat, az imádkozás, az úrvacsorázás, nem érdekli sem Krisztus, sem a krisztusi élet, sem az örökélet. A kérdés nekünk szól: tudunk-e olyan Isten szerinti életet élni, hogy a mi életünk által Krisztushoz vezessük az embereket? Fel tudjuk-e mutatni, hogy Isten velünk van életünk minden napján?

Éppen ezért fogadjuk be az ige tanítását és örömeit. Élünk templomos, bibliás, úrvacsorázó életet! Mutassuk fel, hogy Isten mindig velünk van, és jeleket és csodákat tesz a mi életünkben! Jöjjünk és csatlakozzunk a Krisztus seregéhez, és mondjuk a Káté szavaival – „ennek a seregnek én is élő tagja vagyok, és mindörökké az maradok”. (HK 54) Ámen.

Nyeste László Csaba

Kozárvár

A mi becsületbeli dolgunk

Alapige: 1Thesszalonika 4,11–12

Bibliavetítés: 1Thesszalonika 4,1–12

Mennyire aktuális Pál apostol intelme! Manapság egyre többen mellőzik e tanítást, sőt egyenesen hadat üzennek a becsületbeli dolgoknak. Ritkán látni derék, gerinces embert, akinek szavait és tetteit, egész életét a becsületességre való törekvés fémjelzi. Mennyire megrendítő és elszomorító hallani az elmarasztaló megállapítást: „*eljátszotta becsületét*” Sokszor szokta ígérni az ember: „*becsületszavamra!*”, de a szónak még sincs súlya, hamar elszáll, mert az illető nem gondolta komolyan. Gyakran hallhatunk nagy visszhangot keltő botrányokról, hírekről, melyek a becsületről, illetve annak elvesztéséről szólnak. Sajnos, ez nemcsak világi körökben, hanem az egyház berkein belül is megtörténik.

A minden szinten jelentkező közérkölcstelenség idején Isten Igéje figyelmeztet bennünket: „*becsületbeli dolgoknak tartsátok...!*” Olyan dolgok cselekvésére buzdít, melyekben az ember becsületét, tisztességét keresi, melyeket nagyon fontosnak, döntőnek tart. Az eredeti szóösszetétel a becsület szeretését fejezi ki. Isten méltányolja a becsületességet, ezért a keresztyén embernek törekednie kell erre az erényre, még akkor is, ha nagy árat kell fizetnie érte. A Krisztust követő embernek egyik legfontosabb ismérve a becsületesség.

A megelőző versekben és alapigénkben Pál apostol és munkatársai megszentelődésre intik a thesszalónikabelieket: „*ez az Isten akarata, a ti szentté lételetek.*” (1Thessz 4,3) A keresztyén embernek ez a feladata: Istennek szentelje életét, Jézus igazgatása alá helyezze azt. „*Amiként rendeltük néktek*” – mondja Pál. Az itt használt ige szinte az igehirdetés szinonimája. Milyen az Istennek tetsző élet? Mit kell „*becsületbeli dolognak*” tartanunk? A nemesség új kódexe szólal meg itt. (Ravasz László) A keresztyén ember: 1) csendes életet folytat, 2) végzi a maga dolgát, 3) tisztességesen viselkedik a kívülvalók iránt.

1. „**Csendes életet folytassatok!**” Tisztán éljetez, „nem pedig tobzódásokban és részegségekben, nem bujálkodásokban és feslettségekben...” (Róm 13,13) A nyugodt, tisztességes emberhez illő, erkölcsös életfolytatásra szólít fel Pál apostol. Nem a világból való kivonulásra, nem remeteségre buzdít, hanem arra, hogy kiegyensúlyozott, fegyelmezett, az Ige mértéke alatt álló életet éljünk. Ilyen habitust vár el tőlünk Isten. Ilyen csendes életet folytatott Jézus. Ő a mi példaképünk. Tőle kell megtanulnunk ezt az életvitelt: Istenre figyelni és önmagunkat neki szentelni. A keresztyén ember életében nincs helye az izgága, nyugtalan, tobzódó magatartásnak. Vizsgáljuk meg a magunk életét az Ige fényében: csendes, kiegyensúlyozott-e a mi életünk, vagy pedig kihágások, kilengések egész sora jellemzi? Tartsuk becsületbeli dolognak, hogy a csendes élet követelményének eleget tegyünk.

2. „**Saját dolgainak utána lássatok!**” A keresztyén ember munkában él, tevékenykedik – mondja Pál apostol. Nem véletlenül szól így, hiszen a görög ember henyélő ember volt, a fizikai munkát lenézte. Vitakozott, bölcsekedett, de a munkát a tudományhoz és a művészethez képest alacsonyabb rendűnek tartotta. Pedig a Szentírás azt tanítja, hogy a munka az élet természetes velejárója, nem pedig büntetés. Az ószövetségi bölcsességirodalomban arról olvashatunk, hogy a szorgalmas munka meggazdagít, a lustaság pedig szegénnyé tesz. (Péld 10,4) Maga Pál apostol is munkás életet élt: sátorponyva-készítő volt. „... ingyen kenyeret nem ettünk senkinél, hanem munkával és fáradtsággal, éjjel-nappal dolgozva, hogy közületek senkinek se legyünk terhére.” (2Thessz 3,8) Nem lehet tétlenkedni! Ahhoz, hogy „semmi szükségét ne érezzünk”, munkálkodnunk kell. El kell végeznünk a magunk dolgát, tudván azt, hogy Istennek és Krisztusnak tartozunk felelősséggel. „Az én Atyám mind ez idáig munkálkodik, én is munkálkodom.” (Jn 5,17) Tartsuk hát becsületbeli dolognak, hogy utánalássunk dolgainknak! Tegyük ezt Isten dicsőségére és az embertársak javára. „Boldog az a szolgálta, akit az ő ura, mikor hazajön, ily munkában talál.” (Mt 24,46)

3. „**A kívülállók iránt tisztességesen viselkedjete!**” Pál apostol tekintete most kifelé fordul, a kívülállók irányába. Az eredeti szöveg alapján olyan emberekre kell gondolnunk, akik a keresztyének körül élnek, forgolódnak. Irányukban tisztességesen kell viselkednünk. Az egyház, a keresztyén ember a világban él, és nem mindegy, hogyan viszonyul a körülötte élőkhez. Meg kell mutatnunk, hogy mi vagyunk a föld sója és a világ világossága. Így kell tanítvánnyá tennünk minden népeket! Az egyháznak missziója van: bizonyosságot kell tenni Krisztusról. De a mi bizonyosságtételünk csak akkor hatékony, ha a becsületesség az alapja, ha van erkölcsi tartásunk. A Pál által itt használt szó magyarul annyit tesz: jó séma. Van-e mit felmutatnia az egyháznak? Van-e gyülekezetünknek ilyen tisztességes magatartása? Illendő, derék, Istennek tetsző-e az én életem, viselkedésem?

Kedves testvéreim! Tartsuk becsületbeli dolognak, hogy az Ige hármasságát az Ige által érintett területeken pótoljuk a hiányosságokat! Isten legyen ebben segítségünk! Ámen.

Modus Vivendi

Alapige: Máté 11,28–30
Bibliaalvasás: Zsoltárok 62

Kedves testvéreim, Nyugaton már rég divattá vált, hogy az emberek többségének, akik igénylik és módjukban áll, van *pszichológusuk*. Úgy, ahogyan az ember rendszeresen elmegy a családi orvoshoz, hogy megvizsgáltassa magát – megnyugtassa lelkiismeretét, ugyanúgy az ember rendszerességgel felkeresi a pszichológust, hogy kiöntse a lelkét, mert olyan jó érzés lelkileg megkönnyebbülni. Az ember lelkének szüksége van a pihenésre, felüdülésre, bizonyos fokú tehermentesítésre. Az állandó stressz, a 21. század követelte rohanás testileg-lelkileg, fizikailag-szellemileg igénybe veszi az embert – tehát ez az életstílus rendszeres felfrissülést igényel. Mi jellemző a magyar emberre? A magyar emberek is dolgoznak, sokan közülük reggeltől-estig, estétől-reggelig. Sok esetben még az éjszakai pihenés sem hoz megnyugvást, a tudatalattiban tovább tervezünk, tovább készülődünk, megállás nélkül, folytonosan szövődnek, összekuszálódnak lelkünk gondolatai. Éppen ezért fáradtan fekszünk, és még fáradtabban ébredünk.

A magyar ember nem igen tudja megengedni magának azt a luxust, hogy rendszeresen pszichológushoz járjon. A fizikai terhekkel még elboldogul, megszokja őket, hiszen a becsületesen elvégzett munkának az eredményei mindig felüdülést nyújtanak, megörvendeztetnek, de a lélek terheivel nem tud mit kezdeni. A lélek mindig több figyelmet igényel, a lélek terheit mindig nehezebb orvosolni. A magyar ember számára még maradnak lehetőségek: a család, a munkahely, a társadalom. De egyetlen gond van: nincs idő lelki dolgokkal foglalkozni. Még a fizikai terheket is sok esetben egyedül viseli az ember, hiszen mindenkinek megvannak a terhei és nehézségei, hát aztán a lelki terheket? Nincs idő a családban leülni és beszélgetni, nincs idő egymásra figyelni, nincs idő egymást meghallgatni, éppen ezért olyan sok a lelki beteg, a fizikailag és lelkileg túlterhelt ember! A munkahelyen nincs rá alkalom és lehetőség, a társadalom pedig nem szeret „lelkizni”. Az állam inkább terheket ró egyes törvények szigorításával, az adók növelésével. Valljuk be őszintén: a román állam messze áll attól, hogy polgárait testileg és lelkileg megfelelő módon gondozza. Természetesen minden területen vannak pozitív példák és kivételek, de a kivételek erősítik a szabályt – egyik igából ki, a másikba pedig be!

Vajon mi marad a magyar református embernek? Még mindig marad az Egyház, amely sok esetben céltévesztetten halad előre az elvilágiasodás útján, és sok esetben elfelejtkezik eredeti rendeltetéséről. A magyar református embernek maradnak az egyháztagok és a lelkipásztorok. Az egyháztagok is testi és lelki terhekkel küszködnek, az egyháztagoknak sincs idejük egymásra, mert ők is sietnek. Amúgy is olyan ritkán találkoznak istentisztelet keretén belül, miért nem élnek azzal az áldott lehetőséggel, hogy Isten igéjének hatása alatt elmondják egymásnak gondolataikat és megkönnyebbüljenek? Tisztelet a kivételnek, de a kivétel erősíti a szabályt! És aztán marad a lelkipásztor! A lelkipásztor is fizikai és lelki terheket cipel, de **lelki**-pásztor! A lelkészeknek úgy általában a lelkigondozásra nincs idejük, meg túl kényelmesek. A lelkipásztorokat úgy általában ritkán lehet megtalálni, mert foglaltak. Tisztelet a kivételnek, de a kivétel erősíti a szabályt! Ez így nincs jól! Nagyon sok mindenben változtatni kell! Elsősorban az egyéneknek kell megváltozniuk ahhoz, hogy egy közösség is megváltozzék!

Kihez menjünk terheinkkel? Megfáradt és belefáradt testünk-lelkünk kitől kérhet felüdülést, megnyugvást? A *keresztény ember* válasza a Szentírásban van! A felolvasott

alapigében Jézus Krisztus áll a figyelem középpontjában. Nagyon jól jegyezzük meg: Ő az egész embert nézi, ebből kifolyólag Ő testnek és léleknek egyaránt gondozója, orvoslója! Mit tesz Jézus? Hívja a lelki és fizikai fájdalmakkal küszködőket! Hívja a megfáradt zsidókat, akik a rituális előírások igáját hordozzák magukon, melyek fárasztó és elviselhetetlen terhekké váltak! Az isteni ajándéknak tekintett törvényt, melyet Isten azért adott, hogy az emberek élete boldog legyen. De a „hivatalos mesterek”, rabbik értelmezése gyötrelmes kízóeszközzé változtatta. Jézusnak van ideje, nem zárkózik el, nem túl kényelmes. Ő közösséget vállal az övéivel! Jézus hívja az embereket, hogy bátran öntsék ki Előtte lelküket – könnyebbüljenek meg!

Tehát Jézusnál mindig van fogadóóra! Az egész emberi élet, mint isteni ajándék, egy lehetőség a Jézussal való találkozásra és a Jézussal való beszélgetésre. Élni kell ezzel a lehetőséggel! Jézus hívja, várja és fogadja a 21. század megterhelt és megfáradt betegeit. Mert a betegség is sokszor nagy teher, nemcsak annak, aki viseli, hanem társainak is. Jézus hívja, várja és fogadja a 21. század öregjeit: akik belefáradtak már az aprópénz számolgatásába, az igává torzult nyugdíj beosztásába; akiknek nehéz teher beosztani azt, amit amúgy se lehet beosztani. Jézus hívja, várja és fogadja a 21. század igazságtalansága folytán kiábrándult fiatalokat, akik belefáradtak a sok „szезonmunkába” vagy a munkanélküliségbe, akik belefáradtak a munkahelyek kényszerű cserélgetésébe. Jézus így hívja, várja és fogadja a megterhelt és belefáradt családokat – kisebb-nagyobb közösségeket. Jézus mindenkit hív, vár és fogad személyválogatás nélkül. Mindig ezt tette! Egész földi élete szüntelen hívogatás volt, hogy megmutassa: lehet és érdemes másképpen élni!

Jézus azért hívja, várja és fogadja a különböző emberkategóriákat és csoportokat, hogy megnyugtassa őket, hogy levegye a terheket, hogy könnyebbé tegye az igát. Az *imádkozás* áldott lehetőségével való élés a jézusi fogadóóra részesévé tesz. Kezünket összekulcsolva elmondhatjuk Neki gondjainkat, megoszthatjuk Vele terheinket. Tehát az örökös jézusi fogadóórának mindig van eredménye: testi és lelki felüdülés! *„Bízzatok Őbenne mindenkor, ti népek öntsétek ki előtte szíveteket...”* (Zsolt 62,9) Én meg vagyok győződve, hogy a hitben fogant imádságnak van értelme. Isten válaszol, Jézus Krisztus megnyugtat, és a Szentlélek megvigasztal minket.

A jézusi fogadóóra azért is jó, hogy ne üresen távozzunk el. A lelki és fizikai terhekkel küszködő ember tanácsokat vár, megoldást, válaszokat. Általában jót és jobbat, de szentül meg vagyok győződve, hogy nem újabb terheket. És nem igát! Jegyezzük meg nagyon jól: Jézus mindig elvesz valamit, de mindig ad helyébe valami mást! Elveszi a világ nyújtotta terheket és adja a saját igáját! Elveszi a nincstelenség, a szegénység, a betegség, a bizonytalanság ránk nehezedő igáját, de adja a saját igáját. Nincs tehermentes élet, de vannak könnyebb és nehezebb terhek! Az emberi élet természetes rendjéhez tartozik a *teherhordozás*. Csakhogy a teherhordozás éppen nem természetes a mai ember felfogásában. A mai ember szeretne mentesülni a terhek alól, felszabadulni a témérdek iga nyomasztó hatása alól! A mai ember túl felvilágosult, túl liberális, hogy elviselje a terheket, hogy megtúrje az igát!

Ha Jézussal akarunk élni, akkor engedelmeskednünk kell akaratának. Ha Jézussal akarunk járni, akkor meg kell tanulnunk elviselni a terheket, elhordozni az igát. Az „iga” szó eredeti jelentése rúd, amelyet az igavonó állatok nyakába tesznek, olyan rúd, amely arra való, hogy az igavonó állat meghatározott keretek között húzza a szekeret. Az ilyenfajta iga teher is, de megoldás – lehetőség is. Az igavonó állatnak teher, mert engedelmeskednie kell a gazdának, de egyben biztonságot nyújt, mert a gazda vezet, a gazda jobban lát, többet lát, és természetesen a gazdának ostor van a kezében!

Keresztyén emberekként fel kell vennünk magunkra a jézusi igát! Az „iga” másodlagos értelemben metafora az Ó- és Újszövetségben: jelenti valamely tanítás vagy életsza-

bály elfogadását. Ez a jézusi *modus vivendi* életstílus, kegyelmi lehetőség! Elhiszem, hogy sokan nem tűrik meg magukon ezt az igát, sőt meg se próbálják. El is hiszem, hogy sokan még a jézusi igától is mentesülni szeretnének. „*Ha valaki fel nem veszi az ő keresztjét és úgy nem követ engem, nem méltó énhozzám.*” (Mt 10,38) És nem véletlenül folytatódik így a másik tudósítás: „*Mert valaki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, valaki pedig elveszti az ő életét énértem és az evangéliumért, az megtalálja azt.*” (Mk 8,35) Jézustól kell életstílust tanulni, szelíd és alázatos lelkületet; olyan lelkiséget, amelyért érdemes küzdeni, amelyért érdemes élni!

A jézusi iga tehát valamilyen tanítás vagy életszabály elfogadása! Mi lényegében a *jézusi iga*, amelyről azt mondja, hogy gyönyörűség? Bármennyire is furcsán hangzik, hiszen nem erre a válaszra vártunk: a jézusi iga maga az *evangélium*! Iga, de gyönyörűség, teher, de könnyű! Hát hogyan lenne iga az evangélium, mikor jól körülhatárolt, meghatározott viselkedést követel az embertől? Sokan nem tűrik magukon az evangélium igáját! Sokan nem tudják elfogadni azt, hogy Jézus az Úr, Neki kell engedelmeskedni! Sokan nem tudják lenyelni azt, hogy a büntetés, az ostorozás elengedhetetlenül szükséges a szófogadatlanok életében! Ezekben az esetekben a jézusi iga teher, amely alatt az ember összetörik vagy megtörik, azaz *jézusi igába törnek*, és megtanul a Jézus diktálta ritmusban, tempóban, módban haladni előre!

De ne feledjük, hogy végső soron az evangélium örömmé, az evangélium teremtett új kapcsolatot az emberek és Isten között. Ezért gyönyörűség. Miért könnyű? Mert a Jézusé, mert Ő hordozta előbb az evangéliummal járó megaláztatást, az Isten akaratából jóváhagyott fájdalmakat, arculütést, büntetést. Azért is könnyű a jézusi iga, mert nem jelent lehetetlen és képtelen feladatokat! Ő nem áll olyan távol tőlünk vagy olyan magasan felettünk, hogy ne ismerné az emberi természet gyengeségeit. Földi tartózkodása során sok más emberhez hasonlóan Ő is szegény és szolgálai körülmények között élte le életét. Nem kell tehát attól félni, hogy erőnket meghaladó terheket rak követői vállára!

Ugye tudjátok, hogy két különböző fajú állatot tilos volt befogni egy igába. Miért? Mert az egyik egy irányba húzott, a másik más irányba húzott. Nem találtak. Nem lehetett velük dolgozni. De ezzel szemben milyen csodálatos a jézusi életstílus: Ő még az igaviselésben és a teherhordozásban is közösséget vállal az övével. Osztózik a teherviselésben, nem viseli helyettünk, nem is viselheti, mert a mi kötelességünk, de segít nekünk – nem helyettünk, hanem velünk!

Kedves testvéreim, tudatosítsátok magatokban ezeket a magatartásformákat! Kérjétek az Urat, hogy segítsen nektek a teherhordozásban, hogy a magatok rendjén ti is ugyanezt tegyétek embertársaitokkal. És még egy dolog: Jézus nem helyettesíti mulasztásainkat, nem helyettesíti azt, hogy nem adunk lehetőséget az embereknek a fizikai és lelki megkönnyebbülésre. Nem helyettesít, hanem *pótol*! Pótolja azért, hogy tanuljunk, hogy egymásért felelősséget érezzünk és rádöbbenjünk arra, hogy egymás iránt felelőséggel tartozzunk!

Tegyétek le a világ terheit, vegyétek fel magatokra a jézusi igát és induljatok útnak. Ne feledjétek:

„*Velem vándorol utamon Jézus,
Ez a vigaszom, baj, ha jó.
Bármilyen súlyosak rajtam a terhek,
Segít hordani, ott van Ő,
Segít hordani, ott van Ő.*” (482: 4)

Ámen.

Anyák napi prédikáció

Gede Ildikó
Székelyudvarhely

Fájdalommal szülsz magzatokat...

Alapige: 1Mózes 3,16a
Bibliailvasás: 1Korinthus 13,1–13

a) Testvéreim, ilyenkor, Anyák napján mindannyiunknak eszünkbe jut édesanyánk és saját gyermekünk is. Talán azon is elgondolkodunk, hogy mit is jelent édesanyának lenni. Mert az anyaság nemcsak ösztön, nem csupán egy egyszerű biológiai folyamat, vállalom a gyermeket, életet adok neki, hanem ennél sokkal több.

Az édesanyai természet, az édesanyai lelkület és magatartás Isten csodálatos ajándéka, olyan titok, melyet nehéz szavakban felfedni, csak megélni, átélni lehet. Olyan fájdalmas gyönyörűség, amelyről Isten ebben az igében beszél.

Mit jelent édesanyának lenni? Házasságkötésem után az a vágy, hogy anya legyek, olyan természetes volt, mint amilyen természetes az, hogy a tél után tavasz, az éj után nappal következik. Teljes szívemből vágyakoztam arra, hogy gyermekem szülessen, aki kettőnket egyesít, akiben felfedezhetem társam vonásait, alaposágát és önmagamat. És amikor Isten megadta ezt az ajándékot, és egyszerre az, aki eddig bennem volt, mellém került, ott szuszogott fülem hallatára, sírt és szüksége volt rám, éhes volt és rámtapadt, akkor értettem meg, hogy ő egy másik ember, hogy Isten engem arra méltatott, hogy rajtam keresztül életet adjon, egy csodálatos, titokzatos, új életet.

Anyává válni egy olyan hosszú folyamat, mely addig tart, amíg az édesanya él gyermeke mellett, mert addig van felfedeznivaló, addig van tanulnivaló.

Mit jelent anyának lenni? Talán a kitűzött piros és fehér szívek¹ „beszélnek” arról igazán, mert anyának lenni azt jelenti: kívül hordani a szívemet, azt jelenti: gyermekem, megmutatom neked a szívemet.

A szülőotthonban, ahol kicsi, egy-két napos gyermekek vannak, ha egy teremben egy baba sírni kezd, akkor rögtön rázendít a többi is. Ilyenkor nem irigylésre méltó az ápolónők munkája. Ám egy zenepszichológusnak nagyszerű ötlete támadt: magnóra rögzítette az anyai szív dobogását, és amikor a csecsemők sírni kezdtek, jó hangosan lejátszotta a felvételt. Néhány pere alatt csoda történt: a babák abbahagyták a sírást, megnyugodtak és elaludtak.

Valaki rájött, hogy a gyermek az anyaszív dobogását hallotta kilenc hónapig, és akkor és ott nyugalomban volt, nem sírt².

De még a halott anya szívére való emlékezés is megnyugtat, erőt ad. Mert édesanyának lenni azt jelenti: mást nem tehetek, csak szeretek.

b) És itt van előttünk az Ige: „fájdalommal szülsz magzatot” Isten, aki szeretet, lényéből fakadóan csak szeretetet vihetett bele, adhatott bele a büntetésbe is – a fájdalommal összekötött szeretetet.

Mert az igazi szeretet fájdalommal kezdődik. Azt szoktuk mondani, hát hogy ne szeretném, amikor megszenvedtem érte. Minél több fájdalmat, szívszakító próbát kell elvi-

¹ Anyák napján a jelenlevő gyülekezet minden tagja papírból kivágott szívet kap, amelyet a Nőszövetség tagjai bemenetelkor a ruhára tűznek. Piros szívet kap az, akinek él, fehér szívet kap az, akinek már meghalt az édesanyja.

² Történet Gyökkössa Endrétől.

selnem érte, annál nagyobb a szeretetem. Eszembe jut a Jézus után szaladó pogány asszony története, aki mindent alázasan elviselt beteg gyermekéért. Vállalta azt, hogy ő csupán eb a fiak asztalánál, megelégedett a morzsákkal is, csak meggyógyulhasson gyermeke, mert őt jobban szerette önmagánál.

Látom a beteg gyermekükért felbátorodott, különben szerény, félénk kis édesanyákat, akik nem féltek bekopogni a nagy professzor szobájának ajtaján, mert gyermekük életéről volt szó. És ismerem azt az édesanyát, aki az „átkos” időkben kilopta gyermekét az országból, mert tudta, hogy csak külföldön tudják meggyógyítani. Ha behunyom a szemem, látom magam előtt édesanyámat, ahogyan öt kilométeren keresztül a karjában cipelt haza engem az orvostól télvíz idején, és csak otthonunk küszöbén esett össze a kimerültségtől.

És minden vasárnap találkozom azzal az édesanyával, aki ide a templomba egészen kis koruk óta hátán és karjában hozta el gyermekeit, mert tudja, hogy lelki fejlődésükhöz, egészségükhöz erre a „fészekre” is szükségük van.

Ugye ti is tudnátok példákat felhozni, történeteket mesélni erről a fenntartás nélküli édesanyai szeretetről, mely nem ismer lehetetlent, ha gyermekéről van szó.

Mi mindannyian tudjuk azt, hogy Isten ültette az édesanyai szívbe ezt a szeretetet, mely előre megérzi a bajt, és magától felébred, ha gyermeke éjszaka kitakarózik, vagy ha lázas lesz.

Volt, mert kinek nincs, próbás időszak is gyermekeimmel való kapcsolatomban, amikor úgy éreztem, hogy most csak szigorra van szükség. De hiába akartam csak ezt éreztetni, végül is nem tehettem mást, csak szerettem, és látnom kellett, hogyan enged fel gyermekem didergő lelke, lesz újra bátorra, szeretetemre válaszul bizonyítani akaróvá.

Tudjuk mindannyian, hogy ez a fájdalmas gyönyörűség, ez a fenntartás nélküli szeretet olyan gyermekünk számára, mint a kismadárnak a fészekmeleg, védettség és elrejtettség, biztonság, melyben testileg-lelkileg-szellemileg fejlődni tud.

Hát nem csodálatos? Isten, amikor büntet, tulajdonképpen az édesanya és gyermeke „minőségi” kapcsolatáról, a szeretetről gondoskodik, mert a fájdalom együtt jár a szeretettel.

c) De ebben az Igében másról is szó van. Isten, amikor szeretve büntet és büntetve szeret, nemcsak önmagunkról elfelejtkező, fenntartás nélküli szeretetre tanít, nemcsak ezt rejti bele életünkbe, hanem megtanít az elválasztó szeretetre is. Elválasztani a gyermeket: megszűnök testemből táplálni őt. Szenved az anya és szenved a gyermek fizikailag is, de lelkileg is. Elpattan egy kapocs, megszűnik egy kapcsolat, melyről nem lehet beszélni, csak átélni a csodát.

De ez az elválasztó szeretet, amelyről az Ige beszél, ennél is fájdalmasabb.

Amikor Isten fájdalmas szülésről szól, nem csak a fizikai fájdalmat érti alatta, hanem egy olyan tartós szomorúságot, mely végigkíséri az édesanya egész életét. Ez a szomorúság azzal kezdődik, hogy rá kell jönnöm: a gyermekem nem az enyém. Ő az örökkévalóságból érkezett hozzám Isten ajándékaként, mert úgy szeretett Isten engem, hogy gyermekemen keresztül éreztette meg velem, mit jelent szülőnek lenni, szeretve félni, önzetlenül lemondani, boldogan adni. De a gyermek nem az enyém, ő ajándék. Rá kellett jönnöm, hogy az a gyermek, akit olyan jó volt magamhoz ölelni, becézgetni, cirógatni, beszívni testének finom illatát, érezni bőrének puhaságát, egy idő elteltével nem csak fizikailag, de lelkileg is egyre távolabb kerül tőlem. Kapnék utána, de nem lehet, el kell engednem, el kell válasszam őt lelkileg is, mert csak úgy tud igazán emberré lenni, csak úgy tud majd „hozzátapadni” a társhoz, csak így lehet teljes az élete.

Engedjétek meg, hogy egy jó tanácsot olvassak fel számotokra. Ez így hangzik: „Gyermekeid nem a te gyermekeid. Ők az önmaga után sóvárgó élet fiai és leányai. Ál-

talad, de nem tőled való. Bizonyára nálad vannak és mégsem a tied. Adhatsz nekik szeretetet, de a gondolataidat nem, mert nekik saját gondolataik vannak. A testüknek tudsz otthont adni, de a lelküknek nem, mert az ő lelkük a holnap házában lakik, amelyet nem látogathatsz meg, hacsak álmaidban nem. Tehetsz kísérletet rá, hogy hozzájuk hasonulj, de ne próbáld azt, hogy magadhoz hasonlóvá formáld őket. Az élet nem visszafelé halad, és nem a tegnapokban rejtőzik. Te az az íj vagy, melyről gyermekeid, mint élő nyílvesszők röpködnek útnak... Légy hát ívhajlat a védelmező Öröm kezében.” (Kahlil Gibran)

Óh, hány édesanya éli át Erdély-szerte és különösen itt a Székelyföldön az elválasztó szeretet minden kínját és fájalmát, mert a gyermek távolra került, hegyek és tengerek, városok és falvak választanak el tőle; elszakadt olyannyira, hogy csak néha-néha látod, álmaidban, imádságaidban mindig jelen van, és amikor rövid időre visszakapod, mennyire más lett, mennyi idegenséggel lett tele a lelke, mennyire távolra került. De nem tehetsz mást, csak szereted.

Anyának lenni azt jelenti, valamit megérezni, valamit átvenni Isten fájdalmasan gyönyörűséges, önmagát feláldozó, fenntartás nélküli, mégis elengedni tudó szeretetéből, abból a szeretetből, ami ott a kereszten bennünket szeretve szenvedett, és nem fogyott el, nem múlt el, hogy én és te, én és gyermekem újjászülethessünk. Ámen.³

Egy idős indiai férfi

„Tanúim lesztek nekem mind Jeruzsálemben, mind az egész Júdeában és Samáriában, egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1,8)

Üdvöztőnknek e szavaival egy angol kormányhivatalnok élménye jut eszünkbe, aki kormányának megbízásából dolgozott Indiában. Hívó ember volt, és amikor csak lehetett, bizonyosságot tett az indiaiaknak az evangéliumról. Amikor egyszer Bibliával a kezében nagy tömeg előtt prédikált Isten szeretetéről, egy idős férfi odajött hozzá, és elkérte a Bibliát, amelyből az angol hivatalnok prédikált. A hivatalnok csodálkozva és habozva adta oda a Bibliáját az indiai férfinak. Az hosszú ideig nézte a drága könyvet, majd megkérdezte: „mennyi ideje van meg ez a könyvetek?” Az angolnak el kellett mondania, hogy a Biblia már sok nyelven és sok évszázad óta ismert Európában, és hogy sok embernek van saját Bibliája. Az idős ember könnyes szemmel felelt erre neki: „És csak most jöttök ezzel a drága üzenettel hozzánk, Indiába? A szüleim, a nagyszüleim és egyetlen más elődöm sem hallott soha semmit Jézus Krisztusról, aki szeretetből meghalt a kereszten a bűnösökért. Ők mind a Megváltó nélkül mentek el, mi lesz velük?” Megrázó vád ez ennek az idős, Indiában élő férfinak a szájából. A kormányhivatalnok nagyon zavarba jött, mivel sokan hallgatták ezt a párbeszédet, és némelyek a fejükkel bólogattak, hogy megerősítsék a férfi kijelentését. Amikor a hivatalnok visszatért Európába, mindenütt elmesélte ezt az élményt, hogy az emberek mind el vannak veszve, és mennyire várják az evangéliumot.

Mennyi elveszett bűnös vádolhat meg minket az idős indiai férfi szavaival? Mindannyiunknak nemzedékek óta birtokában van a Biblia értékes könyve. Mit teszünk mi a drága evangélium elterjedéséért?

³ Fenntartás nélküli szeretet, elválasztó szeretet. (meghatározások Gyökkössy Endrétől)

Prédikációk Mennybemenetel ünnepére

Móra László Tibor

Kajántó

Krisztus mennybemenetelének haszna

Alapige: János 16,5–7

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 1,4–42

A mai ember sokszor felteszi a kérdést, hogy mi haszna van bizonyos dolgokból. Számára az vált értékévé, ami haszonnal jár. Mindez azért, mert olyan világban élünk, ahol sajnos, csak az anyagiak jelentenek valamit. Így sokszor azt hallhatjuk, hogy a lelki dolgoknak, a hitnek nincs semmi haszna, mert abból nem gazdagodott meg senki. Feltehetjük a kérdést: mi a haszna a mai ünnepnek? A minap találkoztam valakivel. El kellett intéznem egy fontos dolgot. Aznap nem sikerült elintézni és egy másik napra osztott be. Mondtam, hogy ma nem tudok menni, mert templomban kell lennem. Az illető rám csodálkozott. Nincs vasárnap és mégis a templomba megyek. Hétköznap, amikor az emberek végezhetnek a munkáikat, gyarapíthatnák azt a keveset, amijük van, mégis a templomba várom őket. Van-e ennek valamilyen haszna számukra? Kicsit megütköztem a kérdésén, hisz nekem eddig eszembe sem jutott ilyesmi. Számomra a keresztyén hit, a templomba járás nem haszon kérdése. Az egész azonban akkor nyert más megvilágítást, mikor a konfirmálóknak a Heidelbergi Káté 49. kérdését tanítottam: „Mit használ nekünk Krisztus mennybemenetele?” Mégis van valamilyen haszna annak, hogy megünnepeljük ezt az ünnepet, hogy itt vagyunk ma a templomban!

Mit mond a Káté erről a napról? „Először, hogy ő a mennyben, Atyja színe előtt nekünk közbenjáró. Másodszor, hogy a mi testünk őbenne a mennyben van, hogy ez bizonyos záloga legyen annak, hogy ő, mint a mi Fejünk, minket, tagjait szintén fölvisz majd önmagához. Harmadszor, hogy ő viszontzálogul az ő Szentlelkét küldi alá nekünk, akinek ereje által nem a földieket keressük, hanem az odafennvalókat, ahol van a Krisztus, ülvén Istennek jobbján.” Mi tehát a haszna a mai ünnepünknek?

I.

Az egyik haszon az, hogy Krisztus számunkra Közbenjáró Isten színe előtt. Erről van szó a mai igében is. Elmegy ahhoz, aki küldte őt. Miért kell Krisztusnak visszamennie? Azért, mert itt a földön befejezte küldetését. A megváltás megtörtént. A nagypénteki váltságshalál és utána a húsvéti feltámadás volt az ő ittlétének a célja. Ezzel földi munkája befejeződött. Megmutatta a világnak hogy ő az a Főpap, aki az igazi áldozatot be tudta mutatni. De mint Főpapnak, további vállalása is van. Az, hogy könyörögjön népéért.

Az Ószövetségben a főpap az áldozat bemutatása után bement a szentélybe, és ott imádkozott a nép bűnéért. Krisztusnak is be kell mennie a mennyei szentélybe. Meg kell állnia Isten színe előtt, hogy érettem meg éretted imádkozzon. Miért? Mert már a főpapi imájában azokért könyörög, akiket Isten neki adott. A mindenkori tanítványokért, akik a világban vannak. (Jn 17,9 s köv.)

Mit jelent az én számomra az, hogy ott, Isten színe előtt valaki imádkozik értem? Azt, hogy az én imádságaimat, még azokat is, amiket nem tudok elmondani, amik csak gondolatfoszlányokként, vagy csak sóhajtásokként vannak jelen életemben, összefogja, és Isten elé viszi. Azt is, hogy kéri Istent, hogy engem, aki bűnös vagyok, sokszor nem

tudok nem vétkezni, nem tudok nemet mondani a kísértésnek, de rájövök később a hiábámra, és bűnbánatot tartok, ne a büntetés várjon, hanem a kegyelem.

Ha csak ezt nézzük, akkor már van haszna annak, hogy Krisztus a mennybe ment. Már nem hiábavaló a mi mai ünnepünk. De nem csak ezt teszi ő!

II.

A második haszon az, hogy Krisztus minket is odavisz magához. Az igében az áll, hogy szomorúság van a tanítványok szívében. Eddig Jézus ott volt velük. Volt akihez forduljanak, akitől segítséget vagy tanácsot kérjenek, aki magyarázza számukra mi a jó, mi az Atya akarata, aki teszi a csodákat. Jó volt vele lenni! Most úgy érzi az a kis közösség, hogy valakit elveszít, egy támaszt, egy segítőt. Valakinek az elvesztése mindig nagy gondot jelent az embernek.

Pár évvel ezelőtt idős nénivel beszéltem, akinek a gyermekei áttelepültek Magyarországra. Szomorú volt és félt, mert nem tudta, hogy mi lesz vele ezután. Álmai és vágyai omlottak össze. Szerette volna unokáit nevelgetni, és szerette volna, ha öreg napjaira, amik még hátra vannak az életéből, valaki ott lenne mellette. Pár hónap múlva újból találkoztam a nénivel. Teljesen meg volt változva. Örvendezve mesélte, hogy megy a gyermekeihez. Nem hagyták őt magára, hanem lakást vettek neki és odaviszik magukhoz.

Mi a haszna a Krisztus mennybemenetelének? Az is, hogy elmegy, mert ott helyet készít számunkra. „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek. És ha majd elmegyek és helyet készíték néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket: hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.” (Jn 14,2–3)

Szomorú tanítványok vagyunk? Szomorúságunk örömmé kell hogy váljon, mert ott fenn van egy hely a mi számunkra. Krisztus azért van ott, mert ezt készíti el nekünk, és oda vár minket. Ha ez a földi sátorunk elbomol, akkor valami más, új vár ott, amit szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt.

III.

A harmadik haszon az, hogy Krisztus elküldi onnan a mennyekből a Vigasztalót. Megjelenik az, aki helyette itt marad ezzel a világgal, ebben a világban. Mit jelent ez? Mi sokszor szomorúak vagyunk. Elszomorít az élet, az emberi rosszindulat, a kedveseink elvesztése. Sokszor nem tudunk vigasztalást kapni, mert csak emberi szavakat hallunk, de azok nem jutnak el a szívünkbe, a lelkünkbe. Nem tudnak segítséget adni. Sokszor temetések alkalmával lehet látni, hogy a gyászolókhöz odamennek a rokonok, az ismerősök, részvétet kívánnak, de nem tudnak vigasztalást nyújtani, mert valójában ők is erre várnak.

Ki ez a Vigasztaló, aki eljön? Az, aki segít rajtunk, aki szót emel értünk. Jézus ezt a szót mindig a Szentlélekre használja. Miért kellett a Szentléleknek eljönnie erre a világra? Mert így Krisztus mindenütt jelen lehet. Testileg csak egy helyen tudott ott lenni, de Szentlelke által mindenütt megjelenik. Itt is, ebben a templomban, ebben a gyülekezetben, úgy ma, mint bármikor, amikor az ő nevében összegyűlünk. Gondoljunk csak arra, hogy nem haszon a mi számunkra az, ha Istentől mindig erőt kapunk?

Mikor jön el a Vigasztaló Szentlélek? Az első tanítványok még tíz napot kellett várjanak, hogy ez megtörténjen. Az első pünkösdkor kitöltetett a Szentlélek. Azóta állandóan itt van. Mi is megkaphatjuk. Ma! Most! Itt!

A harmadik haszon, hogy itt vagyunk, és Krisztus mennybemenetelére emlékezünk, íme az, hogy megkaphatjuk az ő Lelkét, akit számunkra ajándékozik.

Végül összefoglalva a mai igét, azt lehet mondani, hogy a mai ünnepünk nem hiábavaló. Nem földi értékeket nyerünk általa, hanem menyeeieket, olyanokat, amit nem emészt meg a rozsdá vagy a moly, amit nem tudnak ellopni tőlünk. Miért vagyunk ma itt? Azért, hogy megerősödjön a mi hitünk. Hogy felemelt fővel tudjuk visszavárni a mennybement Krisztust, tudván, hogy számomra, számunkra az ő visszajövetele a győzelmet fogja jelenteni, mert akkor vele együtt lehetünk ott, ahova már elment, hogy helyet készítsen a mi számunkra. Ámen.

Szabó László

Bálványosváralja

Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz...

Alapige: János 20,17–18

Bibliailvasás: Máté 28,16–20

Az Evangéliumokat figyelmesebben olvasva kérdezhethetjük, hogy tényleg áldozócsü-törtökön volt-e az Úr Jézus mennybemenetele? És egyáltalán hol történt ez a csodálatos esemény, hiszen gyermekkorunkban úgy tanultuk vallásórán, hogy a Jeruzsálem melletti Olajfák hegyén búcsúzott el Jézus a tanítványaitól, akiktől „elvétezt a Vőlegény” (Lk 5,35), akiknek lett „tíz napig tartó nyomorúsága” (Jel 2,10). Lukács evangélista is azt írja az Apostolok Cselekedeteiben, hogy Jézus feltámadása után negyven napon keresztül jelent meg övéinek (ApCsel 1,3). Hogyan egyeztethető össze tehát a Máté evangélista és a Lukács által hirdetett evangélium tanítása?

Máté leírja, hogy amikor Mária Magdolna és a kegyes asszonyok húsvét hajnalán kieszettek a sírhoz, Isten angyala azt parancsolta nekik, hogy „menjeteq gyorsan és mondjátok meg tanítványainak, hogy feltámadott a halálból, és íme előttetek megy Galileába. Ott meglátjátok Őt.” (Mt 28,7) A tanítványok Jézus utasítása szerint tehát visszatértek Galileába, a zsidók által lenézett pogányok tartományába, Jézus felneveltetésének, prófétai működésének fontos helyszínére. Az Úr Jézus szándéka az lehetett, hogy apostolait Jeruzsálemtől messze biztonságba helyezze, hiszen a fővárost felkavaró nagypénteki események után veszély fenyegette a tanúk életét. Célja lehetett az is, hogy visszavezesse őket a régi csodák helyére, felidézni a Mester tetteit és tanításait, erőt meríteni az emlékezésből. Nekünk is időnként milyen jó visszatérni életutunk egy-egy emlékezetes állomáshelyére, ahol valami felemelő, erőtadó, tanulságos, megnyugtató, megvidámító esemény történt velünk, amikor olyan emberekkel lehettünk együtt, akikre jólesik visszagondolni, akiket nem felejtünk el gyakran imádságunkba foglalni.

Jézus egyik legfontosabb megjelenése éppen a Galileai tenger, a Genezáret-tó partján történt a 40 nap egyikének hajnalán. A sikertelen halfogás után emlékeztette Pétert háromszoros tagadására, és bírta meg, hogy iránta érzett szeretetét és hűségét ezentúl a Nyáj, az egyház pásztorlása által bizonyítsa. Ugyanitt Galileában, egy névtelen hegyen hangzott el Jézus ajkáról a minden keresztes alkalmával hirdetett missziói parancs: „Elmenvén tegyeteq tanítványokká minden népeket, megkeresztelvéq őket az Atyának,

Fiúnak és a Szentléleknek nevében”. De hát akkor Jézus mennybemenetele Galileában vagy az Olajfák hegyén történt-e?! Vagy talán igaza van az 1500-as évek végén élt olasz teológusnak (Fausto Sozzini), hogy Jézus kétszer ment fel a mennybe (ascensio duplex)? Lukács evangélista azt jegyzi fel, hogy Jézus mennybemenetele Jeruzsálemben történt, amikor elküldte tanítványait, hogy legyenek az Ő tanúi előbb szűk körben: Jeruzsálemben, s csak utána tágabb keretek között: a tartományban, az országban, a nagy birodalomban és az egész ökumené, a lakott világ szélső határáig. Nem fontos azon törni a fejünket, hogy Máté vagy Lukács beszámolója a hitelesebb-e, hogy Jézus egyszer adta-e ki a keresztelési parancsot, vagy kétszer is megismételte: Galileában és az Olajfák hegyén. „Nem a ti dolgotok tudni az időket vagy alkalmakat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyezett” (ApCsel 1,7) – rendel Lukács, a szeretett orvos. Az Egyház már régen ezt a két hagyományt ötvözve hirdeti, hogy a mi feladatunk megünnepelni Jézus mennybemenetelét és teljesíteni parancsát. Jézus előbb a hozzánk legközelebbiekhöz küld minket. Sokkal könnyebb más faluban prédikálni, esetleg (a minden tiszteletet megérdemlő) külmiszióban festeni kedvező képet a keresztyénségről, hiszen messziről jött ember akármit mondhat. Miért könnyebb elegánsan elindulni párosával, és mosolyogva úton-útfélen osztogatni színes folyóiratokat, bekopogtatni ismeretlen emberek házába, jönni, látni, (meg-) győzni?? Legnehezebb a tanúskodás naponta saját családjunkban, házastársunknak, gyerekeinknek, unokáinknak, akik több törődést, szeretetet, türelmet, józanságot, őszinteséget várnak el, számonkérnek templombajáró, vasárnapi köntösünk és a hétköznapi cselekedeteink, szavaink közti összhangot, gyakran képmutatással, farizeussággal vádolva minket. Szomszédaink, munkatársaink, akikkel konfliktusba keveredhetünk, nehezen fogadják el tanúságtételünket. Márpedig azt mondják, hogy *manapság a világnak nem tanítókra, hanem tanúkra van szüksége.*

Ilyen tanúja lett Jézusnak Mária Magdolna, akiről a mai második olvasmányban hallotunk. Mária a Jézus iránti tisztelettől hajtva indult el asszonytársaival az Arimáthiai József sírjához. Amikor megismerte Jézust, akit előzőleg kertésznek képzelt, meg akarta érinteni kedves Mesterét, ahogyan nevezi: a „Rabbóni”-t. Ezt a tiszteletteljes, csodáló mozdulatot hátrítja el Jézus, mint ahogy a szobrászmester rászól a kíváncsiskodó tanítványára, aki meg akarja érinteni a félig kész öntvényt, vagy ahogy a múzeumi teremőr rászól az évszázados törékeny kincset megérinteni akaró kisdíákra. Miért ilyen szigorú Jézus? Miért mondja: „Ne érints engem” (Noli me tangere)? Félti a testét, amely szétpukkanna, mint egy pompás szappanbuborék? Megsérülne, mint egy egyiptomi király balzsamozott múmiája? Bizton állíthatjuk, hogy Jézus nem tartott ettől, hiszen Tamásnak Ő maga kínálta fel szemlére szent sebeit, stigmáit. Hiszem, hogy Jézus Mária Magdolna mozdulatában megérezte azt a ragaszkodást, amely benne van egy édesanya ölelésében, aki nem akarja külföldre elengedni gyermekét, egy házastárs jajveszékelésében, aki nem szeretné kiengedni a ház udvaráról társa koporsóját. Mária azt képzei, hogy visszatarthatja a Mestert. Mária Magdolna valóban nem értette még Jézus azon tanítását, hogy „Jobb néktek, hogy én elmenjek” (Jn 16,7). Sokan ma sem értik Jézus mennybemenetelének hasznait:

1. Megszabadulva az emberi test kötöttségétől „egyszerre mindenütt jelen lehet (ubiquitas), ahogyan ígérte : „Én titeletek vagyok a világ végezetéig” (Mt 28,20), „Ahol ketten, vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20) Enélkül a mindenütt jelenvalóság nélkül a világ legtöbbit utazó főpapa sem lehet jelen egyszerre több helyen. Fogadjuk el, hogy 'Jézus a lakója akar lenni házainknak, láthatatlan résztvevője minden beszélgetésnek' – ahogyan egykor a református családokban népszerű igés-idézetes falitáblák egyikén áll.

2. Előrement, hogy helyet készítsen számunkra az Atyai Házban (Jn 14,2).

3. Az Atya jobbán, mint egyetlen Főpapunk, közbenjár értünk, elnyerve azt a dicsőséget, amelyet István vértanú is lelki szemeivel látott kínos megkövezésekor.

Ezért mondja Jézus Mária Magdolnának, hogy: „Ne érints engem, nem mentem még fel az én Atyámhoz” Vagyis nem fejeztem be még a nagy művet, ne próbálj visszatartani engem. Ahogyan az udvariaskodó Keresztelő Jánosnak mondotta a Jordán partján: „Engedj most, mert így illik minden igazságot betöltenünk”, vagy ahogyan az akadékoskodó Péternek is mondotta az utolsó vacsorán: „Ha meg nem moslak téged, semmi köződ nincs én hozzám.” (Jn 13,8)

Ahhoz, hogy Jézus tanúi lehessünk, de hogy boldog, kiegyensúlyozott emberekként élhessünk, szükséges, hogy megértsük és elfogadjuk Jézusnak Mária Magdolnához szóló intelmét: „Felmegyek az én Atyámhoz, aki a ti Atyátok, az én Istenemhez, aki egyben a ti Istenetek” Milyen bizalomgerjesztő, bátorító ígéret ez. Azt az Istent, akit Jézus bensőségesen mindig „Atyám”-nak nevezett, és akinek csak egyetlen alkalommal, a kereszt pokoli kínjai közepette mondta fájdalmasan: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?”, itt újra Atyjának nevezi. Megtörténhet, hogy mi is életünk egy-egy mélypontján, siralomvölgybe érkezve Mennyei Atyánkat legfeljebb Istennek érezzük, de Jézus helyreállítja a megbomlott bizalmat a szívében. Földi vándorlásainkban, hajléktalanságainkban, tékozló fiúi hányódásainkban jó érezni, hogy a Mennyei Atya hajlékában van egy Testvérünk, aki szeretettel vár haza és örökös társaivá tesz minket, aki tesz egy jó szót érdekünkben, mint Eszter királyné Ahasvérus trónja előtt a fogságban élő zsidó nép érdekében. A mai világban gyakran szorulunk rá, hogy valaki közbenjárjon értünk, „beprotezsáljon” valahová, szószólónk legyen. De így kellene mi is segítségre szorulnunk, szükségben levő idegeneknek, ismerőseinknek, és ne csak rokonainknak – figyelem, itt pontosan ellenkező a sorrend, mint előbb a tanúságtételnél hallottuk – szószólói, ügyintézői, közbenjárói legyünk, lehetőségünk szerint.

Így küldte el Jézus Mária Magdolnát : „Menj az én atyámfiaihoz és mondd nekik”, add át az üzenetemet. Így indult el, hogy nő léte, akkoriban megbízhatatlan, szavahihetetlen tanúként, mégis hirdetője legyen Jézus feltámadásának és mennybemenetelének. Azóta is hányan lettek Jézus tanúi szerte a világon és teljesítik Jézus missziói parancsát. Így lesz a legszentebb munkanap a mennybemenetel ünnepe, amely ámbár hétköznapra esik, mégis nem kevésbé szent ünnep, mint más piros betűs napok. Jézus megszentelte az éjszakát születése által, a reggelt feltámadása által, az estét halála és temetése által, a nappalt mennybemenetele által. Szenteljük meg mi is napjainkat igehallgatás és imádság által, és végezzük hűségesen munkáinkat, munkahelyen, családban is tanúskodva Jézusról. Ámen.

Prédikációk pünkösöd nagyhetére

Vályi Nagy Ervin

Húsvét és Pünkösöd között

Új életlehetőség a Szentlélek által¹

Alapige: Apostolok Cselekedetei 1,2b–8

A feltámadott Jézus negyven napon át sok jel által megmutatta kiválasztottjainak, hogy él: megjelent nekik és szólt az Isten Országára tartozó dolgokról. Negyven napon át – ezen a földön! Ezek a napok még Húsvéthoz tartoznak – Pünkösöd adventjében. Mert az apostolok ebben az időben arra várnak, hogy aki „felemeltetett”, vagyis mindent elvégezve visszatért az Atya dicsőségébe, elküldi Szentlelkét, aki tanít, vezet, vigasztal – mindörökké.

Negyven húsvéti nap ezen a földön, ahol a keményszívű és hitetlen tanítványok lehetetlennek tartották az Isten igazsága szerinti életet! Ez az *aion* = ez a világekorszak gonosz; a Sátán megakadályozza az igazság érvényesülését; nem lehet feltámadást élni ezen a földön, ahol a halál, a kereszthalál az utolsó állomás. – A tanítványoknak, a tizenegyek ez a panaszkodása a Márk evangéliuma 16. részének egyik régi, már a 2. században ismert töredékéből való. Panaszuk, öngazolásuk a miénk is – sok-sok keresztyén nemzedéké. Krisztus feltámadott (jó, én ezt hiszem és vallom), de mi hogyan éljünk „e jelenvaló gonosz világban” (Gal 1), hogyan éljünk ezen a földön, ahol látszólag semmi nem változott?

A feltámadott Jézus ezen a földön jelenik meg az apostoloknak – és beszél velük. Miről? Az Apostolok Cselekedetei röviden csupán ennyit mond: „Isten Országáról” Az Országról, amely őbenne, személyében és munkájában közel jött – „Íme, itt van közöttetek!” –, s amely eljön majd az Atya dicsőségében. Ezért tanított így imádkozni: „Jöjjön el a Te országod!”

Az Isten Országára tartozó dolgok összefüggésében beszélt arról, hogy mi a tanítványok dolga és mi nem, éppen Húsvét és Pünkösöd között.

Ez ma az egyik témánk – és ez lesz a következő estéken is, még ha nem is ezekkel a szavakkal beszélünk róla: mi a dolgunk, a tennivalónk – és mi nem? A Szentírás nem történelemlétkönyv, amely arról számol be, hogy mi volt egyszer, például az első Húsvét és Pünkösöd között, hanem igehirdetés: a mi tanításunkra nézve íródott. Ami egyszer történt, az egyszer s mindenkorra szóló tanítás a történelemben élő tanítványoknak. A maiaknak is.

Mi hát a tanítványok dolga? Jézus meghagyta nekik, hogy ne menjenek el Jeruzsálemből, hanem várják meg az Atya ígését, az ígélet beteljesedését, a Szentlélek elküldését. Maradjanak és várjanak Jeruzsálemben, ahol vannak, ahol voltak Jézus szenvedésének és halálának napjaiban. – Az ember, még ha keresztyén is, hívő is, nem szívesen marad ott, ahol szenvedett, ahol kudarcot vallott, vagy ahol meghalt, ahonnan elment az, akit szeretett. Az ismerős színtér egyszerre félelmetessé és nyomasztóvá válik; jó a környezetváltás – még az orvosok is ajánlják. – Jézus azt mondja a kiválasztottjainak: maradjatok Jeruzsálemben, a kudarc, a veszteség helyén. Ahol vagytok, oda jön a Vigasztaló és Megszabadító. Ahol vagyunk, ott van menetelünk Istenhez, aki nemcsak

¹ A prédikációk a *Minden idők peremén* c. kötetben jelentek meg. Basel/Bp. 1996.

megsebez, hanem be is kötöz. – Ha elfutunk Jeruzsálemből, a nehéz és veszélyes városból, szorongatásunk és gyászunk színteréről, akkor elfutunk a Naptámadat elől, aki a sötétségünkben keres bennünket.

A tanítványok dolga ez: maradjanak Jeruzsálemben és maradjanak együtt; ne szóródjanak szét. Együtt várjanak a Szentlélekre, aki majd megerősíti és vezeti őket. – Tegnap és ma és minden időben keresztyénnek lenni annyi, mint várni az életet adó teremtő Szentlélekre, mégpedig imádságban: jövel, teremtő Szentlélek! Naponkénti Szentlélek nélkül nem megy a keresztyén élet, még kevésbé talán, mint kenyér nélkül a test élete. A Szentlélek ugyanis a jelenlévő, velünk-lévő Isten: *Deus praesens*.

Arról is beszélt a Föltámadott, hogy mi *nem* a tanítványok dolga: „Nem a ti dolgokat tudni az idöket és alkalmakat...” (7) Nem a mi dolgunk, hogy elméleteket gyártsunk az Isten menetrendjéről és a saját jövőnkéről. A hit nem spekuláció, nem történetfilozófia vagy vallásos futurologia.

A jövő az Ő kezében van, az egész időnk (sőt, időink: Zsolt 31,16), a sírás és nevetés, a gyász és a lánc, a születés és meghalás idői (Préd 3) az Ő kezében vannak. Hála Istennek! Jó, hogy a jövőnk a meglepetések zónája, nem pedig egy eleve föltérképezett tartomány, sínpár, amin csak végig kell gördülni. A meglepő fordulatokban Ő jön hozzánk, nem a sors játszik velünk. Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy a meglepetésekben, az életfordulókban ne a sorssal találkozzatok, a némával és könyörtelennel, hanem az élő Istennel, aki azt akarja, hogy mélység és magasság javatokra szolgáljon, akik Őt szeretik.

A jövő tudása nem a mi dolgunk. Nekünk csak ennyit szabad tudnunk (és ez a tudás tényleg szabadság!), hogy Krisztushoz tartozunk, mind életünkben, mind halálunkban, mélységben és magasságban. A jövő-spekulációk nem a mi dolgunk, a történetfilozófiai vagy történeteológiai spekulációk sem, ahogyan a gond sem a mi dolgunk, hanem a Gondviselő. Ő veszi magára a jövő miatti gondunkat, ha reá vetjük. A mi dolgunk a bizalom és a tett, a jövőt készítő tett – akkor is, ha hiábavalónak tűnik. A mi dolgunk – a Heidelbergi Káté 52. válasza szerint – az, hogy mindennemű háborúság, nyomorúság közepette „fölemelt fövel várjuk az égből azt az ítélőbírát, aki rólunk minden kárhozta-tást elvett...” Fölemelt fövel, kiegyenesített térdel – napról-napra megfutva az előttünk lévő küzdőteret, elvégezve, ami ránk van bízva, hűségesen, becsületesen. Hűségesen a kevésen, és vigyázva éjszaka is.

Ez az ötven nap Húsvét és Pünkösd között alkalmat ad annak őszinte meggondolására: milyen hasznunk van Krisztus föltámadásából és megdicsőüléséből, a halál fölötti győzelméből? Van belőle egyáltalán hasznunk? Profitálunk belőle? Máshogyan élünk, mivel föltámadott az Úr, s ül az Atya Istennek jobbján?

Erről kellene számot adni magunknak Isten színe előtt! Tisztáznunk kellene önmagunkban, hogy jelent-e valamit és mit jelent a vallástételünk: „Krisztus föltámadott”! Belejátszik-e, meghatározza-e a gondolkodásunkat, az életvitelünket az a csoda, hogy az utolsó szó nem a halálé, hanem az életé? Mi következik abból, hogy „hiszem a testnek föltámadását és az örök életet”?

A mindent átfogó, nagy következmény az Újszövetség szerint az, hogy nem kell félnünk. Vége a félelemnek! Elnyeletett a halál diadalra; most élhetünk ebből a diadalból, mint félelem nélküli emberek.

Nehezen tudjuk elképzelni – vagy talán egyáltalán nem –, mit jelentene az Isten félelem nélküli gyermekeinek megjelenése a földön. Egy biztos: világítanáknak, melegítenének, bizalmat támasztanáknak, só és kovász lennének a tésztában. Tisztább és emberibb lenne a világ általuk – a félelem nélküli Krisztus-hívők által!

Nagyon szónokiasnak és ezért hamisnak hangzana, ha föltenném a kérdést: hol vannak ezek a hívők? De ha szónokiasnak hangzik is, ez a jelenünk kérdése. Hol vannak a tiszták, erősek, a férfiak, a fölemelt fejűek, a félelem nélküliek? Keresztyének, akik ebben az értelemben kemények, mint a kovakő – nem pedig puhák és nyúlósak, mint a csiga. Ezek a kovakő-kemény keresztyének hiányoznak, a megbízhatók, akik ismerik a széldséget, jóságot. Talán csak az ilyen ismeri, miközben a puha: agresszív.

Ha Húsvét érvényesül – ez lenne a valóságos Pünkösd, ha bennünk lesz valóság, ami Nagypénteken és Húsvétkor elvégeztetett! –, vége a félelemnek, mert eljön hozzánk a bizalom, és más lesz az életünkhöz való egész hozzáállásunk. Ez a mássá-lét a megtérés. Ezt a globális folyamatot, amely a reformátor szerint halálunkig tart, nem szabad fölhígítani és azonosítani valami érzelmi aktussal. A megtérés több, igényesebb, keményebb dolog, mint a látványos és érzelmes megtérők élménye.

A megtérés új hozzáállás a saját életünkhöz – és így a másokéhoz is. Alapvető változás, mert az alap változik: „élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus”; az alap változik, nem pedig a régi én lesz vallásossá. Elviselhetetlen, ha egy alattomos ember vallásosan alattomos, egy gyáva vagy törtető vallásos gyáva vagy törtető lesz. – Bármiféle helyzetben vagyunk, *más* lesz az életértésünk, az értékrendünk, a magatartásunk irányvonala. Méghozzá *ott*, *ahol* vagyunk, *ahol* élünk, *ahol* élnünk kell – vagyis mindegyikünk esetében pontosan meghatározott körülmények között. *Oda* jön el a Szentlélek, ahol vagyunk, ott kapunk erőt! Maradjatok Jeruzsálemben! – mondta Jézus a tizenegyzeknek.

Ha eljön a Szentlélek, ott *tudunk* élni, ahol élnünk *kell*. Nem a félelem lelkét kapjuk, hogy elmeneküljünk onnan, ahol a napjainkat számlálnunk kell, hanem a fiúság lelkét, a bizalomét, háláét és a reménységét. Általa tudunk majd élni ott, ahol élnünk kell, és biztos, hogy a hegyen épített város nem rejthető el. Ennek az életnek nem kell reklám, mert ez fénylik. És akkor megtörténik, hogy akik ezt látják, dicsőítik Istent, akit talán nem ismernek. De majd számon kérik tőletek a bennetek levő fényt, reménységet és erőt. És akkor majd beszélhettek, beszélhetünk, akkor majd lesz fül annak meghallgatására, amit mondunk. Ámen.

A hit győzelme a Szentlélek által

Alapige: 1János 5,4–5

Isten szavát, amelyet tegnap hirdettünk és hallgattunk, a következőképpen foglalhatjuk össze: Húsvét és Pünkösd között ott várhatunk a Teremtő Szentlélekre, a megígértre, ahol vagyunk. Maradhatunk, maradnunk kell együtt, várva arra, hogy igen és ámen lesz az ígéret, amely szerint ott tudunk majd élni, ahol éppen élnünk kell. Húsvét és Pünkösd között; ez az időszak egyébként nem pusztán ötven naptári nap, hanem az egész életünk, amelyben valóság az, hogy minden elvégeztetett, de amelyben könyörögnünk kell a valóságot bennünk megvalósító Szentlélekért: áradjon ki, vonjon be Krisztus valóságába.

Az újszövetségi tanítás tehát ekként hangzik: életünknek minden napján bizton számolhatunk azzal, hogy a szabadító Lélek, az Istennel és önmagunkkal való ellentmondásainkat feloldó Lélek oda jön el, ahol vagyunk, élünk és imádkozunk. A „mennyei szent ajándékot” a földön adja: itt tanít meg arra, hogy bölcsen számláljuk napjainkat. Az Atya és a Fiú Lelke bölcsességre tanít – nem pedig elbutít, elkábít. Nem kapcsolja ki az életünket, hanem beoltja Krisztusba; élesíti az elmét, hogy meg tudja ítélni, mi a jó és a rossz, a fontos és a lényegtelen, a tennivaló és az elhagyni való. – Tegnap említettük, hogy a Szentlélek aktualizálja bennünk Húsvétot, úgy, hogy igaz lesz bennünk az ének-

sor: „Nincs már szívem félelmére nézni sírom fenekére”, akkor megváltozik az életünk-höz való hozzáállásunk. A legyőzött, a fullánkját veszített halál fölül nézve más lesz a hetven vagy nyolcvan esztendőnkhez való viszonyunk. Nem engedjük üresen elfolyni az éveket és napokat, sóhajtozva, hogy a napok gonoszak, nem jön el, amit vártunk – és nem akarunk mindent ettől a néhány évtizedtől. Nem csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, figyelmeztet Pál. – Nem becsüljük le az életet és nem várunk tőle mindent. Ezért nem is szidjuk – nem látjuk sötétnek –, ha nem teljeseznek be a kívánságaink. Abban a bölcsességben, amelyre a Szentlélek tanít, nyugalom van, derű van, szabadság van.

Ott kell állhatatosnak lennünk, ahol vagyunk, abban a reményben, hogy Ő cselekedni fog (Zsolt 37,5). Aki kér, az mind kap. Egy reggelen vagy estén meghalljuk a sebesen zúgó szélnek zendülését, és az elszáradt csontok megelevenednek. A bűnbocsánat a kiszáradt forrást fölfakasztja. Az Atya-Fiú-Szentlélek Isten ott ad győzelmet, ott részesít diadalban, ahol élünk s ahol imádkozunk. *Veni Creator Spiritus!*

Ez a hely – vagy helyzetmegjelölés: „ott, ahol élünk” – rendkívül fontos, egyénenként is és gyülekezeti szinten is. Utaltunk már rá tegnap, hogy a tizenegy esetében Jeruzsálem, ahol maradniuk kellett, várva az ígért teljesezésére, minden volt, csak nem üdülőhely vagy turisztikai csemege. Nehéz hely volt a várakozás helye. „Ott, ahol élünk” – ez lehet nagy mélység és sűrű sötétség, kiüttlanság. Lehet sötétlő erdő, amelyben eltévedünk, lehet ingovány, „homokos, szomorú, vizes síkság”, ahol minden lépésnél mélyebbre süpped a lábunk, s talán csak annyit tudunk mondani: „nagyon fáj” – Micsoda mélységekről, sötétségekről, örvényekről vallanak a Biblia emberei – a halál köteleiről, amelyek körülvették őket. És kicsoda volt olyan mélyen, mint maga Jézus a kereszten?

A Biblia hangsúlya azonban nem a sötétség, hanem a világosság. Nem az a centrum, hogy milyen nyomorult az ember, hanem hogy milyen irgalmas az Úr. A nyomorúságot is akkor látjuk csak igazán, amikor megszabadított: akkor tudjuk, honnan jöttünk, s milyen hálaival tartozunk ezért a szabadításért. A Biblia középpontja az Isten irgalma, Isten szabadító tette: eljön a Szentlélek, vagy ami ugyanaz: eljön hozzánk a hit. A hit pedig győzelem – ezt olvassuk Jánosnál. A hit nem nyafogás, megfutás, önmagunk körül forgó problémázás, hanem föllélegzés, szabadulás, győzelem. „Felettébb diadalmaskodunk” – mondja Pál (Róm 8,37). Diadalmaskodunk – éppen amikor Krisztussal virrasztunk az éjszakában, és társai vagyunk egész gyülekezetének „a szenvedésben és az állhatatos várakozásban”, mint János írja a patmoszi száműzetésben (Jel 1,9).

A diadal és a győzelem: gyanússá vált szavak – éppen a jók, a tiszták, az emberek előtt –, mivel a történelem kezdetétől fogva mindmáig a győzelemmel együtt jár a legyőzöttek megalázása, jajgatása és elnémulása. Nem csoda, hogy az emberiség legjobbjai közül sokan a legyőzöttek és megalázottak ügyét vállalták, nem pedig a győztes istenekét, a történelem isteneiét vagy félisteneiét. A hit – amely a saját igazságának napját Istentől várja, aki fölhozza azt – nem úgy győz, hogy valamit vagy valakit megsemmisít, hanem inkább úgy, hogy jóval győzi le a gonoszt (Róm 12,21). Jóval, a jóhoz való ragaszkodással győz, szabályszerű, szép küzdelemben. Erre maga az Úr Jézus adott példát, „aki mikor megalázták, a gyalázást nem viszonozta, mikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ügyét arra, aki igazságosan ítélt” (1Pt 2,23).

Ott várunk a Lélek és így a hit eljövételére, ahol vagyunk, mélységben, sötétségben, a halál köteleitől szorongatva – és ott kapunk diadalmat, ott részesedünk Jézus Krisztus halál fölötti győzelmében.

Ez a győzelem azonban nem felmagasztaltatás és megdicsőítés a mai és mindenkori világ mértéke szerint. Nem abban áll a Krisztus Lelkétől kapott győzelem, hogy nagyok és elsők leszünk, bársonyszékbe ülünk és dől hozzánk a pénz, siker, elismerés, hódolat.

A Szentlélek általi győzelem, a hitnek diadala nem ilyen. Inkább vereségnek látszik, inkább úgy tűnik, hogy mélység, és mélységet hív elő, hogy egyre lejjebb szálljunk.

A hitnek szép harca és diadala súlyos győzelem: Jákob bicegett, miután küzdött és győzött. Vagy itt van a felettébb való diadalmaskodásunkat hirdető Pál, aki megírja a korinthusiaknak, hogy „Isten mindig diadalmenetben hordoz minket a Krisztusban” (2Kor 2,14) –, aztán később beszámol ennek a diadalmenetnek tartalmáról, állomásairól: megverték, megkövezték, börtönbe vetették, hajótörést szenvedett, szomjúhozott, fázott stb. (2Kor 11,24) Ilyen a páli diadalmenet és a jákobi győzelem!

Az Isten javai, jótettei ellenkező formában, *sub contrario* (Luther) jelennek meg e világban. Úgy győzünk, hogy Krisztus tagjai, és egymásnak társai maradunk a szenvedésben és az állhatatos várakozásban. Úgy győzünk, hogy nem menekülünk el onnan, ahol élnünk kell, s ahol az ígélet szerint a Szentlélek által majd élni tudunk. Nem megyünk föl a mennyekbe, ködökbe – semmiféle extázisba –, mert az Isten Fia a földre jött és itt keres meg, látogat meg bennünket. A földön, amelyet néha-néha a szokásosnál is sűrűbb köd borít. „E földön lakozzál és hűséggel élj!” Vesztek erőt, ígérte Jézus, hogy tanúi legyetek. Tanúi az állhatatossággal, a szabályszerű, szép küzdelemmel, amely a jóval akar győzni. A jóval fog győzni akkor is, ha ezt a kívülállók nem minősítik diadalnak.

A hit legyőzi, kiállja a világot, megmarad benne Krisztus tanújának. Mindegy, hogy milyen lesz a tanúk útja, hogy hasonlítani fog-e Pál diadalmenetéhez, vagy könnyebb pályát tartogat számunkra az Úr. A fontos az, hogy a hit mindenképpen győzelem. Talán ezt kellene magunkban jobban tudatosítanunk, azért kellene könyörögnünk, hogy jöjjön el a Szentlélek; és győzze meg megrendült tudatunkat az igazságról. Arról, hogy a hit győzelem. – Az európai keresztyénséget ma erősen fenyegeti a vereségtől való félelem. Olvassuk a statisztikákat, az egyházból való kivonulás, a közöny adatait – s félünk. Jobban hiszünk a statisztikai adatoknak és az őket értelmező szociológusoknak, mint az Isten igéjének. Nyilván nem az a dolgunk, hogy bedugjuk a fülünket, hogy ilyen csúnya dolgokat, mint a rossz statisztikai adatok még csak ne is halljuk, hanem az, hogy kinyisuk a szemünket, szembenézzünk a tényekkel, és éppen ebben a láthatókkal farkasszem-nézésben mondjuk el: Krisztus feltámadott, és ő nem szűnik meg gyűjteni és védeni a gyülekezetét.

Nem a vesztt úgy álláspontját védjük, amikor hiszünk a Jézus Krisztusban és könyörgünk a Szentlélekért! Nem szabad, hogy rosszallás, irigység, acsarkodás vagy szorongó félelem legyen bennünk. Ha eljön a Lélek – s minden nap eljön! –, akkor minden kétség ellenére is csak az lesz a végső szavunk: „Hála az Istennek, aki a diadalt adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (1Kor 15,57) Ez a diadal pedig a mi hitünk, amely úgy győzi le a világot, hogy Krisztus tanújaként kiállja, tud élni benne a Szentlélek erejével Isten dicsőségére. Ámen.

Aki mindent elvesz és aki mindent visszaad

Efézus 1,3.7.8; János 16,23

Az efézusi levél szerint a Szentlélek: a kegyelem túláradása, „nagy bőséggel való köztöltése”. Hogyan kell ezt értenünk?

A Biblia minden elbeszélése és tanítása mögött, azok alapjaként ott áll ez a mondat: „Megjelent Isten üdvözítő kegyelme” (Tit 2,11): megjelent a Jézus Krisztusban. Ezt mi – legalábbis formálisan – hisszük és valljuk. Tovább kérdezni azonban nemigen merünk; a jogos és fontos kérdésben, az értelemben gyermekek vagyunk. Pedig az értelmet,

megértést kereső hitnek föl kell tennie a további kérdést: „megjelent, ...de hogyan jelenik meg nekem”? A hit, amelyik nem akar érteni, vakhit, zavaros lelkiállapot, de nem hit, a szónak ó- és újszövetségi értelmében. Krisztus a világ világossága: igen – de hogyan látom én a világosságot?

Ezekre a jogos kérdésekre az apostolok a Szentlélekre utalással válaszolnak. A Szentlélek – mondtuk már – a kegyelem túláradása, Jézus Krisztus „átáradása”, hozzánk jövelete, szívünkben szállást vétele a hit által. Áteredő (eredendő) bűn; áteredő kegyelem. Ádám-Krisztus. Krisztus váltsága, munkája, a benne megjelent kegyelem nem marad rajtunk kívül. Krisztus nem marad pusztán történelmi esemény az idők teljességében, hanem hozzánk jön, ma is, 1983 Pünkösdjén is. Ez a Szentlélek, ez az áradás: a kegyelem jelenvalóvá és belsővé válása.

Ha Krisztus átárad ránk, bevon minket a maga életébe és országába, vagyis ha eljön a Szentlélek, akkor – a 16. zsoltárral szólva – „örök öröm és gyönyörűség” lesz a részünk; vagy az ének szavával: „lelkem, teljes üdv a részed”. Olyan öröm és üdvösség lesz a részünk, elveszíthetetlen boldogság, minden boldogtalanságunk ellenére is, amelyre csak zsoltárral és dicsérettel, hálaadással válaszolhatunk: „Magasztalja lelkem az Urat” – amiként Mária, Jézus anyja énekelt (Lk 1,46). Persze ez az istendicséret nem szüntelen dudorászás, nem szavak, hanem létforma, életstílus. Az efézusi levél így mondja: „hogy legyünk valamik az ő dicsőségének magasztalására” (Ef 1,12). Szabad énekelnünk, sőt: bár többet és szebben énekelnénk és játszánánk az Úr előtt – de elsősorban legyünk, éljünk Isten dicsőségére.

A Szentlélek, aki által a kegyelem túlárad és Krisztus lakozást vesz bennünk hit által, a jövődő teljességnek, a teljes váltság napjának záloga, előíze, amikor majd Isten lesz „minden mindenkben” (1Kor 15). Akkor azon a napon nem kérdezzük Őt semmiről!

A Szentlélek munkája azonban éppen az, hogy előleget ad ebből az „akkor”-ból, a teljességből, amikor bemegyünk a mi Urunknak örömébe. És amikor adja ezt az előleget, akkor megéljük a kérdések elhallgatását. Ezen a napon, a Lélek napján, nem kérdezzünk, hanem hallgatjuk Őt és éneklünk neki a szívünkben.

Nem azért hallgatunk el, mert megijedünk. A tekintélytől rendszerint megilletődünk, s ki lenne nagyobb tekintély, mint a Mindenható? Csakhogy ez az Úr másként hatalmas, mint a hatalmasok, akik leszoktak arról, hogy kérdezze őket valaki, mert végzetesen rászoktak a parancsolásra. Az óhajuk is parancs! – Jézus nem úgy Úr, mint ezek az urak; ezért, aki vele akar élni, Őutána akar menni, ne uraskodjék akkor sem, ha úri pozícióba kerül, „felelős beosztásba”. A hierarchia hatalmáról való beszéd nemcsak a protestáns fülnek idegen, de a Bibliának is.

Nem a félelem fagyasztja belénk a szót, a kérdést, amikor a Szentlélek részesít az előjövő teljességben, hanem az öröm. Teljes öröm van Önála; és ebben a világosságban, déli verőfényben értelmetlenné válnak az éjszaka kérdései. Jézus Krisztus nem elhallgatja a kérdéseinket, hanem mi magunk hallgatunk el Őelőtte. Van ilyen elhallgatás, ünnepi csend, az Isten igaz imádásának csendje.

Ezzel már annál a témánál tartunk, amely nyilván nemcsak a teológus diákokat foglalkoztatja, hanem a gyülekezetek tagjait is: a kérdés kérdésénél, problémájánál: szabad kérdezni? Nem szabad? Válaszol vagy nem válaszol az Úr?

Magamat a Szentíráshoz és az egyetemes egyház tanításához tartva a következőket tudom mondani: a kérdés ebben a világkorszakban, vagyis az egész emberi történelem során a természetünkhöz tartozik. A világot megismerni akaró ember a kérdésből él, amely semmiféle adottat, meglévőt nem tart sem magától értetődőnek, sem pedig végzet-

szerűnek. Ez a kérdező, a kapott válaszokra újra csak rákérdező ember alkotta meg s alkotja ma is a kultúrát.

Talán csak az maradt ki a gondolkodásunkból, hogy mi magunk is megkérdezettek vagyunk. „Ádám, hol vagy?” Furcsa, hogy a mindent megkérdező, megkérdőjelező ember nem hallja meg a neki föltett kérdést – vagy csak ritkán.

Ez a ritka alkalom: üdvösséges, noha szinte minden esetben nehéz. Az Isten nekünk föltett kérdését akkor halljuk meg leginkább, amikor az életünk megszokott, otthonos rendje fölborul, amikor az életünket védő kerítést szétszaggatja a vihar. Az üdvösség alkalma rendszerint ilyen nehéz emberi szituáció: kiesünk szerepeinkből, funkcióinkból – és csak vagyunk, mint Jób. Ilyenkor komolyan kérdezőnk, mert az életünkről van szó: „Uram, mi történik velem? Nem törödsz azzal, hogy elsodródok, elveszek, hogy nem bírom már a próbát, nem bírom és nem is értem az egészet?” „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” – amikor így kérdezőnk, a mélységből, lélegzetért kapkodva, akkor meghalljuk az Isten szavát: a kérdését és a válaszát is.

A fontos itt az, hogy a kérdésessé vált életű ember nem arra vár, hogy egy-egy meghatározott kérdésre kapjon feleletet: értelmi kérdésre, „teológiai” kérdésre, rázós kérdésre, hanem arra, hogy az Úr Isten tanítsa, hogy az Úr meghallja kiáltását és megszabadítsa. Isten nem feleletet ad a kérdésre, hanem megszabadít.

Jézus golgotai kérdését az előbb már idéztük. Erre a kérdésre vonatkozhat a Zsidó levél mondata: „Ő földi élete napjaiban erős kiáltás és könnyhullatás közben könnyörgésekkel és esedezésekkel járult ahhoz, akinek hatalma van arra, hogy megszabadítsa őt a haláltól, és meghallgattatott istenfélelméért.” Így a magyar fordítás. – Mivel Isten nem szabadította meg a haláltól Jézust, mivel saját fiának sem kedvezett, hanem Őt mindnyájunkért odaadta (Róm 8,32), előnyben kell részesíteni ezt az eredeti szöveg alapján jogos fordítást, amely szerint az utolsó mondat így hangzik: „Meghallgattatott, és a szorongásától megszabadult”.

Jézus utolsó éjszakájára gondolhatott a levél írója: a gyötrődő könnyörgésre: „ha lehetséges, múltjék el tőlem a pohár” – és azután a megszabadított ember vallástételére: „Legyen meg a Te akarod”

Az igazi kérdést Isten meghallja – és megszabadít. Nem feleletet ad – sem Jóbnak, sem Jézusnak, sem Pálnak –, hanem kihoz a mélységből, a szorongás torkából, az alvilágból. Az értelem kérdéseire az emberi értelemnek kell felelnie; Isten nem a mennyei tudakozó iroda főnöke. Az Istennek föltett valóságos kérdésre viszont Ő felel – a megszabadítással. Mielőtt néhány szót erről szólnék, arra szeretnék utalni, hogy az értelmünk kérdéseire kapott válaszokkal nem sokra megyünk: az életünkben nem! Mert egy-egy ilyen válasz után minden marad a régiben: mi magunk maradunk a régiben – és régi-ek, nem lesz újjá semmi.

Az Isten válaszáatól igen: újjá lesz minden. Mi magunk leszünk újjá. Mert az Isten „válasza” a kiszabadítás – kivezetés Egyiptomból, Babilonból, a gödörből, az élet mélységeiből, a hálóból, amelybe belekeveredtünk. A szorongásból, a beszűkülésből (szorongás = szűk-ség, szűken-lét) tágas térre vezet ki. – Ha figyelmesen olvassuk a Bibliát, annak megszabadítás-történeteit, észre fogjuk venni, hogy ez a kivezetés legtöbbször fájdalmas. Egy-egy fogságból, zsákutcából, megítélt helyzetből úgy vezet ki, hogy közben elszakadnak a gyökereink, önmagunkból szakad ki egy darab – és a tágas fennsík felé vezető útról visszakiánkózzunk Egyiptomba, oda, ahonnan kihozott minket.

Barth Károlynak, akit senki sem vádolhat szektás túlzásokkal, van egy mondata, amely mégis mindnyájunk számára félelmetes – majdnem annyira, mint Jézus szava: „Aki én utánam akar jönni, tagadja meg magát és vegye fel a keresztjét.” Így hangzik ez a mondat: „Akinek életében Isten minden akar lenni, attól mindent elvesz.” Mindent,

akire vagy amire Őrajta kívül az életét alapozhatná. És ez az elvétel, az elvétel megélése igazán nem könnyű dolog. Hozzászoktunk ahhoz, hogy ad – a „mennyei édes Atyánk” csak ad. Hogy a szabadító Úr el is vesz, hogy a Jézus Krisztus Atyja nem is annyira „édes”, azt elfelejtjük. – Nem az imádság szóhasználatát kritizálom; abban nőttünk föl, így imádkoztak őseink – ha nem is annyira a reformáció, de a pietizmus kora óta –, így imádkoznak a püspökök, a lelkipásztorok és a konfirmandusok.

Az „édes”, „mézédes” keresztyénséget kritizálom, nem én, hanem a Biblia! Egyfajta tejszínhabos-porcukros vallásosságot, amelyben legföljebb a moralizálás mazsolaszemei sötétek. – Isten úgy válaszol, hogy kivezet, és a szabadulásnak, az exodusnak ez az útja sivatagi is lehet, és fájdalmas is. Úgy szabadít meg, hogy valamit elvesz, valamiből kiragad.

Nem valami komor, pesszimista, vagy mint nálunk beszélnek, „egzisztencialista” keresztyénséget akarok propagálni a Münzer Tamás által „mézédes”-nek nevezettel szemben, hanem hirdetni az Igét, az ígéretet, amely szerint ez a nehéz út, keskeny út vezet az örök örömhöz, a teljesség előléhez, amelyben így szólnak: „náladnál egyébben nem gyönyörködöm a földön” (Zsolt 73,25).

Biztosan a Szentírás szerint való, ha hozzáteszem: gyönyörködhetünk másban is: egy emberi arcban, egy májusi napban – nagy ritkán még egy prédikációban is –, egy versben, könyvben, zenében, de nem úgy, hogy e nélkül „életerőnk kiszárad, mintegy a nyár hevében”, és belepusztulunk a megfosztottságba. Nem! Ilyen végletes módon csak egyben gyönyörködünk, aki nemcsak a mennyben van, hanem a földön is, minden napon az idők végéig – a teljes váltság napjáig.

Az „egyéb”-ben való szabad szívű gyönyörködés, az önfeledt öröm abban, ami a földön szép, jó és igaz, azoknak adatik ráadásul, akik végül is egyben gyönyörködnek: a Szentháromság Istenben. A teljes szívűvel, elméjükkel és erejükkel űrá irányuló emberek – a szentek! – lesznek teljesen nyitottak arra, hogy gyönyörködjenek, örüljenek ezen a földön. Aiktól Ő mindent elvesz, hogy ne legyen más fundamentumuk, csak Ő, azoknak mindent visszaad. Ámen.

Ima és tett

Kolossé 4,2–5

Pünkösdre készülve, a hét folyamán közvetve és közvetlenül a Szentlélekről beszélünk; tudakozódtunk az Írásokban afelől, kicsoda a Szentlélek és mit végez el bennünk.

Egy eredmény biztos: nem mi birtokoljuk Őt, hanem megfordítva: nem mi vagyunk a Lélek urai, hanem Ő ural minket, miközben megszabadít a bálványainktól, és Űrnek látatja velünk Krisztust. Sem az egyházi tisztviselők, sem a karizmatikusok nem birtokolják a Szentleket. (Ha így gondolják, annál rosszabb.) A Lélek szabad, a szél fúj, ahová akar, nincs kötve az egyházi szervezethez, – egyedül a Fiúhoz van kötve, mert a Krisztus Lelke.

Nem birtokoljuk a Lelket, hanem imádkozunk az eljöveteleért. Imádkozunk azért, hogy ami Krisztusban valóság, az bennünk is valóság legyen, hogy Krisztus átáradjon reánk, és legyünk valamik az Isten dicsőségének magasztalására. Ne megrettent, árva vallásos emberek legyünk, akiknek világa lassanként elsüllyed, hanem az új teremtés első zsengei.

Amikor címet kellett adnom ennek az igehirdetés-sorozatnak, ezt választottam: „Húsvét és Pünkösöd között”. Azért választottam, mert bizonyos értelemben minden napunk és évtünk ilyen közbeeső idő, Húsvét és Pünkösöd között. Mőgöttünk az áll, hogy

minden elvégeztetett, minden megtörtént, ami az üdvösségünkre nézve szükséges, előttünk pedig új és új napok, amelyekben „erőnk magában mit sem ér”.

Erre az előttünk lévő napra nézve könyörgünk a Szentlélek kiáradásáért, hogy állhatatosan futhassuk meg az előttünk lévő küzdőteret, hogy vezessen minket, ne hogy eltvedjünk, hogy vigasztaljon és bátorítson, hogy tanítson meg reménykedve várni azt a napot, amikor Isten lesz minden mindenekben. A keresztyén élet nem megy másként, csak a Szentlélekkel. Ezért könyörgünk érte és várunk rá minden napon.

Ez a várakozás azonban nem tétlenség, foglalkozás-nélküliség, hanem a teljes igénybevételünk és foglalkoztatottságunk ideje. Ma erről szeretnék beszélni a Kolossé levélből felolvasott versek alapján, ahol mindenk fölött két dologról van szó: az imádkozásról és a bölcs viselkedésről: „bölcse viselkedjete a kívülvalók iránt” A „viselkedés”, *peripatein* szó az Újszövetségben az egész életvitelt, életstílust jelenti, az ethoszunkat.

Tehát az imádkozás és a helyes cselekvés áll a középpontban. Pontosan 39 évvel ezelőtt, 1944 májusában Dietrich Bonhoeffer többek között ezt írta keresztfia kereszttelésének napjára a börtönből, ahonnan élve nem került ki: A hagyományos keresztyén szavaink megüresedtek, erőtlenné váltak; „keresztyén voltunk ma csak kettőben állhat: az imádkozásban és az igaznak, a helyesnek cselekvésében az emberek között”. Ilyen egyszerű! Ilyen lehetetlenül nehéz a keresztyén élet! Ezt mondja az egyháznak az a tanítója, akinek a 20. században Barth Károlyval együtt talán a legtöbbet köszönhetjük.

Imádkozás és tett; olyan életfolytatás, amelyet a doxológia, istendicséret határoz meg. Mert az imádság ez –, illetve még valami: reá vetjük minden gondunkat, hálaadásal tárjuk föl előtte a kívánságainkat (Fil 4,6).

Imádkozás a belső szobában az Atyához, aki titkon van és látja, amit teszünk (Mt 6,6): és ebből az elrejtettből, titokból, *arcanum*-ból származó tettek: az igaznak cselekvése. Ez a kívülvalók, a nem keresztyének iránti bölcsesség! A mi bölcsességünk nem spekuláció, bonyolult – vagy éppen primitív – üdvtan, gnózis, hanem a rejtett középontból, az imádságból élt élet, beszédes élet. Már csak azért is beszél ez az imádságból táplálkozó cselekvés, mert mi magunk „boldogok leszünk a cselekvésben” (Jak 1,25). A nézelődésben, a tépelődésben, a fennkölt keresztyén gondolatokban nem leszünk boldogok, de a cselekvésben igen! Boldogok – és nem sanyarú szentek, akikről messziről lerí, hogy ők most áldozatot hoznak, böjtölnek és súlyos tizedet fizetnek. A keresztyének tekintélyes része boldogtalan. (Ez talán nem túlzás. Ha igen, hála érte!) Ismeri az úgynevezett problémákat, a nagy belső kríziseket, az önvádat és hasonlókat, de a boldogságot nem. Az Ige annyit mond: „boldogok leszünk a tettben!” Azokban a tettekben, amelyeket „Istenhez igazodó lelkiismerettel” viszünk végbe, még akkor is, ha ez fájdalmat és szenvedést szül (1Pt 2,19). Milyen jó lenne, ha Péter levelének ez a gyönyörű kifejezése bemenetelt találna és terjedne a keresztyének között!

Az ilyen cselekvésnek, életvitelnek „alkalma”, megszabott ideje van: Isten tudja egyedül, mennyit mért ki, meddig tart a *kairos*, az alkalom, meddig tart a nappalunk, amikor még járhatunk.

Nem az a dolgunk, hogy próbáljuk kitalálni az idő, az alkalom tartamát, sokkal inkább az, hogy kihasználjuk és bölcsen éljünk vele. Az idővel való élésünk, az a mód, ahogyan az időnkkel bánunk, a bölcsesség kifejeződése. A keresztyén életbölcesség, az *ars vivendi christiana* nem a metafizika vagy a parapszichológia körébe tartozik, hanem a mindennapi életvitelünkbe: hogyan számláljuk napjainkat? Jó kedvvel visszük véghez életünket? Az imádkozó hit bölcsessége abban nyilvánul meg, hogy miként viszonyulunk a magunk hetven vagy nyolcvan évnyi idejéhez.

Ez a kívülvalókat is érintő, közérthető bölcsesség kizár két rossz véletet. Kizárja a görcsös aktivizmust, a nyugodni, gondolkodni és játszani nem-tudást, és kizárja a lusta-

ságot, amelynek esetleg olyan tetszetős, sőt kegyes neveket és ürügyeket adunk, mint például azt, hogy „egyelőre annyi a problémám, annyira tanácstalan vagyok, modell nélküli – hogy én Istenem, jó Istenem, ugye megérted, hogy becsukódik a szemem –, hogy addig nem tudom kihasználni az időt, míg egy bölcs testvér, nagy testvér világosan meg nem mondja, mit kell cselekednem”. Csakhogy akinek a szeme és a szíve sötét – mind-egy, hogy vallástalanul vagy vallásosan sötét –, annak semmit sem lehet világosan mondani, illetve semmit sem fog annak tartani. Ha a szem sötét, mekkora a külső sötétség!

„Kicsoda bölcs és értelmes közöttetek?” – kérdezi Jakab apostol, nem minden él nélkül (3,13). Mellesleg szólva, illetve nagyon is a textusra vonatkozóan mondom: nem baj, ha a keresztyén beszédnek éle is van. Nem azért, hogy leszúrjuk vele az ellenfeleket, hanem hogy amit mondunk, az ne legyen tagolatlan, kontúr nélküli massa. Ez a veszély köreinkben is ismerős: hallgatjuk-hallgatjuk egymás beszédét, s alig van sejtésünk arról, hogy a másik mit akar mondani. Talán ő maga sem. A beszédünknek nincsen éle, kontúrja – vagy hogy a textusnál maradjunk: „nincsen sava, fűszere”

Só és fűszer! Tehát nem cukor és enyhe nyugtató- vagy altatószer. Az értelmes szót kéri számon tőlünk a szentírók, illetve azoknak Ura – még hozzá nem az uniformizált szót, a szabványosított beszédet, hanem a személyre szabottat: tudnotok kell, kinek-kinek hogyan feleljetek meg. Ez lenne valóban a fűszerezett, ingert-keltő beszéd! A sótlan nyájaskodásunk ingerszegény. Kicsoda hallgat rá? És miért is hallgatna? Az ítélet az Isten házában kezdődik el. Ne a világot ítéljük el, hogy nem hisz a mi tanításunknak, hanem önmagunkat – például a sótlan, ízetlen, ingerszegény beszédünk miatt. Pünkösöd a nyelvek csodája, a beszéd, az egymás megértésének csodája. Könyörögniünk Istennek Szentlelkéért, hogy az Ő Igéjét hallhassuk és érthessük, hogy egymást megértjük, és kihez-kihez értelmesen tudjunk szólni. Esetleg csak öt szó – ez a páli mérték!

Még egy fontos szempontra figyelmeztet bennünket a Kolossé levélből vett textus: arra, hogy a megnyerő, a helyes szó, a helyes és a bölcs életvitel összefüggésébe tartozik. Nincsen sóval fűszerezett, éles (sőt, kétélű!) szó az *orthopraxison*, a helyes viselkedésen kívül. Ha angyalok nyelvén szólnánk is az *orthodoxia*, a helyes hit szavait – szeretet pedig nincsen bennünk, ez legföljebb zengő érc vagy pengő cimbalom, de nem a helyén való keresztyén beszéd.

Sokszor elmondták már rólunk, aztán mi is önmagunkról, hogy milyen iszonyatosan széles szakadék van kegyes – és sokszor életlen, semmitmondó – szavaink és tetteink között, amelyek nem az Istenhez igazodó lelkiismeret gyümölcsei. Talán csak azt nem mondtuk és mondjuk magunknak komolyan, hogy ez a szakadék tönkretesz bennünket. Nem az Isten egyházát, amelyet Ő maga gyűjt össze, s amelyet úgy megőriz, hogy a pokol kapui sem vesznek erőt rajta, hanem minket magunkat, a mában ismert európai és amerikai egyházi formációkat. Az Úrnak, a mi Istenünknek nevét nem vehetjük föl olyan sokszor, olyan hosszú ideig büntetés nélkül!

Hiányoznak az idővel való okos számolásnak, a kívüllévők iránti bölcs viselkedésnek tettei, hiányzik a modellnek tekinthető élet, boldog élet, éppen a mai irányvesztettség, értékválság korában. Hiányoznak a modellnek tekinthető életek, a szent életek – bibliai értelemben, tehát minden szenteskedés nélkül –, amelyekre azok, akik körülöttünk élnek, azzal a figyelemmel tekinthetnének: „no lám, nem csak kell, hanem lehet is!” A keresztyénség nem zsugorodó csökevény, hanem élet a mában.

„Hol vannak a katonák?” – énekelte nemrégben Mezcy Mária, nagy-nagy nosztalgiával. A nosztalgiáért nem ő felelős, hanem a kor, amely erre fogékony, ezt igényli, ő csak az előadásért, és az szép volt.

A mi kérdésünk ezen a héten az: hol vannak a keresztyének? Hol vannak a szentek? Nem azok, akiket megfestettek, akik oltárképpé lettek vagy a képtárakba kerültek, ha-

nem azok, akik élnek, Krisztussal élnek. Talán nem úgy élnek, mint az elődök, nem úgy akarnak szentek lenni, hogy utánozzák őket – ez pusztán kosztümös szerep maradna –, de Istennel járnak, vele lakoznak ma, az Ő tanúi.

Ez a kérdés nem a múltra, hanem a jövőre irányuló; nem a nosztalgia, hanem a remény és a könyörgés kérdése. Ez a bűnbánat kérdése. A bűnbánat más, mint a lelkiismeret-furdalás. Ez utóbbi a múlt felé fordul, és legtöbbször kétségbeesik. A bűnbánat, a megtérés a jövő felé fordul, és megment a kétségbeeséstől.

Bűnbánati istentiszteleteink végén a jövő felé fordulunk, és a „minden újjá lesz” ígéretére figyelve imádkozunk: „Jövel, teremtő Szentlélek, jövel, Uram Jézus”! Ámen.

Stephan Schlatter hazatér Urához

„Az én Atyám házában sok hajlék van... Elmegyek, hogy helyet készítek nektek.” (Jn 14,2)

Az 1880-as év júliusának elején egy fáradt zarándok érkezett el ahhoz az átjáróhoz, amely egy áldott földi élethől vezet át a mennyei dicsőségbe. A gyógyszeráros és kereskedő Stephan Schlatterről van szó, aki a svájci St. Gallenben élt. Csaknem betöltötte a 75. életévét, és ebből több mint 50 évet töltött el Jézus Krisztus követésében. Egy életen át harcolt a lelkiismereti és a vallásszabadságért, hatalmas szeretet-tevékenységet fejtett ki Svájc több kantonjában, és iratmissziójával sok ezer nyomtatványt vitt a nép közé, ezek között csupán Bibliából 100 000 darabot. Közben teljes munkaidőben végezte kereskedői hivatását, volt ideje nyolcfős családja számára, és vezette a St. Gallen-beli gyülekezetet. Most ott állt az örökkévalóság kapuja előtt. Az ő fia volt a híres Adolf Schlatter teológiai professzor (1852–1938), aki most ott állt öt testvérel együtt apja halálos ágyánál. Izzó színekkel és mélyen a Szentírásra alapozott szavakkal festette apja elé a mennyei dicsőséget, az arany utcák városát, az örök Jeruzsálemet és a menny összes többi pompáját, amelybe apja most hazatérhet. A haldokló apa meghallgatta mindezt a csodálatos leírást, de egy bizonyos idő után türelmetlen lett, mintha gyermekei valami olyat mondtak volna, ami nem teljesen állta meg a helyét. Végül mogorván legyintett a kezével, és ezt mondta nekik: „Hagyjatok békén ezekkel a semmiségekkel – én Jézust akarom látni, az Üdvözítőm nyakába akarok borulni!”

Természetesen Stephan Schlatter valójában nem a mennyei dicsőséget és az örök Jeruzsálemet nevezte itt „semmiségnek”. Dehogy! Csak gyermekei értésére akarta adni, hogy a hitéletben miről is van szó egyedül és kizárólag: Mindig az Úr Jézusról! Magáról Istenről, de nem a menny dolgairól és az üdvösségről önmagában véve. Pál apostol kárnak ftélt mindent, hogy Krisztust megnyerje (Fil 3,8–9), és találó módon imádkozik Aszáf is a Zsoltárok 73,25-ben: „Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön!” Tehát mindig az Üdvözítő Jézus Krisztusról van szó, és egyedül csak Róla! Stephan Schlatter – ahogyan minden megváltott – az aranyutcák városában fog élni, ami egyáltalán nem semmiség. Ha azonban csak a menny kedvéért hiszünk és a mennyei dolgokra törekszünk, és először nem az Úr Jézust keressük, akkor minden „semmiség” lesz. Maga az Úr és egyedül Ő hitünk középpontja és célja.

Prédikációk pünkösdi ünnepére

Domahidi Béla

Mezőbergenye

A váltság beteljesedése

Alapige: Titus 3,4–7

Bibliolvasás: Galata 5,16–25

Az a tapasztalatom, hogy a pünkösddel, illetve a pünkösdi csodával kapcsolatban nagyon sok tanácstalanság, bizonytalanság él bennünk. Az pünkösdi történetet még be tudjuk sorolni az üdvtörténet eseményei közé, de a magunk helyét nehezen találjuk ebben az ünnepben, üzenete távoli, idegen marad számunkra.

Személyes kapcsolópontra, viszonyítási alapra lenne tehát szükségünk, vagy még inkább: a Lélek lelket megelevenítő erejére. Ez a pünkösdi kiindulópont és alap – miként azt a fenti, evangéliumi összefüggéseket idéző szavak is sugallják – nem lehet más, másvalaki, mint Jézus Krisztus, akiben Isten „jóvalta és az emberekhez való szeretete megjelent”, testet öltött, végérvényesen kijelentetett, aki halálával megváltott minket és feltámadásával hathatóssá, érvényessé tette ezt a váltságot. Igénkben pedig azt halljuk: általa – benne és őreá nézve – van megújulásunk a Szentlélektől.

Krisztus jelenlétének erőterébe von minket a Lélek. Így lesz Isten szeretete bennünk is növekvő szeretet. Így ragadhatjuk meg a megváltó kegyelmet hittel, kegyelemből. Így használhat minket a Szentlélek Urunk békessége, bocsánata, irgalmassága eszközeiként.

Nyilvánvalóan minden ünnepre vonatkozik, de a pünkösdre különös hangsúllyal: tanítása, kihívása mindig időszerű. Soha nem lehet, nem szabad hátunk mögött hagynunk. (Sok gyülekezetben szokás az, hogy nagy ünnepeken, találkozókön pünkösdi énekek is elhangzanak. Csakugyan van-e alkalom, amikor fölösleges lenne kérnünk: „Jövel Szentlélek Úristen?”)

Alapigénk bevezető kijelentése szerint Istenhez tartozásunk, a megváltás általi megtartásunk nem a mi művünk. Először megjelent az Isten szeretete, először Isten megtette a döntő lépést az önmagában elveszett ember felé. Akár hisszük, akár nem, akár elfogadjuk, akár nem. Isten már mindent elvégzett értünk, mielőtt mi valamivel is hozzájárulhattunk volna megváltásunkhoz. Sokkal fontosabb dolog történt velünk, mint amit mi egyáltalán el tudunk képzelni. Megmozdult az ég érdekünkben!!! Vajon, szívünk megmozdul-e?

A fenti gondolatot továbbmélyíti az ige, amikor így szól: „nem az igazságnak cselekedeteiből, melyeket mi cselekedtünk.” Isten teljesen kiiktatja, semmisnek nyilvánítja a mi emberi teljesítményünket, hogy „ne dicsekedjék előtte egy test sem” (1Kor 1,29). Káténk ebben az értelemben tanítja, hogy még a mi legjobb cselekedeteink is ebben az életben tökéletlenek és bűnnel fertőzöttek (HK 62) – tehát nem válhatnak az isteni megváltás részévé.

Nincsen helye az érdemekre, eredményekre való hivatkozásnak (pedig milyen szívesen hozakodunk elő dicsőséges tetteinkkel!), mert abból kikerülhetetlenül versengés, viszály, képmutatás származik. A Lélek az alázat útjára tanít minket.

Nem a mi cselekedeteinkből, hanem Isten irgalmasságából. Ezt a megtartó irgalmasságot közli velünk, erősíti, pecsételi meg bennünk a Szentlélek, aki az újjászületés fürdője és a megújítás által viszi véghez munkáját.

Az előbbi két kifejezés a megváltó kegyelemben részesülő emberre vonatkozik, annak a Lélek által formált belső természetét írja le. Az egyik a bűnről, illetve az abból

törtéző megtisztulásról beszél („újjászületés fürdője” – fürdésre annak van szüksége, aki nem éppen tiszta), a másik az újjászületett ember új, egészen más életére utal (a „megújulás” mélyreható változást jelent, nem holmi küllembeli kozmetikázást).

A teremtet világ szépsége, a bűn rontása ellenére töredékesen meglévő jósága csak annak táru fel, aki a nemlétből beleszületik a jelenvaló létbe. Isten láthatatlan, nem e világból való, de valóságos világának áldása csak azé lehet, aki újjászületik a bűnből, a bűn ellenében, a régít itt teljesen le nem vetkőző, de azon diadalmaskodó Isten szerinti életre. Ez a születés is titokzatos dolog, mint ama földi: új indulat, új életérzés, új cél jön vele. Valami rádöbbenés, rácsodálkozás arra, hogy „mi most Isten gyermekei vagyunk” (1Jn 3,2), elemi, egzisztenciális felismerése eleve elrendeltségünknek és küldetésünknek, ráhangolódás Isten akaratára.

És megtisztulás... Dávid az 51. zsoltárban bűnétől s annak következményétől megiszonyodva, ezt a belső, lelki megtisztulást kéri és várja. Az igeszakaszunkat megelőző versben Pál apostol szókimondóan jellemzi az újjászületés előtti régít, önmagát is belefoglalva annak kategóriájába. Ezzel is arra utal: a bűn olyan szervesen kötődik hozzánk, hogy szabadulást, gyógyulást csak „felülről” remélhetünk.

Aki megszületik, az él, cselekszik, öntudatlanul is (avagy tudatosan) egy célt követ. Az újabb kori pszichológia nyelvén: megvalósítja önmagát. Az újjászületett ember Krisztusnak él, Krisztus szerint él. „Csak egy nevet magasztal, csak egy cél vonja őt.” Identitását, keresztyéni önazonosságát (azt az adottságát, hogy „él bennem a Krisztus”) megváltó Urához való tartozása, viszonya adja. Küldetése: neki szolgálni. Ebben a hitbeli kapcsolatban, ebben az odaadásban valósítja meg, teljesíti ki legmagasabb rendeltetése szerinti önmagát (mivoltát). És mindezt nem foggal-körömmel, nem nagy emberi erőfeszítések árán, „egyszerűen” a Lélek által. Úgy, ahogy a szél fúj, ahogy a mag kikel, a virág nyílik, vagy az égi madarak nem aggodalmaskodnak.

A megújulásnak tagadhatatlan jelei, áldásai vannak. Isten Lelke nem sterillé, nem üressé tisztít, hanem Krisztus arcának kiábrázolására (Gal 4,19), a szeretet cselekedeteinek megmutatására. Mert aki szeret, az Istentől született (1Jn 4,7).

Szabó Imre magyarországi nyugdíjas lelkipásztor a Szentlélek e két nagy ajándékát (bűnbánat-megtisztulás, megszentelődés-új élet) a madár két szárnyához hasonlította. Ha a madárnak mindkét szárnya ép, akkor szárnyal, teremtettségéből fakadó szabadságát betöltve.

Miért van annyi törött szárnyú vergődés, bukdácsolás közöttünk, egyházunkban?

Gondoljunk lelki nyomorúságainkra, erőtlenségeinkre mind egyéni, mind egyházi életünkben! Mindenfelől hallani, mindenfele látni, hogy a keresztyénség mélypontra jutott. Kis iróniával mondatnánk: „önmagához vissza!”. Az ember önmagában mindig mélyponton van (s még onnan is lefele süllyed). Az egyház válságban leledzik. Holott újulhatna, és örömmel szolgálhatna a váltság neki ajándékozott szabadságában. Nem csak a szomorú, lehangoló szám adatok (a tényekből soha nem ismerjük meg a valóságot!) miatt kell „nagy búsulásunk” legyen, hanem a bennünk elcsökevényesedett hit, az elfelejtett, elvesztett Krisztusi lelkület, a bizonytalan és másokat is bizonytalanságban tartó reménységünk miatt. Fennen hirdetjük, hogy az élet kérdéseire hitünk pozitív választ ad. Mégis nemegyszer mi magunk vagyunk a hirdetett igazság negatív bizonyítékai. Megromlott, viszálykodó közösségeink taszítják az esetleges keresőket, imádság nélküli, a belső ürességet fecsegő szavakkal leplező életünk nem tud jó illat lenni mások előtt (2Kor 2,15). Igazi keresztyéni küldetésünkről, reménységünkről már csak hitvallásaink tanúskodnak. Mi sajnos, csak a testi születés törvényei szerint élünk.

Egy egyházi folyóiratban olvastam: Németországban szélesebb körű felmérést végeztek arról a kérdéstről, hogy mi az emberek legnagyobb kívánsága, legforróbb vágya.

Legtöbben egy lottófőnyereményre adták voksukat, aztán a világkörüli, egzotikus helyeket felkereső út következett, a „barátokkal gyakran együtt lenni” választ végül a „valakiért életemet feláldozni” szép, nemes óhaja követte (irigylem ez utóbbi csoport lelkületét). Nulla százalék válaszolta azt, hogy fő törekvése: üdvösséget nyerni, Krisztust igazán követni, Szentlélekkel betelni. (Jó, ha úgy gondoljuk, s nem csak a tetszetős, álszent kijelentések kedvéért, hogy ez az arány más lett volna, ha minket is megkérdeznek!) Krisztus Urunk azt tanítja: a Szentlélek eszetekbe juttatja mindazt, amit én tanítottam néktek. Ha nem jut eszünkbe, ha a korinthusi intelmet – akik élnek e világgal, mintha nem élnének (1Kor 7,31) – fordított értelemben alkalmazzuk, azaz úgy élünk, mintha Krisztus számunkra nem létezne, akkor nincs meg bennünk az Isten Lelke. Nem hagyjuk munkálkodni, nem akarjuk, nem kérjük vezetését, nem tartjuk fontosnak a megújulást.

Hogyan nézne ki gyülekezetünk, egyházunk, népünk, világunk élete, ha a Szentlélek által közöttünk diadalra juthatna Isten akarata? Vajon lekésnének valamiről ebben a nagy tolongásban, rohanásban? Szegényebbek lennénk, megfosztatnánk valami jótól, kárt szenvednénk valamiben? Egyik kedves barátom mondta: nem az a baj, hogy anyagiakban szegények vagyunk, hanem az, hogy lelkiekben sem vagyunk gazdagok.

De miért nem, ha bőséggel adatik a Lélek ajándéka? Úgy gondolom azért, mert nem fogadtatik bőséggel. Lassan oda jutunk, hogy az efézusi tanítványokkal együtt azt mondjuk: azt sem hallottuk, ha vagy-on-é Szentlélek.

A megújult életnek egy fontos, meghatározó kötődése van: Jézus Krisztus. Nem tőle el, hanem hozzá vezet a Lélek, Krisztus útjára igazgat, vele egyesít. Egy keresztyén embernek mondta ismerőse, látva türelmét, jóságosságát, igazságszeretetét, megbocsátásra való hajlandóságát: szívesen cserélnék lelket veled. Ne az én lelkemet kívánd, hangzott a válasz. Nem járnál jól velem! Ha tudnád, mennyi rossz volt és van benne! Azzal a Krisztussal cseréld, aki nekem is adott az ő Lelkéből. Ez a Lélek munkája. Meglátja-e valaki bennünk a Krisztus Lelkét? Sírva kellene fakadnunk a nagy ellentét láttán: mit akar adni Ő és mi van bennünk.

Az új életnek távlatja van. Kegyelemből megigazulva örökösök vagyunk. Az örökösi státus, pozitív megközelítésben, megnyugvást, békességet hoz. Felszabadultan élhetek, nincs miért kétségbe esnem, nem is kell agyonhajszoljam magam. Nem fejvesztve élek, mert örökös vagyok. Lefekszem és felkelek, írja a zsoltáros (Zsolt 3,6). Isten szüntelenül gondoskodik rólam, de a legnagyobb, legszorongatóbb kérdésemet is megoldotta: örök-életet szerzett számomra szent Fiában. A Szentlélek által már most enyém ennek reménysége, öröme. Ennek az örökösi létnek összefüggésében teljesen megértem a Galáciai levél 5. fejezetében a Lélek ajándékairól szóló részt.

Ez az örökség ráadás. A legnagyobb az, hogy Isten szeret, hogy Krisztus megváltott (Lélek által értem ezt igazán meg!). Megrendítő az a régi vallomás: ha választanom kellene Krisztus és az üdvösség között (tudjuk, hogy nem kell, „akié a Fiú, azé az élet”), én Krisztust választanám. Ámen.

Teljesedjete be Szent Lélekkel!

Alapige: Efézus 5,18b

Bibliaviasás: Apostolok Cselekedetei 2,1-11

Amint tudjátok, az elmúlt hét folyamán egész hetes evangélizáció volt gyülekezetünkben. Estéről estére hallottuk a tanítást arról, milyen nyomorúságos egy hívő ember élete Szent Lélek nélkül, mennyi mindenféle pótszerrel próbáljuk pótolni azt, amit a Szent Lélek ingyen adna – milyen hallatlan erőt jelentene bennünk, ha volna –, milyen csodálatosan és bölcsen vezetné az életünket –, mennyi mindenféle ajándékkal, gyümölcssel gazdagítaná, tenné áldottá az egész életünket. Tehát, hogy milyen szükséges és kívánatos lenne egy igazi pünkösdi Lélek-áradás közöttünk! És most az egész sorozatnak a befejezéseként hangzik a nagy isteni felszólítás: „Teljesedjete be Szent Lélekkel!” Telítődjék meg egész valótok Szent Lélekkel! – különös felszólítás! Lehet hát ezt csak úgy?! Parancsszóra? Mintha ott állnánk egy csörgedező forrásnál korszóval a kezünkben, és valaki ránk parancsolna: merítsd tele azt a korszót vízzel! Ilyenformán lehet megtelítődni Szent Lélekkel?! – Nézzétek: ha Isten ennyire határozottan szólít fel rá, akkor kell lenni lehetőségnek is hozzá! Isten sohasem kíván olyat, aminek a teljesítését is lehetővé ne tette volna számunkra! Tehát nekünk szól, nekünk, akik most itt vagyunk: „Teljesedjete be Szent Lélekkel!” Mit jelent ez és hogyan történik? Erről szeretnék most beszélni.

Tudom, hogy a Szent Lélek fogalma egyáltalán meglehetősen bizonytalan, sőt zavaros még a hívő emberek elképzelésében is. Hadd próbáljam az egész pünkösdi eseményt egy hasonlattal megvilágítani. Gondoljatok csak most egy vízi erőmű berendezésére. Hatalmas duzzasztó falak tartanak vissza több százezernyi köbméter vizet. Abban a vízmennyiségben retentő erő feszül visszatartva. Egy ilyen duzzasztó tóban olyan hallatlan energiák vannak fölhalmozódva, amelyek elegendők arra, hogy sok ezernyi villanyfény gyúljon ki, nagy távolságokon vonatok futhassanak, óriási gépek jöjjenek mozgásba. De mindez csak akkor válik lehetővé, ha felnyílnak a zsilipek, és a visszatartott víztömegek alázódulva beleömlenek a turbinákba, ezek a turbinák forgásba hozzák a nagy dinamókat, és így keletkezik az az óriási elektromos áram, amit azután át lehet alakítani erővé, meleggé, világossággá, és el lehet juttatni megfelelő vezetéseken keresztül a legeldugottabb tanyai házba vagy a nagyváros pici manzárdszobájába.

Nos tehát, amaz első karácsonytól a húsvétig és az áldozócsütörtökig eltelt idő alatt óriási mennyi energia gyűlt föl: Isten megváltó kegyelmének a teljessége. Jézus születése, halála és feltámadása azok a nagy isteni események, amelyek révén valami egészen hatalmas és új dolog került bele ebbe a világba! Olyan energiamennyiség, ami elegendő arra, hogy legyőzzön minden bűnt, gyökeresen újjáteremtsen egy emberi életet, sőt, hogy megsemmisítse a halál hatalmát! Mintegy hatalmas szellemi duzzasztó tóban halmozódott föl ez az elképzelhetetlen mennyi energia Jézus születése és mennybemenetele között. Azután jött a pünkösdi, ami azt jelenti, hogy megnyíltak a zsilipek! És most a Szent Lélek az a fölhalmozott energiából átformált elektromos áram, ami minden házba, gyárba, műhelybe eljutva elvezeti az erőt, a meleget, a fényt! Karácsony és húsvét között történt meg a világ megváltásának a nagy műve, a pünkösdi pedig közvetít a nagy isteni erőmű és az egyes emberi élet között. A Szent Lélek viszi, árasztja ki a megváltás energiáját a házakba, templomokba, emberi szívekbe!

A Szent Lélek tehát ugyanaz az Isten, Aki mint teremtő, a mindenség fölött uralkodik, Aki mint Megváltó, a Názáreti Jézus emberi személyében közénk jött, úgy is mond-

hatnám, hogy a Szent Lélek Jézus lelke, Jézus szellemi valósága, mint személyes hatás, az önmagát Jézusban kijelentő Istennek a személyesen továbbható életereje. Nos, tehát ezzel a Szent Lélekkel telítődjete meg, mondja Igénk! Tehát Jézus lelkével, lelkének a hatásával, áldásaival, energiáival! „Teljesedjete be Szent Lélekkel!”

Itt tehát valami maximumról van szó. Az ember és Isten kapcsolatának a legmagasabb fokáról. Mert ebben a kapcsolatban vannak fokozatok. A legelső és legalacsonyabb fok az, amikor átborzong az ember lelkén az a titokzatos fölismerés, hogy *van* Isten! Akár egy megragadó ígahirdetés hatására, akár valami sorsfordulat következtében megérinti a lelkét valami sejtelem, hogy mégis kell lennie Valakinek, egy Úrnak, egy félelmetes hatalmú Istennek, Aki fölöttünk *van!* Akitől függ minden! Ez is hit, de a legkezdeti a hitnek! És ez is a Szent Lélektől való! Nem egy sejtelem volt az, ami megérintett, ami elgondolkoztatott, megborzongatott, hanem a Szent Lélek, Isten Lelke, Jézus lelke érintett meg! Döntő különbséget jelent ezzel az általános istenhittel szemben a következő fokozat. Az, amikor valaki Jézus személyében ismeri föl, hogy az a titokzatos Isten lehajolt hozzá, nagy bűnbocsátó szeretettel átöleli az életét és az örökélet reményével biztatja a lelkét. Ilyenkor is Jézus Lelke az, Aki munkába viszi az embert, mintegy szembesíti az embert a Megváltó Isten élő valóságával! De van még tovább! A Szent Lélekkel való megtelítődés! Ugyanaz a drága, titokzatos isteni Lélek, Aki megérintett, Aki munkába vitt, most beköltözik, mint az új háziúr, abba a lakásba, amit megvásárolt magának. Tehát még egyszer: az első fokon megismerjük, hogy *van* Isten, és ez is nagy dolog. A második fokon Jézus személyén át tudomásul vesszük, hogy *velünk* az Isten, és ez még sokkal nagyobb dolog! De van még egy felső fok is, az, hogy *bennünk* az Isten! Ennél mélyebb és bensőségesebb közösség már el sem képzelhető a hatalmas Isten és a parányi ember között! Bennünk az Isten, bennünk Jézus! Elképzelhetetlen valóság ez! Nem úgy, mint egy emlék, ami tovább el a lélekben, nem úgy, mint egy kedves arc, amelyiknek a vonásai úgy belevésődnek a szívbe, hogy becsukott szemmel is bármikor láthatom, nem úgy, mint egy gondolat vagy eszme, ami megragadott és véremmé lett, hanem valóságosan és személyesen maga Jézus, az Ő jószágos, tiszta, szerető Lelkével él és éltet belülről! Tanácsol és vigasztal, küld a szolgálatra és felszerel a küldetésre, harcol s győz, uralkodik és szolgál, belül a szívben, a lélekben, a testben. Ilyen kapcsolat emberek között lehetetlen, akármennyire szereti egyik ember a másikat. Mindig két különböző énjük marad, és ez a két különböző én sohasem tud egybeolvadni. Ilyen egygyé válás csak Jézus és a Benne hívő ember között lehetséges! Titokzatos és érthetetlen dolog, de lehetséges! A régiek így mondják ezt: „*unio mistica cum Christo*”, misztikus unió, egység Krisztussal! Isten Jézusban a szívét tette ki értünk. Talán meghallottál már valamit ennek a drága szívnek az érted dobogásából. Nos, Isten ennél is többet akar, azt, hogy ez az isteni szív benned dobogjon, hogy Jézus életének a pulzusa benned lüktessen! A tagjainkban, az agysejtjeinkben, a vérünkben, a tekintetünkben, a szavunkban, a cselekedeteinkben! Azt akarja, hogy Jézus halálának és feltámadásának egész mennyei energiája bennünk gyulladjon ki, mint fény, bennünk működjék, mint erő, belőlünk sugározzék ki, mint áldott melegség, a szeretet melege! Ezért nyitotta meg pünkösdkor a zsilipeket és árasztotta ki Jézus Lelkét a világba! A pünkösöd azt jelenti, hogy itt van az Isten, az az Isten, Akit Jézusban ismerhettünk meg, itt van, az Ő Szent Lelke erejében hordozni akar bennünket, azt akarja, hogy benne legyünk az Ő titokzatos lényében és Ő mibennünk! Ezért mondja, hogy teljesedjete be Szent Lélekkel. Tehát lehet olyan állapot egy hívő ember életében, amikor teljes életét, vagy élete teljességét Jézus isteni Lelke tölti be, tartja uralma alatt, foglalja el! Mintha azt mondaná: tartsátok oda azt a korsót a forrás alá, ne csak azért, hogy kiöblítsétek és tiszta legyen a belseje, hanem azért, hogy

most már a korszóból is lehessen önteni tovább... Teljesedjete be Szent Lélekkel! Ez a pünkösöd.

De hát ha valóban ezért volt pünkösöd, hogyan lehetséges az, hogy mégis olyan nagyon kevés érződik a hatásából? Miért van akkor mégis olyan hideg és sötét, és még a hívó emberek életében is annyi fáradtság, erőtlenség, megtorpanás? Nos, egészen bizonyos, hogy nem az isteni erőműből fogyott ki az energia, hanem bennünk van valami hiba. Valahogy olyanformán lehet a Szent Lélekkel is, mint volt annak idején Noé galambjával, amelyik üresen tért vissza a bárkába az első kibocsátás után, mert nem talált helyet, ahol letelepedhetett volna... Mert egyet jegyezzünk meg jól: Isten az Ő Lelkét nem hajlandó eltékozolni! Ezt a legdrágábbat nem adja akárkinek. Az elektromos magasfeszültséggel sem lehet meggondolatlanul bánni, az ilyen nagy energia mindig veszélyes lehet! Hát még a mennyei árammal milyen nagy felelősségtudattal lehet csak járni, élni!... Nem elég egy-egy pünkösdi ünnepen áhitattal énekelni, hogy „Jövel Szent Lélek Úr Isten, töltsd be szíveinket éppen...” A Szent Lélek jön, jönne, de csak ha megvan hozzá az előfeltétele a részünkről. Két ilyen előfeltétel szükséges hozzá.

Egyik előfeltétel: késznek lenni arra, hogy átvegye fölöttünk a teljes uralmat. Jézus isteni Lelke nem jön vendégségbe senkihez, sem albérlőként vagy társbérlőként nem osztozik senkivel a szívben. Ő mindent egészen birtokba akar venni, személyiségünk és életünk minden részletét, porcikáját önmagával akarja betölteni. Egyre jobban! Akkor kapja valaki a Szent Lelket, ha helyet enged neki, főhelyet, életének az egész területét átengedi a számára, az Ő munkája számára. Isten nem ad addig az égből tüzet az oltárra, amíg nincs ott az oltáron az áldozat! Ez az áldozat pedig nem kevesebb, mint a saját éntünk! Amíg ez nincs ott az oltáron, mint Istennek odaszánt ÉN áldozat, addig hiába várom az égi tüzet. Ahol áldozat van, ott tűz is van! Ahol van odaszánás, kézség a teljes uralmaváltásra: ott van a Szent Lélek ereje és tüze is! Ez az egyik előfeltétel. Tehát, amit Pál így mond egy helyen: „Szánjátok oda magatokat élő, szent, Istennek kedves áldozatul!” Nagyon jól tudom, milyen nehéz ez! Átadni azt a helyet, ahol a nagy ÉN trónol, átadni Jézusnak! De éppen arról van szó, hogy amilyen mértékben száll alá az ÉN, olyan mértékben növekszik bennem a Krisztus! Teljesedjete be Szent Lélekkel! Ami még nincs az uralma alatt, azt is adjuk át Neki! Még jobban! Egyre teljesebben!

A másik előfeltétel: késznek lenni arra, hogy úgy használjon fel, ahogy Ő akar! Isten az Ő Lelkét nem belső élvezetre, lelki gyönyörködtetésre adja, hanem mindig konkrét feladatok elvégzésére, szolgálatra. A Szent Lélek most rajtunk keresztül akarja bemutatni a világnak Jézust, azt akarja, hogy úgy ábrázolódjék ki bennünk, rajtunk Jézus, hogy az Ő áldott élete, embereken segítő szeretete, jósága láthatóvá és érezhetővé váljék mindenütt, ahol járunk, élünk... Az első pünkösöd alkalmával az apostolok más nyelven kezdtek beszélni. Ez a más nyelv éppen a szeretet nyelve, amitől kinyílik a másik ember szíve, amivel egymásra találnak újra az emberek, ami áthidalja közöttük a távolságot, ami közösséget teremt. Ez az örömmek, békességnek, a megbocsátásnak, a bizalomnak a nyelve, valami egészen új s más nyelv, mint amit magunktól tudunk! Sokáig azt hittem, ahhoz, hogy valaki megtelítődjék Szent Lélekkel, apostolnak kell lennie. Pedig éppen fordítva van: Szent Lélekkel kell megtelítődnie valakinek ahhoz, hogy apostol lehessen! És itt közülünk is aki kész eszközül adni magát Jézus Lelkének az apostol – mert ez a szó azt jelenti, hogy küldött! Készek vagyunk-e Isten küldötteiként élni az emberek között? Ez a másik feltétel!

Atyámfiai! Pünkösöd van! Nem azért, mert ez áll a naptárban, hanem azért, mert Isten Szent Lelke itt van! Amaz első pünkösöd óta még mindig pünkösöd van! Ezért mondja Isten: „Teljesedjete be Szent Lélekkel!” Ha a bennünk végbemenő uralmaváltozásnak és a magunk szolgálatába adásának a készségével tudnánk most könyörögni érette: egészen

bizonyosan nem hiába kérnénk! Próbáljuk meg hát egyszer igazán kitárni előtte magunkat ebben az őszinte, vágyakozó könyörgésben:

Isten élő Lelke, áldva szállj le rám,
Égi lángod járja át szívem és a szám!
Oldj fel, küldj el, tölts el tűzzel!
Isten élő Lelke, jöjj, áldva szállj le rám!

Ámen.

(Megjelent a szerző *Élő reménység* című kötetében, Bp. 1994.)

Id. Kabai Ferenc
Szamosújvár

Ínségeinkben fő vigasztalónk!

Alapige: Apostolok Cselekedetei 11,24–26
Bibliaviasítás: Róma 8,14–27

Amikor születésnapot ünnepelünk, örvendezünk, s ez nagyon természetes dolog. Van, aki baráti társaságban ünnepel, mások családtagjaik körében. Még a legmorózusabb ember is ilyenkor magába száll. A reménytelen körülmények között élőlől is felszáll valami fohász-féle. A közönyös, a hitét meg nem élő is érez valamiféle hálát. Most mi is ünnepelünk, ma ebben a gyülekezeti közösségben az anyaszentegyház születésnapját üljük. Az, Aki nekünk adta Szentlelkét, terfített asztalt készített számunkra és szent szavával erősít: „nem hagylak titeket árván”. Úgy lát minket, olyannak, mint egykoron az ő népét. „Ahogy végignézett az embereken, megesett a szíve rajtuk, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok: elcsigázottak és kimerültek” (Mt 9,36, Békés–Dalos fordítás). Testvéreim, ne kerteljünk, mi ma így jöttünk ünnepelni. Annyi bánatunk van, úgy meg tudunk szomorodni, de ma ünnep van.

„Akarj hát, akarj hát,
Megriasztott ember,
Ünnepelni végre
Ünneplő víg kedvvel,
Elszorult szívednek
Szűnjön remegése.”

(Szentimrei Jenő: *Püskösdőlő*)

Amikor most így együtt ünnepelünk, az alapige két üzenetére figyelünk:

1. Hogyan munkálkodik a Szentlélek az egyes emberek életében?
2. Miként hozza létre a Szentlélek az Úr Jézus Krisztust követők közösségét?

1. Az első üzenetben egy „jámbor” emberről beszél az ige. Nagyon őszintén szólva mi nem szeretjük az ilyeneket. Valamiféle gyámoltalan, magyarán szólva mafla emberre gondolunk. Ezek egyáltalán nem népszerűek korunkban, mivel képtelenek a szövevényes élethelyzetekben boldogulni. Eszünkbe jutnak a kétbalkezes, kétballábas emberek, akiken gyermekkorunkban a filmvásznat nézve mosolyogtunk. Nem kérünk belőlük! A Biblia mégis így jellemez egy embert, a ciprusi lévítát, Józsefet. A Szentírás nem osztogatja feleslegesen a kiváló címeket, nem dicséri és nem is méltányolja az ember kegyeskedésre való hajlandóságát. Nagyon szigorú mércével mér, hiszen minden szava az Örökkévaló élő szava. Írva van, az Isten az ő anyalaiban is talál hibát. Az Újszövetség

Kornéliusról jegyzi fel, „aki jámbor volt” (ApCsel 10,2). A felolvasott igében szereplő József maradhatott volna szülőföldjén igaz ember, aki végzi a rábízottakat hűséggel, de kiszemelt ember lett. Nem emberek emelték még életében piedesztálra, nem csupán ismerősei, baráti köre adtak neki megérdemelt tiszteletet, hanem a Szentlélek vett lakozást benne. „Lukács a Szentlélek révén dicséri” – tanítja Kálvin János. A Jeruzsálemből elmenekültek megnyerték Jézus Krisztusnak. Ne találgassuk és főleg ne spekuláljunk, miként ittasult meg a Lélektől. Isten titokzatos ajándéka ez minden időben. Az Ószövetségben olvasunk rá utalást: „Akkor az Úrnak Lelke reád fog szállani, és más emberré leszel” (1Sám 10,6) Csakhogy Saul nem becsülte meg ezt a Lelket, kevélységével eljásztotta. Ha méltatlanok vagyunk rá, szomorúan távozik. Ma azt is ünnepeljük, hogy ez a csodálatos Lélek most is velünk van és munkálkodik. Sok mindent összehordtak már mirőlünk a nyáj között ránk fenekedő ordasok, de dicsőség és hála Neki, még nem távozott el közösségeinkből. Az ígélet megmásíthatatlan: „és az én lelkem köztetek marad. Ne féljete!” (Hag 2,5b) Persze ez nem a mi érdemünk, jóságunk, igyekezetünk, jól vagy, rosszul elvégzett munkánk eredménye, hanem az érettünk szenvedett és dicsőségesen feltámadott Jézus Krisztus érdeme.

A ciprusi József, aki énekelhetett volna a zsinagógában vagy oktathatta volna övét a hit útjára, mivel Istentől kiszemelt ember volt, többet kapott, többre méltóztatott. Ezért neki is adnia kellett egész valóját. Így tudott áldozatot hozni. Eladta mezejét, ennek árát az apostolok lába elé tette. „Én vagyok a te osztályrészed és a te örökséged Izrael fiai között.” (4Móz 18,20) De itt több történet, mint a mózesi törvény betöltése. Még csak afféle „do ut des – adok, hogy adj”-ról sincs szó. Szolgáló szeretettel, nagy tapintattal óhajtotta lelki testvéreit így segíteni. Mondhatja valaki, „a titkos adomány ma is szokásban van, amikor az adakozó nem tudja kinek adja, és aki kapja, nem tudja, kitől kapta”. (Nafrali Kraus) Itt még ennél is többről van szó, ámbár ezt is jó lenne megtanulni.

Gyönyörű, méltó nevet kapott. Csakis Isten Lelke által tudott ennek megfelelni: Barnabás – „a vigasztalás fia” Isten felhasználta, hogy másokat vigasztaljon. Óriási feladattal ruházta fel a még zsenge egyház Ura. Ha nemet mond, vagy nem végzi el hűséggel a reabízottakat, mi emberileg ma nem is tudnánk miként alakult volna az egyház sorsa. Barnabás az, aki Sault maga mellé vette, mert mindenki félt Saultól. Nem hitték róla, hogy tanítvány. Lehetséges, az akkoriak között sokan a damaszkuszi úton történeteket mesebeszédnek tartották. A nagy találkozás után lelkileg Saul is sokat vívódhatott, hiszen éveken át Isten szinte félretette. Gondolhatunk itt Mózesre, ő is éveken át félre volt téve. Barnabás kapta a megbízatást, hogy Sault talpra állítsa és szolgálatba hívja. Felismerte adottságát, műveltségét, a benne levő elhivatottságot. A szülőföldjén félrevonultan élő Sault nem felejtette el. Már évekkel ezelőtt elvezette a Jeruzsálemben élő apostolokhoz. Az alapige szerint most Antiókhia felé tartva „felkereste Sault”. Megszívlelően szól erről Kálvin: „magával nem törődve, semmi egyebet nem néz, csak a Krisztus dicsőségét, s csak az egyház építését tartja szem előtt, s megelégszik az evangélium szerencsés előmenetelével”. Barnabás az öt követőktől megtanulta, hogy csak az tud valakit felkeresni, akit már Jézus Krisztus megtalált, és csak az talál rá Krisztusra a másikat, a másik ember egyedüllétében, félretettségekben, aki tudja, hogy ő maga parányi eszköz csupán a hatalmas Úr kezében. Barnabás vitte a Lélek áradásának üdeségét, frissességét. Ez Isten ajándéka volt Saul számára, mert ott Tarzuszban nagy szüksége volt reá.

2. Érdemes a másik üzenetre is figyelni. A Szentlélek közösséget hoz létre. Azt tanítja az Írás, „hogy ők egy egész esztendeig forgolódtak a gyülekezetben”. Barnabás Saulban munkatársat talált. Rádöbrent, egyedül képtelen elvégezni a nagy munkát. Isten maga is munkatársakat keres, talán félretett embereket, akikről egyedül Ő tudja, mennyi a bennük szunnyadó érték. Persze, ami ott és akkor történt a Római Birodalom nagy vá-

rosában, úgy nem ismétlődik meg a mi életünkben, még ha egész hitünk van is. Mások a viszonyok. De a mi adottságaink közepette a munkatársakért imádságainkban erősen tudunk szakodni kell. Egy lelkipásztor, kurátor, jó szándékú presbiter, buzgó egyháztag sem tud egyedül egy gyülekezetet ellátni. Nagyon sokan próbálták (próbáltuk), belefáradtak (befeléadtunk). Urunknak nem elnyűtt, agyongyötört szolgálókra van szüksége. Ezért időszerű az ige tanítása. Szinte sugallja: szerezz te is munkatársakat. Istennek „a mi Antiókhiaínkkal” nagy terve van! Egyedül vinni a lobogót nem lehet; groteszk jelenet lenne.

Évekkel ezelőtt volt egy „kiemelt” asszonytestvérünk itt, a mi gyülekezetünkben. A hatalom tette félre. Annak idején a bihari hajdúvárosból népes családjával idetoloncolták a semmibe. Az itteni kényszerlakhelyen, a hosszú évek alatt sok drága családtagját elveszítette, de életében az „egyetlen köszikla megmaradt, egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten”. (Áprily Lajos) Még jóval a változás előtt, amikor már semmit nem lehetett kapni, feketén lisztet és cukrot vásárolt kis pénzéből, és több ízletes édességet készített, s ezekkel felkereste az öregeket, betegeket. Végezte ezt ő maga is örege és beteg, hosszú ideig. Munkatárs lett. A felgyógyultak, a lábadozók mellé ültek a templomban. Néhányan még ma is élnek és ott ülnek most is alkalomról alkalomra. Tanítványok lettek. Van, aki gyógyszert szerez be rászorulóknak, vagy frissen sült lángossal keresi fel a betegeket. Akkor ott a nagy városban a tanítványokat Krisztus-követőknek nevezték, keresztyéneknek. Ez az elnevezés Antiókhiaából ered. A „nagy számú nép egyesült egy testté” (Kálvin), és ma is ez a döntő. Minket is különböző helyekről, kisebb és nagyobb helységekből idegyűjtött az Úr. Kedélyesen valaki így buzdított nemrég: „szeressétek ezt a jó kompániát!” Még ennél is többről van itt szó. Isten élő gyülekezetéről, seregéről. Kérjük Őt alázattal:

„Istenem, Te minden jónak, magasztosnak
tökélynek, teljesnek foglalatja,
töltsd el szívem-keblem Szentlelkeddel!
Erősíts meg mennyei hatalmaddal,
hogy legyőzhessem földi gyengéimet
és fölemelhessem Tehozzád a lelkem!”
(Széchenyi István imája)

Ámen.

Márton János
Bonchida

A tanítványok öröksége

Alapige: János 14,15–17

Bibliaviasás: Apostolok Cselekedetei 5,1–11

Gyermekkoromban az a gondolat ijesztett meg a legjobban, hogy mi lesz velem, ha szülők nélkül maradok. Nekem állandó jelenlétük adott biztonságerzetet s bátorságot a kihívásokkal szemben. Ismétlem, nem csupán szavaikra, inkább jelenlétükre volt szükségem. Mert ha mellettem voltak, védve éreztem magam, s ezt az érzést senki más nem nyújthatta számomra, gyermek számára, csak ők.

Ez a gyermekkori tapasztalat értette meg velem, mit érezhettek a tanítványok akkor, amikor a Jézus búcsúbeszédét hallgatták. Egy ideig mélyen gyökereződött tudatukban, hogy Jézus, a Mester „egy kevés ideig” (Jn 13,33) lesz még velük, és aztán elmegy, ők pedig nélküle maradnak. Érzik, hogy lezárult életüknek egy szakasza, és most tovább

kell lépniük a Krisztus követésében, de nem látták az utat, ahol Krisztussal járhatnak tovább.

Most, pünkösöd ünnepén, legyen számunkra, mai útkeresők, a Krisztus követésében bizonytalankodó emberek számára biztatássá ez az Ige. Krisztus nem hagyott el bennünket. Az Atya elküldte azt, Aki velünk marad mindörökké: a Fia után az Ő Vigasztaló Lelkét.

A tanítványai előtt tehát Jézus felcsillantja a reményt, hogy nem hagyja őket árvákul, s e három felolvasott igeversben tömören mutatja be Jézus azt, aki halála és feltámadása után válik övéi életének részévé.

A tanítványok akkor tudták, hogy eljön a Vigasztaló, mi pedig a mai ünnepen együtt vagyunk, hogy kifejezzük hálánkat, mert mi már megtapasztaltuk Őt, de most nézzük, mit is jelent a Lélekkel való élés a mindenkori tanítványok számára.

A Krisztus iránti szeretet nemcsak szavakban nyilvánul meg, hanem tettekben is.

Nem merném megkérdőjelezni a tanítványok Krisztus iránti szeretetét, hiszen minden mozdulatuk, szavuk (Júdás kivételével) a Krisztus iránti szeretetükről beszél. Péter gondolkodás nélkül mondja: „az életemet adom érted” (Jn 13,37b) s mégis, mintha Krisztus éreztetné velük, mennyire törekeny az iránta érzett szeretetük. Közeledik a pillanat, amikor nem szeretni, hanem félni és bujkálni fognak. Péter s a többi tanítvány szeretetét csak a Lélek tudja lángra lobbantani és kitartóvá tenni. „Mert erős a szeretet, mint a halál” olvassuk az Énekek énekében (Énekek 8,6), s a János evangéliumában is felcsillan annak az isteni szeretetnek a ragyogása, amelyik az egyszülött Fiú áldozatában mutatkozik meg.

Ahogy nem kérdőjelezhetjük meg a tanítványok Krisztus iránti szeretetét, úgy nem kérdőjelezhető meg a mai ünneplő gyülekezet Krisztus iránti érzése sem. Azonban azt mindannyian érezzük, hogy mennyire hiányzik valami szeretetünkől. Szeretjük mi Krisztust, csak szűkre szabott szeretettel. Valahogy úgy, ahogy valaki elpanaszolta: „lehet, hogy szerettek engem gyermekkoromban, csak nem volt látszatja, mert csak vertek és kiabáltak rám.” Így van ez a mi szeretetünkkel is, nincs látszatja. Krisztus rámutat arra, hogy az iránta való szeretet a parancsolatainak megtartásában válik láthatóvá. Az Ő új parancsolata pedig az, „hogy egymást szeressétek: amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást” (Jn 13,34). De tettekre válthatjuk-e a mindennapi életben a mi szeretetünket, ha nem adatik számunkra a Lélek? Legyen a mai ünnepi vasárnap a reménység vasárnapja, hogy a bennünk lakozó Lélek helyrehozza szétrepesztett kapcsolatainkat s megtanítsa bennünket ismét szeretni.

A Vigasztaló akkor válik számunkra igazán értékké, amikor rádöbbenünk, hogy Krisztus kérte Őt nekünk az Atyától. Amikor a tanítványok értetlenül bámulnak a jövődőbe, s teljes bizonytalanságban vannak, akkor Ő közbenjár értettük az Atyánál, s az Ő Lelkét kéri számunkra, hogy az Ő közössége mindenkor biztonságban legyen. Ez a csodálatos a Lélekben, hogy Jézus nemcsak ideig-óráig kérte övéinek, hanem a világ végezetéig, addig, amíg Ő visszajön ítélni eleveneket és holtakat.

A tanítványok tudják, hogy Krisztus maga „az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6), és visszaérni Krisztushoz, az Ő igazságához csak a Lélek által lehet. A Lélek lesz majd a kapcsolópont közte és tanítványai között. S így övéi életének meglesz a maga belső rendje, és ebben a belső rendben Krisztus lesz az, aki mindent szabályoz.

Nem akarok ünneprontó lenni, de jó lenne rákérdeznünk arra, vajon közösségünk életét mi vagy ki szabályozza? Látható-e rajtunk az a másság, ami talán a megbocsátásban, vagy önzetlen szeretetszolgálatban, képmutatás nélküli életben kellene hogy megmutatkozzon?

Fontos válaszolni a kérdésre, mert a tanítványi közösséggel szemben ott van a „világ”. Ma már nincs meg a látható határ a tanítványi közösség és a „világ” között. Nyugodtan tarthat keresztyén ember is a „világhoz”, azaz ahhoz a közösséghez, akik még nem fogadták be az Atya által küldött Vigasztalót, mert amint Krisztust is sokan elutasították, a Lelket is el lehet utasítani. S az ilyen embereknek nincs világos látásuk és nincs értő szívük. Közöttük más szabja meg az életszabályokat. Ebben a közösségben az a legnagyobb, akinek vastag a pénztárcája vagy magas hivatalt tölt be. A szegénynek itt nincs értéke, s a szeretetszolgáltatnak nincs helye. Itt lehet gyalázkodni, rágalmazni, s ami egyedül fontos, a saját érvényesülés.

Erre azt szoktuk felelni, hogy „ilyen a világ”. És ez igaz is. Csak az is igaz, hogy a Krisztus közössége, ahol már befogadták az Isten Lelkét, az nem ilyen kell legyen, s nem is lehet olyan, mint a „világ”, mert már nem csak ők élnek, hanem Krisztus él bennük.

„...nálatok lakik és bennetek marad.” Ezért imádkozzunk ezen a pünkösdi ünnepen, hogy ezt elmondhassuk magunkról és ez meg is látszódjék közösségünk életén. Ámen.

Zsold Béla
Bukarest I.

Minémű lélek lakozik bennünk?

Alapige: Nehémiás 9, 20–21
Bibliailvasás: 4Móz 11

Az elmúlás tudata, az ezáltal okozott fájdalom, félelem, kiábrándulás mély gyökereket vetett már az első emberpár lelkében is, valósággal megfertőzte lelkivilágát a halállal szembeni eszköztelensége, tehetetlensége. Az Istennel való közvetlen kapcsolat által meghatározott emberi egzisztenciának szembe kell néznie a halál fényes erejével, amelyet le nem gyűrhet, fel nem számolhat, amellyel szemben csak napról-napra adózik az emberi nem: betegségek, testi-lelki nyomorúságok, éhség, szomjúság, magányosság, árvaság, a napi sokszor értelmetlennek tűnő robotolás (Jób 7,1) az embert érthetetlen módon gyakran az élet tagadásába kergetik: „Lelkemből útálom az életemet.” (Jób 10,1) Áldozatául eshetünk nap mint nap ennek az idegeket felmorzsoló, Isten ellen lázítani akaró gonosz erőnek és földi sorsunkat Isten által ránk erőszakolt, 'erőltetett menetben' legyalogolt, céltalan földi vándorlásnak tekinthetjük.

Földi vándorok vagyunk – nincsen maradandó városunk a földön –, akik oly gyakran megfáradunk – ez így igaz –, de azért nem szününk meg méltatlankodni, „Egyiptom” földjére visszakíváncozni. Izráel népe 40 évig tartó pusztai vándorlása alatt csak ritkán gyönyörködött abban, hogy a Mindenható Isten az, Aki gondját viseli, Aki még az életelen, sivár pusztában is eledelt, táplálékot nyújt neki, és a sokszor fölényt élvező ellenséggel szemben emberileg soha nem remélt győzelemre vezet a népet. A szabadság útját járták, Isten nemcsak célt (amit meg nem érthettek, ezért engedetlenkedtek) tüntetett fel előttük, hanem hathatos segítséget is ígért és adott ennek eléréséhez. Mégis, sokan azzal vádolták Isten prófétáját és Istent, hogy azzal a szándékkal hozta ki népét a pusztába, hogy éhhalálra ítélje. Amivel az ördög Istent vádolja, mi is azzal vádoljuk Őt: gondoljunk csak a paradicsombeli ámtásra és az Isten ellen való felbújtatásra: mi az, hogy meghaltok? kérdi ravaszul a kígyó – dehogyan haltok, Isten csak féltékeny és meg akar gátolni titeket, hogy valami módon ismerői legyetek a jónak és gonosznak, tehát vele egyenlőek legyetek! De hiszen ő is egyenlő akart lenni Istennel!

A Paradicsomban azzal hitegette az első emberpárt a Gonosz, hogy semmiképpen nem fog meghalni – mintegy ezáltal hamis önbizalmat, vakmerőséget nyújtva neki, mintegy ezáltal biztatva őt, hogy engedetlenséget tanúsítson Istennel szemben. És vesztett az ember, szűgyenben maradt, igazán „bolondul” cselekedett. Mít mond manapság az ördög?!! Ne higgyetek Krisztus áldozatának üdvözítő erejében, nem lesz soha örökéletek! Mondjunk le mindenről, átkozzuk meg Istent és haljunk meg, ahogyan Jóbot is biztatta felesége.

A tévelygés lelkével szorongat bennünket a Gonosz, hogy kétségeskedjünk, hitetlenkedjünk, békételenséget, pánikot keltsünk embertársainkban is: Isten megcsalt titeket!!! A pusztába vezetett, hogy megöljön!! Ne alázzátok meg magatok előtte soha, ne higgyetek Krisztusban, az egész csak látványosság!!!

Íme, kedves testvéreim, most értjük meg igazán, hogy milyen nagy tétje van földi életünknek! Az üdvösség Istene ígérete szerint kész (Isten nem ember, hogy hazudjék, és nem embernek fia, hogy megváltozzék. Mond-e Ő valamit, hogy meg ne tenné? Ígér-e valamit, hogy azt ne teljesítene? 4Móz 23,19) bűnbocsánatot és örökéletet adni. Vajon mi készek vagyunk-e annak elfogadására?! Igen, válaszolhatunk a Péter hevességével: mindenképp inkább Uram, elfogadom az üdvösség ajándékát! És utána, ha a Sátán szorongat, mindjárt megfeledkezem lelkesedésemről, buzgólkodásomról! Sőt Izráel népének módjára valósággal lázadhatunk Isten ellen, Őt vádolva életünk esetleges nagy kudarcai miatt. Keresztyén életünknek kritikus pillanatai ezek, amit nem leplezhetünk Isten színe előtt, de szükségszerűen végig kell járnunk Péter bűnbánó útját, ne szégyelljünk bűnbánó könnyeket hullatni a földi életben, hogy aztán örömkönnyeket arathassunk az örökkévalóságban!! Ebben támogat bennünket a Szentlélek Isten: Ő ajándékoz nekünk engedelmes lelket, amely által egyrészt készek vagyunk belátni esendőségeinket, másrészt pedig áhítozni kezdünk az Örök Istennel való közösségre! Ne feledjük kedves testvéreim, Krisztus Atyja az élő Isten, Aki elküldte az Ő Fiát, hogy mindaz, „aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. Ezt a hitet erősíti meg bennünk a Szentlélek. Nap mint nap megvívja a harcot kiégettségünkkel, makacosságunkkal, letörttségünkkel, kiábrándulásainkkal, lelki békételenségünkkel! A Szentlélek Isten munkája a soha meg nem fáradó isteni szeretetnek a tanúbizonysága, olyan, mint a minden reggel megújuló napfény! Legyünk állhatatosak a hitben és a szeretetben!

Kérjük a mi Urunkat, hogy ajándékozzon meg bennünket a Szentlélek vigasztaló erejével, Aki által vallhatjuk: „Kérünk Uram, ne tulajdonítsd nekünk e bűnt, mert bolondul cselekedtünk és vétkeztünk!” A kegyelem Istene hallgassa meg imádságunk, és Szentlelke által vezéreljen az igazság útján, hogy Krisztus érdeméért örökösei lehessünk a bűnbocsánatnak és az örökéletnek! Ámen.

Prédikációk Szentháromság vasárnapjára

Mátyás Árpád
Csokaly

Ablak nyílik, ajtó tárul

Alapige: Apostolok Cselekedetei 7,55–56.59–60
Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 6,1–15

Ma, Szentháromság vasárnapján az első keresztyén vértanú, István életének utolsó órája által betekintést nyerhetünk a dicsőséges, élő Isten, a Szentháromság egy, igaz Isten titkaiba. Igaz, ennek a betekintésnek hatalmas korlátai vannak, ha azonban a legnagyobb korlát, a hitetlenség leomlik, akkor a végtelen térben és időben élő, parányi semmisség, az ember beláthat a tér és idő feletti örökkévalóságba, ahová Isten meghívta, hogy azt Jézusért, a bűn és annak zsoldja, a halál ellenére örökölje.

Isten igéje ma erre a csodára szeretné irányítani tekintetünket. Az az ige, amelyről azt írta az apostol, hogy élő s ható, és elhat az ízeknek, a velőknek megoszlásáig. Engedd a szívedbe a hallott igét és élni fog benned most is.

A ma hallott igék Istvánról, egy emberről szólnak. A bibliában Isten legtöbbször egy-egy ember életén át mutatja meg az Ő dicsőséges hatalmát. István bizonyágtételében, amit ma nem olvastunk ugyan fel, sok ilyen emberről beszél: Ábrahámról, József-ről, Mózesről, a prófétákról, akik engedelmeskedtek Isten szavának és szembekerültek az Ő szavának engedetlen emberekkel, azokkal, akik fellázkodtak Isten akarata ellen. István ugyanebben a helyzetben van. Isten és az Ő Krisztusa ellen lázadó emberek tartanak ítéletet fölötte. Róla azt olvassuk, hogy „teljes volt Szentlélekkel”. Bírairól viszont azt olvassuk, hogy szívükben dühösködtek és fogaikat csikorgatták ellene. Micsoda különbség van a máskülönbén jó szándékú ószövetségi szent emberek és az újszövetségi szent ember között. Íme, Isten Szentlelkének a jelenléte láthatóvá válik egy emberben. Pünkösdkor ugyanezt láthattuk a 12 apostol életében, majd a 3000, bűneit megvalló, Jézus Krisztus által kegyelmet nyert és új életet kapott emberben. És mi tudjuk, hogy Isten Szentlelke ma is kiapadhatatlanul árad, mert forrása a Jézus Krisztusban testet öltött, emberré lett Isten. Nem tudunk a Szentlélekről beszélni a Teremtő és Mindenható Isten és az Ő Fia, az Úr Jézus Krisztus nélkül.

Hogyan telt meg István Szentlélekkel? Úgy, hogy számára az általa hirdetett ige Isten valósága. Szól az ige és rajta keresztül árad Isten Szentlelke és betölti az ige hirdetőjét, Istvánt, a hallgatóit viszont nem, mert visszautasították a hallott igét. Testvérem, amíg hittel be nem fogadod a hallott igét, nem telhetsz meg Isten Szentlelkével! Hadd utaljak itt arra, hogy István arcán előzőleg vallatói valami különlegeset láttak. Mintha az Ézsaiás könyve 60. részének 1. és 2. verse teljesedett volna be rajta: „Kelj fel, világosodjál, mert eljött világosságod és az Úr dicsősége rajtad feltámadt. Mert ímé, sötétség borítja a földet, és éjszaka a népeket, de rajtad feltámad az Úr és dicsősége rajtad meglátatik.” Hogy vádlói és vallatói miért nem veszik ezt észre rajta? Pál apostol adja meg erre a választ a 2Kor 3,13–16-ban. Amiként Mózes leplet borított az orcájára, hogy Izrael fiai ne lássák elmúló dicsőségének fényét, amit a Sínai hegyen kapott az Úrtól, ez a lepel Izrael arcán van azóta is az Ószövetség olvasásakor, és mindaddig ott is marad, míg meg nem tér az Úr Jézus Krisztushoz. Ezért máig nem olvassák és nem értik a zsidók az Ézsaiás könyve 53. fejezetét, mert képtelenségnek tartják, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia, a megígért Szabadító.

Isten szava igaz, Isten órája jól jár. Életünket és annak múltó idejét Isten szavához kell igazítanunk. Valójában hagyunk kell, hogy Isten Jézus Krisztusért megigazítsa a mi életünket és hasson reánk az Ő igéje és Szentlelke által. Mert akiket Isten lelke vezérel, azok Istennek fiai. Istvánt Isten lelke vezérli életében és hitében, és Isten vezérli az Ő tekintetét is. Hová néz? A dühösködő, fogcsikorgató, démonizált emberekre? Nem! Fölfelé néz! Az egekre engedi irányítani a Lélek által a tekintetét. Az égre függeszti, szinte odaszegezi tekintetét, mert tudja, hiszi, „az én segítségem az Úrtól van”. A dühösködő gonosz kezek Jézus kezét-lábát is a kereszthez szegezték. István tekintetét a Szentlélek szegezi az égre, nem fájdalmak kínjait okozó szegekkel, hanem az égre tekintő segélykérő szemekkel, amelyek nem akarnak és nem is tudnak már máshova tekinteni. Van egy kérdésem hozzád, testvérem: te hova nézel, kire nézel? Mindig az égre? Isten felé fordulva örömben, bánatban, vagy emberekhez fordulsz esetleg babonás félelmeiddel, titokzatos hatalmak felé. A sarlatánok által összeállított horoszkópokra nézel naponta és azt hiszed, hogy a csillagok irányítják sorsodat, tőlük függ az életed!? Vigyázz testvérem, hová nézel, kire nézel, mert amit láatsz, az végzetesen meghatározhatja az életed. Jó irányba csak az néz, aki egyedül Istenre néz. Akit az igéből az igével kiáradó Szentlélek vezet, az csak az égre tud tekinteni.

„Rátékintünk, máshová nem, Istenünk úgy áldjon, ámen!” Emlékszel még erre az énekre? Kérek, mindig emlékezz reá. Kire nézzünk, ki reménnyel biztassa szívünket? Azt mondod, nincs időm templomba menni, nincs időm elmenni a bibliaórára, nincs időm a Bibliával foglalkozni, nincs időm imádkozni, rohannom kell a munkába. Hidd el, a napnak mindig van 24 órája, és ezt az időt neked adta Isten és naponta adja. Ezzel az idővel te rendelkezel, és ha akarod ma is, holnap is, és minden nap odaszentelhetsz ebből az időből legalább 5 percet Istennek. És vasárnaponként is szánhatsz reá egy-egy órát. Mindez csak tőled függ, mert Isten azt mondja: „most van a kegyelem ideje, most van az üdvösség napja”.

István nemcsak odaszegezte tekintetét az égre, hanem ott látta Isten dicsőségét. Hány helyen lehet őt látni? Itt a teremtett világban is, mert Róla beszél az ég és a föld, az ég serege, a csillagvilág és minden, ami a földön van és él. Róla szól a történelem, a tiszta lelkiismeret, Róla beszél minden, ami veled történik és Róla beszél a Szentírás. István, amikor fölötte kinyílt az ég, mintegy ablakon keresztül látta Isten dicsőségét a mennyben. Isten Szentlelke megnyitja a hit szemeit és az láthatja Isten dicsőségét a látható és a láthatatlan világban egyaránt. Erről a hitről azt mondja a Biblia a Zsidókhoz írott levélben (11 részben): „A hit pedig a reménylett dolgoknak a valósága és a nem a látott dolgokról való meggyőződés... Hit által érjük meg, hogy a világ Isten beszéde által teremtett, hogy ami látható, a láthatatlanból állott elő.” Hit által tehát látni lehet a láthatatlant, ami számunkra valósággá válik. Ez titok, de egyben csoda is, mert ezáltal Isten cselekszik, nem az ember. Isten megmutatja magát az embernek, amint az ének mondja: „ki kételkedőn boncolja őt, annak választ nem ad, de a hívó előtt az Úr megfejtí önmagát”.

Így lesz láthatóvá a Szentháromság Isten István előtt és így lesz láthatóvá előttünk is. Aki fölfelé néz, az Istenre néz, és jobban láthatja az Ő Fiát, Jézus Krisztust. Ezért ne nézz lefelé, hanem fölfelé nézz, és Isten Szentlelke újra meg újra betölti szívedet, életedet, és megvilágosít, hogy egyre többet láthass Isten örökkévaló dicsőségéből itt, alant a földön, és ott fenn az égen. István előtt nemcsak az ég ablakai nyílnak meg, hanem az ég ajtaja is, mert Isten az Ő gyermekei előtt megnyitja a menny ajtaját. Íme, adtam eléd egy nyitott ajtót, amit soha senki be nem csukhat előtted – mondja a Jelenések könyvében Isten igéje. István krisztusi élete tele van a Szentháromság Isten ismeretével, aki úgy tudott élni, mint az ő Ura, Jézus Krisztus, és úgy is tudott meghalni, mint Jézus Krisztus. Mintha az ő Ura szavait ismételte volna: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják,

mit cselekszenek”, illetve „Atyám, a Te kezébe teszem le az én lelkemet”. Így jutott be István a mennybe, az örök életbe.

István élete és hite a te életed és hited követendő példája lehet, halálod olyan lehet, mint az ő halála. Nem visszafelé néző, hanem előre, az örök élet Urára tekintő.

Íme testvéreim, a száz titok homályában rejtőzködő Isten megmutatja magát az embernek. Neked is megmutatja, ha tiszta szívvel, kitartóan keresed Őt és csak reá nézel. István vére az első mag, amelyet sok száz követ aztán. Istennek nagy csodája, hogy a mártírium nem elriaszt, hanem általa sok embert megragad Isten, mert mögötte mindig ott van a Krisztus vére, az Ő áldozata, az Ő dicsőséges feltámadása, amelyre élő keresztyén gyülekezetek épültek fel. Milyen ma a mártírium? Nem véres. Ezért nagyon erőteljes, mint a népegyház hite. Ma halált hozó langymelegség pusztítja folyamatosan egyházunk népet.

Most jelent meg egy könyv, amelynek címe: *A könyves asszony*. Egy lányról szól, akit egyháza alkalmatlannak nyilvánított a misszióra, de ő Bibliájával elindult pénz és egyháza támogatása nélkül Kínába, mert az a meggyőződése, hogy Isten őt oda küldi. Útközben megtapasztalja Isten csodálatos vezetését a hitetetlen próbákon és veszedelmeken át. Bizonyoságtévő, élő hite kínaiak ezreit vezette Krisztushoz az 1930-as évek vége felé. Aztán jött a kommunisták miatt a mártíromság ideje. Ez a lány láthatta, amint ezek mentek halálba egymás hitét erősítve, Krisztusért. Megrendítő olvasmány és arról beszél, ma is van mártírium a keresztyén misszióban, van halált megvető bátorság a Krisztus szolgálatában. Erre nem a hivatalos egyház, nem a tudós professzorok, hanem maga Jézus Krisztus készíti fel Övéit, mint István az őskeresztyén egyház első és az őt követő sok ezer mártírját. Jézus ma is él és élni akar benned is, bennünk is, a gyülekezetben is, az egyházban is, és ebben a feje tetejére állított világban is. Ámen.

Uszkay Huba

Berettyószéplak

„Én vagyok az Úr, a te Istened!”

Alapige: Hóseás 13,4

Bibliáolvasás: Hóseás 13,1–14a

A Szentírást olvasva, az igehirdetéseket hallgatva gyakran ismerhetjük fel azt aényt, hogy életünk eseményei, terveink, gondolataink benne vannak az élet könyvében, Isten kijelentett szavában. Amikor megerősít minket szándékainkban, örömmel és hálaadással telik meg szívünk, amikor pedig rámutat gyengeségünkre, mulasztásunkra, megkeseredik lelkünk.

Szentháromság-vasárnaphoz, az ünnepes félév végéhez érve, az ígén keresztül Istenünk megállít, megszólít és értékelésre hív minket: hogyan láttuk Őt az elmúlt időszakban életünk eseményeiben? Megismertük-e, elfogadtuk-e mindazt az ígéretet és tettet, melyet árasztott felénk azért, hogy „Istenünk legyen nekünk és maradékainknak”?

A Bibliáolvasó kalauz által mára kijelölt, Hóseás próféta könyvéből vett ige nem tartozik a közismert bibliai részek közé. Lássuk ezért: mikor, kihez, milyen körülmények között és miért hangzott el Isten szava. Azután engedjük közel magunkhoz és érezzük meg belőle az Atya gondviselő szeretetét, a Fiú megtartó hatalmát és a Szentlélek újjászülő erejét.

I.

Hóseás próféta az északi országrészben, Izráelben végezte prófétai munkáját egy olyan történelmi időszakban, amikor átélt boldog, békés időszakot II. Jeroboám uralkodása alatt. De volt része keserűségben, bánatban, a hatalomért harcoló és azt megőrizni akaró királyok okozta társadalmi hanyatlásban. Szemtanúja volt az erkölcsi és vallási hanyatlásnak is, ami felé hajlott a nép a Baál és más kánaáni termékenység-isteneknek való hódolás által.

Ezt az egész országra jellemző „külső” állapotot Hóseás közelebbről is érezte, hisz a „belső” családi élete sem volt mentes a szakadástól. Isten parancsára parázna nőt vett feleségül, kiváltva azt a kánaáni vallás fertőjéből. Gyermekeik mind olyan jelképes neveket kaptak, amelyek Isten és a választott nép közötti viszonyt jellemzik. Első gyermekük neve Jezéel, ami arra a vérfürdőre emlékeztetett, melyet a Baál prófétái ellen követtek el, de nem vezetett a nép Istenhez való visszatérésére. Lányuk a Ló-ruhámá, „nincs irgalom” nevet kapta, míg harmadik gyermekük a Ló-ammi, „nem népem” nevet viselte.

Hóseás az ítéletet hirdető próféták közé tartozik, hisz érződik, látszik, hogy családi élete nem más, mint Isten és népe közötti kapcsolat kiábrázolása. Mégis, ezen túl Hóseás Isten szent szeretetének a prófétája, akinek szavaiban megszólal Isten jobb jövőt ígérő, vigasztaló kegyelme, aki a bűnös élet gyümölcseit – Hóseás gyermekeinek nevét – át tudja változtatni az áldás és megtartatás hirdetőjévé. Így lesz az *Istentől elvetettből Isten vetése*, a *Nincs irgalomból Irgalom* és a *Nem népemből Népem*!

Az egykori TEKINTÉLY a Baál miatt elveszítette tekintélyét, de Isten újra kijelenti magát!

II.

Keresztyén testvéreim! Szentháromság egy Istenünk eddig is kijelentette, és most is kijelenti magát számunkra. Érezted-e ezt, megtapasztaltad-e ezt az ünnepes félév alatt?

A Szentírás gyakran használja a házasság képét az Isten-ember, Isten-népe, Isten-egyház kapcsolatának megfogalmazására. A legszebb, legmeghittebb emberi szövetség a házasság, ha jól működik, ha nincs semmi vagy senki, ami, vagy aki megronthatná.

Az Atya ezt látta jónak, amikor a teremtés rendjén kijelentette: „Nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt” (1Móz 2,18). „...hűséges gondviselője leszek” – tesz fogadalmat a vőlegény az esküvő alkalmával. Isten is megígérte, hogy „hűséges gondviselőnk” lesz. Választott népéé, egyházáé. Ahogy kijelentette: *én vagyok az Úr, a te Istened Egyiptom földétől fogva. Nem ismerhetsz más Istent kívülem. Szigorú feltételhez kötött mindenható és mindenütt jelenvaló gondviselői jóság. Hűséget kíván. S ezt érzékelteti a hűtlenség alatt is szeretetet és megtartást adva, mint tette Hóseás parázna feleségével. Isten megőrizte népét a csapások között, életben tartotta a halál anyyala jelenlétében, utat nyitott az áthatolhatatlan tengeren, vizet, mannát, húst rendelt.*

Érzed-e, hogy az Atya ezt adta neked is?! Melléd állt, gondot viselt, segített, utat nyitott. Ezt látva milyen érzés tölti el lelkedet: örülsz, mert így tervezted te is, vagy megkeseredik szíved, mert sokszor zúgolódtál, ellene kiáltottál, elfordultál tőle, elteltél a mai baálokkal és szíved felfuvalkodott, s ezért elfeledkeztél róla (Hós 13,6).

A mai szabados világban nagyon sok házasság bomlik fel, keseredik meg. A Hóseás idejében levő anarchia ma is körülvesz bennünket. Kiskirályok döntenek le trónokról kiskirályokat, minek eredménye a 10. versben olvasható: „Hol van hát a te királyod, hol van, hogy megoltalmazzon minden városodban?” Jogos a kérdés. Bizhatunk-e mi emberekben, trónra lépés előtti, segítségadást kicsikaró ígéreteikben?

„Ímhol jó neked a te királyod, alázatosan és számaron ülve” (Mt 21,5b) olvassuk a virágvasárnapi történetből. *Királyként* jött, hogy *prófétai* módon hirdesse a szegényeknek az evangéliumot, hogy meggyógyítsa a töredelmes szívűeket, hogy hirdesse a foglyoknak a szabadulást és a vakoknak szemeik megnyílását, hogy hirdesse az Úrnak kedves esztendejét (Lk 4,18–19) úgy, hogy *főpapként* élete feláldozásával bizonyítsa minden idő embere számára: *rajtam kívül nincs más szabadító!*

Ez a Fiú személyében eljött Isten hirdette az ünnepes félévben is neked, keresztyén testvérem, hogy az adventi várakozásod, a karácsonyi örömed, a böjti szenvedésed, a nagypénteki gyászod, a húsvéti örökéletre való tekintésed, tanítványi hited nem volt, nem lehet hiábavaló.

S hogy valóban ne legyen hiábavaló, Isten *Szentlelke* által erősít meg téged is abban, hogy elrontott, hűtlenné, „paráznává” vált életed gyümölcse Neki tetsző legyen, s az Ő dicsőségét, kegyelmét hirdető jó gyümölcscsé váljon. Nemcsak Hóseás életében, családjában munkálta Isten azt, hogy új név ragyogja be a megkeseredett életet, hirdetve a jobb, boldogabb jövőre vigasztaló áldását, hanem a te életedben is munkálta és munkálja most is.

Az Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy, örök, igaz Isten, a mi Istenünk kegyelme szerint így akar megtartani a jövőre. Törekedjünk arra, hogy a kapott ajándékokat, a mennyei erőt, a talantumokat ne tékozzuk el, hogy ránk ne legyen találó az, hogy „olyanná lesznek, mint a reggeli felhő és mint a harmat, amely korán eltűnik; mint a szérűről elsodort polyva és mint a kémény füstje” (Hós 13,3), hanem a Nincs irgalomból legyen Irgalom, az Istentől elvetettből legyen Isten vetése, a Nem népemből – Isten áldott népe. Ámen.

A Genezáret partján

Jerry Bridges

Gyakorold magad az istenfélelemben!

„Utasítsd el a képtelen és ostoba meséket, inkább gyakorold magad az istenfélelemben.” ITim 4,7 (kat. fordítás)

Pál apostol nem tekintette magától értetődőnek lelki fia, Timóteus istenfélelmét. Bár Timóteus már jó néhány éve barátja és munkatársa volt, Pál mégis szükségét érezte annak, hogy ezt írja neki: „gyakorold magad az istenfélelemben”. És ha Timóteusnak szüksége volt erre a bátorításra, mennyivel inkább szükséges ez ma nekünk!

Timóteus buzdításánál Pál az atlétika világából vesz kölcsön egy kifejezést. Az ígét, melyet különböző bibliafordítások „gyakorlásnak”, „fegyelmezésnek”, „edzésnek” fordítanak, eredeti értelmében a korabeli atléták verseny előtti edzésére utalva használták. A szó később magára vette a test vagy az értelem egy bizonyos készségének kifejlesztéséhez szükséges gyakorlatozás, tréning jelentését.

A gyakorlás alapelvei

Pál Timóteushoz intézett felhívásában több, ma is érvényes alapelv található. Az első a *személyes felelősség*. Pál ezt mondta: „Gyakorold magad!” Timóteus személyesen felelős volt az előrehaladásáért. Nem az Úrra kellett bíznia, hogy „majd ő elvégzi” mialatt Timóteus pihen, bár biztosan tudta, hogy csak akkor fejlődhet, ha Isten erre őt képessé teszi. Megérthette, hogy üdvösségének ezért a részéért ő a felelős, neki kell ezt kimunkálnia, bízva abban, hogy Isten is munkálkodik őbenne. Pál azt üzenté, hogy a kegyességben munkálkodnia kell, *törekednie* kell rá.

Mi hívők, lehet, hogy nagyon fegyelmezettek és szorgalmasak vagyunk munkánkban, tanulmányainkban, otthonunkban, vagy éppen lelki szolgálatunkban, de hajlunk a lustaságra, amikor saját lelki életünk gyakorlatáról van szó. Sokkal szívesebben így imádkoznánk Istenhez: „Uram, tégy engem istenfélővé”, azt várva, hogy ő valamilyen titokzatos módon „betölti lelkünket” kegyességgel. Isten valóban titokzatos módon munkálja ki bennünk az istenfélelmet, de nem a mi felelősségünk nélkül. Nekünk kell gyakorolnunk magunkat az istenfélelemben.

Pál buzdító üzenetében a második alapelv az, hogy *ennek az „edzésnek” a célja a növekedés* Timóteus személyes lelki életében. Másutt Pál arra bátorítja Timóteust, hogy lépjen előre szolgálatának területén, de itt a lényeg Timóteus Istennek való elkötelezettsége, odaszenteltsége, és az a magatartás, amely ebből adódik. Bár Timóteus tapasztalt, jól képzett lelki munkás volt, mégis fejlődnie kellett a kegyesség alapvető fontosságú területén – az istenfélelemben, Isten szeretetének megértésében, és az Isten jelenléte, a vele való közösség iránti vágyakozásban.

Már több, mint 25 éve vagyok főállású munkásként az Úr szolgálatában, és dolgoztam mind külföldön, mind az Egyesült Államokban. Ez idő alatt sok tehetséges és nagy tapasztalattal rendelkező keresztyénnel találkoztam, de azt hiszem, sokkal kevesebb igazán istenfélő hívővel. Korunk keresztyén jelszava Isten szolgálata, feladatok teljesítése Isten nevéért. Énók a kegyes életet prédikálta az egyre növekvő istentelenség korszakában, de Isten úgy látta jónak, hogy egész életének történetét abban a rövid kis megállapításban foglalja össze, hogy „Énók Istennel járt” Mi miben eddzük magunkat? Csak a

keresztyén tevékenységekben, bármilyen hasznos legyen is az, vagy pedig elsősorban az istenfélelem területén?

Pál Timóteushoz intézett buzdításában a harmadik alapelv az edzéshez minimálisan szükséges jellemvonások összefoglalása. Sokan nézhették közülünk a tv-ben az olimpiai versenyeket, és miközben a bemondók egy-két szóval bemutatták az atlétákat, megfigyelhettünk néhány alapvető, elengedhetetlen követelményt az olimpiai versenyzők edzései során. Nagyon valószínű, hogy Pál pontosan ezekre gondolt, amikor felállította a testedzés és az istenfélelemre való „edzés” közötti párhuzamot.

Az elkötelezettség ára

Az első minimális követelmény, amelyből nem lehet engedni, az *elkötelezettség*. Senki sem juthat el az olimpiai, vagy még a nemzeti versenyeken való részvételig sem anélkül, hogy szigorú, mindennapos, komoly edzésre ne kötelezné magát. Hasonlóképpen senki sem juthat el istenfélő életre anélkül, hogy el ne kötelezné magát a naponkénti lelki „edzésre”, amelyet Isten a mi növekedésünk érdekében ír elő.

Az elkötelezettség fogalmával gyakran találkozunk a Bibliában. Megtalálható Dávid Istenhez intézett kiáltásában: „Szorgalmasan kereslek téged” (Zsolt 63,2, angol ford.). Ott van Istennek a babiloni foglyokhoz szóló üzenetében: „Megtaláltok engem, ha kerestek és teljes szívvel folyamodtok hozzám” (Jer 29,13). Látjuk Pál igyekvésében, hogy megragadja azt, amiért Krisztus Jézus őt megragadta (Fil 3,12). Ott rejlik az ilyen felszólítások mögött: „Tegyetek meg minden erőfeszítést a szent életre” (Zsid 12,14, angol ford.) és „minden igyekezetetekkel törekedjete arra, hogy hitetekben mutassatok... istenfélelmet” (2Pt 1,5–7). Ez a keresés, törekvés, erőfeszítés lehetetlen, ha nincs ott részünkről az elkötelezettség.

A kegyességnek ára van, és soha nincs árleszállítás vagy kiárusítás. Sohasem kapható könnyen vagy olcsón. A Pál által tudatosan választott „*gyakorlatozás*”, „*edzés*” kifejezés kitartást, a fájdalom vállalását, szorgalmas erőfeszítést foglal magában. Nagyon is jól ismerte ezeknek a fiatal atlétáknak teljes odaadását annak érdekében, hogy az ideigőráig tartó dicsőség babérkoszorúját megszerezzék, és amikor a hervadhatatlan koszorúra gondolt – az istenfélelemre, amelyben megvan mind a jelenlegi, mind az eljövendő élet értéke –, arra biztatta Timóteust, és egyúttal bennünket is, itt és most, hogy vállaljuk ezt az elkötelezettséget, amelyet a kegyesség mindennapos gyakorlása jelent.

Tanuljunk egy tapasztalt oktatótól!

A második minimális és elengedhetetlen feltétele az edzésnek a *megfelelően képzett oktató vagy edző*. Egyetlen atléta sem képes eljutni az olimpiáig, bármilyen természetes tehetséggel is rendelkezik, ha nincs képzett edzője, aki a legmagasabb mércét: a tökéletességet állítja fel számára, és látja, majd helyreigazítja minden egyes parányi hibáját is. Ugyanígy, nem gyakorolhatjuk magunkat a kegyességben a Szentlélek tanítása, gyakorlati segítsége nélkül. Ő felállítja nekünk a legmagasabb mércét: a tökéletességet. Tanít, figyelmeztet hibáinkra, „edz” bennünket. Mindezt az ígén keresztül teszi. Ezért szükséges Isten igéjének tanítása, ha növekedni akarunk az istenfélelemben.

A Tit 1,1-ben Pál azért imádkozik, hogy a hívők „megismerjék az igazságot az igazi kegyesség szerint” Az igazság ismeretében és az istenfélelemben való növekedésünk együtt jár. Ezt az igazságot egyedül a Bibliában találhatjuk meg, de nem a bibliai események és tanítások felsőfokú ismerete révén. Lelki tudásról van szó, amelyre a Szentlélek tanít bennünket, amikor Isten igazságát a saját szívünk belső elrejtett felismeréseire vonatkoztatja.

Létezik olyan vallásos ismeret, amely egyenesen hátráltatja az istenfélelemben való növekedést. Ez az az ismeret, amely felfuvalkodottá tesz. A korinthusi keresztyének ilyen ismerettel rendelkeztek. Tudták, hogy a bálvány semmit nem jelent, és a bálványáldozati hús fogyasztása lelkiismereti szempontból ilyen értelemben közömbös. Viszont nem voltak tisztában azzal, hogy felelősségeik közé tartozik a gyengébb testvér iránti szeretet is. Csak a Szentlélek részesíthet ilyen fajta ismeretben – olyanban, amely elvezet az istenfélelemre.

Lehet valaki nagyon hithű a tanításban, becsületes, és mégsem istenfélő. Sokan hithű és becsületes viselkedésük ellenére életüket nem Istennek szentelték, hanem saját igazhítőségüknek és az erkölcsös viselkedésről alkotott elképzeléseiknek.

Csak a Szentlélek mozdíthat ki bennünket az ilyen hamis önbizalom bástyái mögül, így hát szorgalmasan kell figyelniük tanítására, ha arra törekszünk, hogy növekedjünk az istenfélelemben. Sok időt kell arra szánnunk, hogy engedjük hatni az ő beszédét az életünkben, mert Isten így tanít. Ezt viszont az alázat mély érzésének kell kísérnie, a lelki igazságok befogadására való képességünk korlátozott voltának tudatában, valamint annak az érzésnek, hogy teljesen tőle függünk, mert egyedül ő képes ezt a munkát véghezvinni a szívünkben.

Gyakorlás, és még több gyakorlás

A harmadik minimális elengedhetetlen követelmény az edzésben a gyakorlás. A gyakorlás ad tartalmat az elkötelezettségnek, és alkalmazza az edző útmutatását. Gyakorlat során fejlődnek ki azok a készségek, amelyek az atlétát sportágában versenyképesé teszik. Az istenfélelem gyakorlása képesít bennünket arra, hogy kegyes keresztyénekké legyünk. Nincs lerövidített út az olimpiai tudásszintig, és nincs egyszerűbb út az istenfélelemhez sem. Napról-napra megnyilvánuló hűséggel és engedelmességgel kell megtennünk azt, amit Isten számunkra kiszabott, és amit a Szentlélek eszközként felhasznál, hogy növekedjünk az istenfélelemben. Ha valóban átadott életet akarunk élni, gyakorolnunk kell az istenfélelmet úgy, ahogy a sportoló végzi a maga mindennapos tréningjét.

Például, gyakorolnunk kell az istenfélelmet is, ha mondjuk a kegyességnek e területén akarunk növekedést elérni. Ha egyetértünk Martin lelkiessel abban, hogy az istenfélelem alapvető elemei: a helyes elképzelés Isten jelleméről, jelenlétének folyamatosan mély érzékelése és a neki való felelősségünk állandó tudatossága, akkor arra kell igyekeznünk, hogy gondolatainkat egyre jobban betöltsék ezek az igazságok úgy, ahogy azt a Bibliában látjuk, és alkalmazzuk őket az életünkben, amíg valóban istenfélő embereké nem válunk.

Ha például meggyőződünk arról, hogy az alázatosság hozzátartozik a kegyes jellemhez, akkor gyakran át fogjuk gondolni az olyan bibliaszakaszokat, mint az Ézs 57,15 és 66,1.2, ahol maga Isten magasztalja fel az alázatosságot. Imádkozni fogunk, kérve a Szentlelket, hogy alkalmazza ezeket az életünkben, hogy valóban alázatosak legyünk. Ez az istenfélelem gyakorlása. Nem valami éteri meditatív lebegés. Gyakorlati, konkrét, sőt, egy kissé a gyomláláshoz hasonlítható a Szentlélek „tisztogató” munkája bennünk. De mindig megéri, ha meglátjuk, hogyan alakít a Lélek egyre inkább istenfélő emberekké.

Isten Igéjének szerepe

Nyilvánvaló, hogy Isten igéje kulcsfontosságú szerepet játszik a kegyességben való növekedésünk során. Az istenfélelem gyakorlásának jelentős része tehát az az idő, amit Isten igéje mellett töltünk. Csendességünk minősége attól függ, hogy milyen módszert alkalmazunk az igé befogadására. Öt alapvető módszer: a hallgatás, olvasás, tanulmá-

nyozás, kívülről való megtanulás és elmélkedés. Ezek a módszerek fontosak a kegyes élet kialakításának szempontjából, ezért érdemes őket egyenként megvizsgálni.

Az ige befogadásának legegyszerűbb módja Isten beszédének *hallgatása* az ige hirdetői vagy tanítói részéről. Olyan napokat élünk, amikor sokan hajlanak arra, hogy háttalannak tartásuk a lelki igazságok elsajátításának ezt a módszerét. Ez súlyos hiba. Maga az Úr Jézus Krisztus adta gyülekezetének azokat az embereket, akiket felruházott olyan képességgel, hogy az ige igazságait megtanítsák nekünk, hogy emlékeztessenek azokra a leckékre, amelyeket hajlamosak vagyunk könnyen elfelejteni, és buzdítsanak ezek kitartó gyakorlására. Oda kell figyelniük igehirdetőinkre, akiket ő e célból adott nekünk.

Senki sem válhat lelkileg annyira önellátóvá, hogy ne lenne szüksége mások tanítására. Legtöbbünk pedig nem is képes, vagy nincs ideje arra, hogy saját maga kutassa „Istennek teljes akaratát” (ApCsel 20,27). Rendszeres oktatásra kell törekedniük olyan képzett emberek részéről, akiknek Isten adta a tanítás, igemagyarázás ajándékát.

Az egyik ok, amiért Isten igéjének hallgatását rendszerint alábecsüljük az, hogy nem engedelmessé válnak Isten tanításának, amit a Jel 1,3-ban találunk: „boldogok, akik hallgatják ezeket a prófétaik írásait, és megtartják azt, ami meg van írva bennük”. Túl gyakran csupán a szórakozást keressük tanítás helyett, vagy érzelmi ráhatást engedelmesre való buzdítás helyett. Nem vesszük nagyon komolyan amit hallunk, és nem alkalmazzuk gyakorlati életünkben.

Mi, keresztyének, nem sokban különbözünk az Ezékiel korabeli zsidóktól, akikről Isten ezt mondta: „Eljönnek hozzád, mintha népgyűlésre jönnének; odatül eléd az én népem, hallgatják beszédedet, de nem aszerint élnek.” (Ez 33,31) Isten ezután azt mondja Ezékielnek, hogy hallgatói szemében Ezékiel nem több, mint egy széphangú énekes, aki jól énekel és jól játszik hangszerén. A zsidók számára csak egy előadóművész volt, mivel nem akarták a gyakorlatban megvalósítani azt, amit hallottak.

Isten igéjének hallgatása akkor tetszik Istennek, ha azt úgy tesszük, mint a béreiaiak, akik „teljes készséggel fogadták az ígét, és napról-napra kutatták az Írásokat, hogy valóban így vannak-e ezek a dolgok” (ApCsel 17,11). Nem felejtették el a hallottakat; nemcsak az időt akarták valahogy eltölteni. Rájöttek, hogy az örökkévalóságot érintő dolgokról van szó, így tehát hallgatták, tanulmányozták az ígét, és alkalmazták azt. Figyelembe véve azt a tényt, hogy valószínűleg nem lehetett mindenkinek a kezében a Szentírás egy-egy példánya, nagyon is értékelendő az a hozzáállás, ahogy Pál tanítását megvizsgálták. Megszégyenítő ez a példa számunkra, akik amint kilépünk az ajtón, már alig emlékszünk a vasárnapi prédikációban hallottakra.

Már röviden érintettük a Tit 1,1 gondolatát – mely szerint az igazság ismerete vezet a kegyességhez. De ez az igevers ennél többet is mond. Ugyanebben a szakaszban Pál azt írja, hogy ő Jézus Krisztus apostola azért, hogy Isten választottai növekedjenek a hitben és annak az igazságnak ismeretében, amely a kegyességre vezet. Pál tanítói elhivatásának az volt a kifejezett célja, hogy Isten választottai körében a hitet és a kegyességet előmozdítsa. Isten hívta el Pált erre a feladatra, és ma is elhív ugyanerre lelkészeket és tanítókat. De ha hasznát akarjuk venni szolgálatuknak és növekedni akarunk az igazság ismeretében, amely a kegyességre vezet, akkor úgy kell hallgatnunk az ígét, ahogyan azt a béreiaiak tették – nagy érdeklődéssel és az engedelmeség készségével.

Az ige befogadásának második módszere a Biblia egyéni *olvasása*. A Biblia olvasása révén lehetőségünk nyílik arra, hogy közvetlenül a legnagyobb Tanítótól, a Szentlélektől tanuljunk. Bármennyire hasznos segítség is a mások tanításából való épülés, az nem hasonlítható ahhoz az örömhöz, amikor a Szentlélek maga szól hozzánk a könyv lapjairól.

Már láttuk, hogy Énók Istennel járt, ami magában foglalja azt is, hogy élvezhette az Istennel való személyes közösséget. A bibliaolvasás bennünket is képessé tesz arra, hogy élvezzük az Istennel való közösség örömét, azt, amikor ő maga beszél hozzánk igéjéből, bátorítva, tanítva, és saját magát kinyilatkoztatva. Mózesről ezt olvassuk: „Az Úr pedig színről-színre beszélt Mózesrel, ahogyan egyik ember beszél a másikkal” (2Móz 33,11). Ma nincs meg ez a különleges kiváltságunk, de ugyanezt az áldást élvezhetjük, amikor Isten a Biblia olvasása során megszólít bennünket. Az istenfélelem gyakorlására való törekvésünk meglehetősen hiányos lenne valamilyen rendszeres bibliaolvasási program nélkül. ’

A rendszeres bibliaolvasás másik nagy előnye az a lehetőség, hogy az egész Szentírásról áttekintést nyújt. Nincs olyan prédikátor, aki végig tudná – és akinek végig kellene – prédikálni az egész Bibliát egy-két év alatt. Ez túl kevés idő ekkora feladathoz. De mindnyájan *végigolvashatjuk* az egész Bibliát egy év leforgása alatt. Sok bibliaolvasási terv áll rendelkezésünkre, mely segítséget nyújt ehhez. Amint módszeresen olvassuk a Bibliát, a lelki igazságok mozaikdarabkái kezdenek összeállni. A Zsidókhöz írt levél nem nagyon érthető addig, amíg legalább egy kicsit meg nem ismertük az ószövetségi papság és áldozatok rendjét. Az Újszövetség íróinak gyakori hivatkozásai Ószövetségre homályosak maradnának, ha nem olvasnánk el az igehelyeket eredeti szöveggörnyezetükben. Az Ádámtól örökölt eredendő bűn, amelyről Pál a Róma 5-ben tanít, nem érthető az előzmények ismerete nélkül, melyekről Mózes első könyvének 3. fejezete tudósít.

Az egész Bibliát felölelő rendszeres olvasási program nélkül a lelki igazságok területén nemcsak tudatlanok maradnánk, hanem el is szegényednénk. Vajon ki ne tanulhatna Ábrahám hitéből, Dávid Isten iránti szeretetéből, Dániel igazlelkűségéből és Jób megpróbáltatásából? Hogyan lehetnének istenfélő emberek a Zsoltárok líktetése és a Példabeszédek gyakorlati bölcsessége nélkül? Honnan ismerhetnének meg jobban Isten fenségét és hűségét, ha nem Ézsaiás prófétától? Ha nem olvassuk időről-időre végig a Bibliát, sokat veszítünk ezeknek az ószövetségi, vagy más újszövetségi részeknek a mellőzésével.

Isten minden szava hasznos számunkra, még azok a szakaszok is, amelyeknek megértése elég nehéznek tűnik. Válasszunk ki magunknak egy Biblia-kalauzt, amely segít abban, hogy rendszeresen olvassunk és magyarázatokat találhassunk a nehezebb szakaszok megértéséhez.

Isten beszéde befogadásának harmadik módja az *ige tanulmányozása*. Az olvasás távlatot, áttekintést nyújt; a tanulmányozás mélységet. A bibliatanulmányozás értéke abban a lehetőségben rejlik, hogy mélyebbre hatolhatunk egy igeszakaszban vagy témakörben, mint ahogy ezt az egyszerű olvasás során tennénk. Nagyobb szorgalom és intenzívebb igénybevétel kell a tanulmányozáshoz, amikor egy igeszakaszt elemzünk, az igét az igével összehasonlítjuk, kérdéseket teszünk fel, és végül megfigyeléseink gyümölcsét valamilyen logikus formába tömörítjük. Ha rászoktatjuk magunkat arra, hogy a tanulmányosorozat kérdéseire írásban válaszoljunk, jegyzeteket készítsünk, ez segítséget nyújt gondolataink tisztázásához, rendszerezéséhez. Mindez megerősít az igazság ismeretében, és az istenfélelemben való növekedést serkenti.

Minden keresztyénnek a Biblia tanulmányozójává kell válnia. A zsidó keresztyének azért részesültek feddésben, mert már régen másokat kellett volna oktatniuk, de még mindig nekik volt arra szükségük, hogy Isten igéjének elemi tanításait ismételjék. Csak tejen éltek felnőtteknek való ételek helyett. Sajnos, sok ilyen keresztyén van közöttünk is.

A tanulás minden szintjén számos módszer áll rendelkezésünkre a Biblia tanulmányozásához. Azonban a módszertől függetlenül vannak olyan alapelvek, amelyeket min-

dig figyelembe kell vennünk. Ezeket a Péld 2,1–5-ben találjuk. Hangsúlyozottan figyeljünk a dőlt betűvel kiemelt szavakra:

Fiam, ha megfogadod mondásaimat, és parancsaimat magadba zárod, ha figyelmesen hallgatsz a bölcsességre, és szívből törekszel értelemre, bizony, ha bölcsességért kiáltasz és hangosan kéred az értelmet, ha úgy keresed azt, mint az ezüstöt, és úgy kutatod, mint az elrejtett kincseket, akkor megérted, mi az Úr félelme, és rájössz, mi az istenismeret.

A dőltbetűs szavak alapján fogalmat alkothatunk a bibliatanulmányozás alapelveiről, úgymint:

- taníthatóság (megfogadod mondásaimat),
- hajlandóság az engedelmisségre (parancsaimat magadba zárod),
- fegyelmezett gondolkodás (törekszel az értelemre),
- imádság és Istentől való függés (kiáltasz, hangosan kéred),
- szorgalom és kintartás (kutatod, mint az elrejteti kincset).

Ha ezek szerint tanulmányozzuk a Bibliát, akkor az lesz az eredménye, amit az 5. versben találunk: „Akkor megérted, mi az Úr félelme és rájössz, mi az istenismeret” – vagyis: az Istennek átadott élet már említett két alapeleme. Ha a kegyességre törekszünk, akkor a bibliatanulmányozást az első helyre kell tennünk az életünkben.

Hogyan találhatunk időt a minőségi bibliaolvasásra? Egyszer egy nagy kórház sebészeti osztályvezető főorvosának tette fel valaki ezt a kérdést. Még most, 25 évvel később is visszacseng fülemben a válasza, és elgondolkodtat. Belenézett a kérdező szemébe, és ezt mondta: „Mindig van ideje az embernek arra, amit fontosnak tart.” Mennyire fontos számodra az istenfélelem gyakorlása? Eléggé fontos ahhoz, hogy elsőbbséget élvezzen a tv-vel, rádióval, újságokkal, kikapcsolódással és egy sor más tevékenységgel szemben, amelyre valahogyan mindig találunk időt? Újra szembe kell néznünk az „edzéshez” nélkülözhetetlen egyik feltétellel: az elkötelezettség, odaszánás szükségességével.

A kulcsfontosságú részek *kívülről megtanulása* az ige befogadásának negyedik módszere. Az ehhez tartozó klasszikus igevers kétségkívül a Zsolt 119,11: „Szívembe zártam beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened”. A 11. versben lévő „zártam” igét másféleképpen az „elraktároztam” szóval lehet fordítani - olyan ez tehát, mint amikor értékes kincset halmozunk fel és elzárunk. A Péld 7,1-ben Salamon ezt mondja: „Fiam, őrizd meg szavaimat, és zárd magadba parancsaimat”, a Péld 10,14 pedig így tanít: „A bölcsék tudományt *rejtegetnek*” (Károli). A Zsoltárok könyve 31,20-ban Isten jóságáról beszél, amelyet az öt féltőknek *tartogat*. Ezekből a szakaszokból világosan látni, hogy a zsolttáros alapgondolata a Zsolt 119,11-ben az, hogy Isten Igéjét elraktározza szívében az eljövendő szükség idejére – amikor kísértésbe kerül. Isten szava majd megtartja őt a kísértésben.

De Istennek szívünkbe zárt ígéje többet is tesz annál, minthogy megőriz bennünket a bűntől. Képesé tesz arra, hogy keresztyén életünk minden területén növekedjünk. Az istenfélelem gyakorlásában visz előre bennünket; gyarapodik Isten iránti odaadásunk, és kialakul bennünk az az Isten szerinti jellem, amely életünket kedvessé teszi öelötte.

Isten ígéje befogadásának ötödik módja a *meditáció, az elmélkedés*. A meditáció az ószövetségi szóhasználat szerint „mormolást”, „dünnyögést” jelent –, amiből az következik, hogy ilyenkor *magunknak* beszélünk.¹ Amikor az ígéről meditálunk, magunknak beszélünk róla, magunkban forgatjuk jelentését, következményeit, és megpróbáljuk alkalmazni ezeket az életünkre.

¹ William Wilson, *Wilson's Old Testament Word Studies* (Wilson ószövetségi szótanulmányai), (MacLean, Va.: MacDonald Publ. Co., n.d.), 271. o.

Bár a Zsolt 119,11-et az ige kívülről való megtanulásával kapcsolatban szoktuk felhozni, de talán még inkább vonatkozik ez az ígéről való elmélkedésre. A zsoltáros azt mondja, hogy a *szívébe*, azaz legbelső lényébe zárta Isten beszédét. A *kívülről* való megtanulás önmagában csak agyunkba vési az Igét. A megtanult igék feletti elmélkedés az, ami megnyitja értelmünket, hat érzelmeinkre és megszólítja akaratunkat. Ez az a folyamat, amelynek során szívünkben elraktározzuk az igét. De ha az ige elraktározása az elmélkedésre is érvényes, akkor nyilvánvaló, hogy a meditációhoz vezető első lépés a kívülről tanulás lehet. Az Isten ígéje feletti elmélkedést a Józsa 1,8 megparancsolja, míg a Zsolt 1,2 ajánlja. Mindkét vers arról beszél, hogy éjjel-nappal elmélkedjünk, nemcsak akkor, amikor éppen csendességünket tartjuk. Lehetetlen éjjel-nappal az ígéről gondolkodni, hacsak kívülről meg nem tanultuk.

Az első fejezetben a kegyességet, mint Isten iránti odaadást határoztuk meg, amely Istennek tetsző életet eredményez. Ha ki kellene választanunk egy olyan fejezetet a Bibliából, amely a legjobban jellemzi az istenfélő embert és leírja legbenső gondolatait, valószínűleg a 119. zsoltárra gondolnánk legelőször. 176 versének mindegyikében – kettőt kivéve – az író Isten ígéjéhez, és a mögötte rejlő Istenhez viszonyítja életét. Minduntalan ezt halljuk: a *te* törvényed, a *te* rendeleteid, a *te* kívánságod, a *te* parancsolatod. A zsoltáros számára Isten törvénye nem egy távoli istenség rideg parancsait jelentette, hanem annak az Istennek élő beszédét, akit szeret, keres, és akinek tetszeni igyekszik.

Ha Istennel járunk, ez azt jelenti, hogy közösségünk van vele. Szava feltétlenül szükséges, és vele való közösségünk középpontjában áll. Ahhoz, hogy Isten előtt kedvesekké legyünk, ismernünk kell akaratát – milyen életet vár el tőlünk és mit kíván, hogy tegyünk. Az ő szava az egyetlen mód arra, hogy akaratát közölje velünk. Lehetetlen a kegyességet gyakorolni anélkül, hogy állandóan, következetesen, folyamatosan be ne fogadnánk Isten beszédét az életünkbe.

Az ige befogadása az istenfélelem gyakorlásának alapvető, de nem egyetlen eszköze. A következő fejezetben átgondoljuk, hogyan fejlesszük ki magunkban az Isten iránti odaadást. A további fejezetekben pedig megvizsgáljuk, hogyan alakulhatnak ki bennünk, és hogyan növekedhetnek az istenfélő életet jellemző vonások, és megnézünk néhány gyakorlati lépést, amit megtehetünk a kegyesség gyakorlása érdekében.

A gyakorlás természete

Pál ezt mondta: „Gyakorold magad a kegyességben” Te is, én is felelősek vagyunk, hogy gyakoroljuk magunkat. Ez csak Isten segítségével lehetséges, aki képessé tesz bennünket erre, de mi vagyunk a felelősek érte; nem lehetünk tétlen résztvevők. A fejlődési folyamat során célunk az istenfélelem – nem az eredményes szolgálat, hanem az átadott élet, melynek középpontjában Isten áll, és az Istenre hasonlító jellem. Lényeges tényező szolgálatunk hatékonysága is, de a kegyesség gyakorlása során Istennel való kapcsolatainknak kell a középpontban állnia.

Az istenfélelem gyakorlásához szükség van az odaszánásra, elkötelezettségre, a Szentlélek tanítására az ígén keresztül, a magunk részéről pedig gyakorlati munkára, „edzésre” Készek vagyunk-e elfogadni felelősségünket, és odaszánni magunkat? Mikközben ezt a kérdést fontolgatjuk, emlékezzünk az ígére: „A kegyesség pedig mindenre hasznos, mert megvan benne a jelen és a jövő élet ígérete”, és „valóban nagy nyereség az istenfélelem megelégedéssel” (1Tim 4,8; 6,6).

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés FIKE istentiszteletre

Bartos Károly
Kolozsvár-Fike

Örüljete az Úrban!

Alapige: Filippi 4,4
Bibliolvasás: Zsoltárok 16

I. Kedves Testvérem, hadd kérdezzem meg Tőled: tudod, hogy miért állok én itt vasárnapról vasárnapra? Gondolkodtál már ezen? Több célom is van veled.

1) Az első az, hogy *átadjam neked Isten öröm-üzenetét, az evangéliumot*. Azért állok itt, mert Isten idehelyezett, mert megengedte, hogy gyarlóságaim, hibáim, hiányosságaim ellenére is, néha a lényegét megragadva, máskor talán összekuszálva, elködösítve a dolgokat, de újra és újra elmondjam nektek azt, hogy: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz őbenne el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. El kell mondanom neked, hogy van üdvösséged!

2) Ittlétem második oka: szeretném azt, *hogy megváltozzon az életünk*: a tied és az enyém. Jézus Krisztus feltámadása után azzal a céllal küldte el az Ő Szentlelkét, hogy csiszolgasson, faragjon, újjáteremtsen, hogy óembered levetközhess és helyette megszülethessen a krisztus-arcú ember.

3) Ittlétem harmadik oka pedig az: *szeretném, hogy boldog légy, hogy örvendj, hogy neved*. Valósággal belezöldülök abba, hogy annyi szomorú arcú embert látok magam körül, és hogy én is gyakran szomorú, keserű vagyok. Nemrég látogattam meg az egyik barátomat, depressziós. És az nem élet, hanem vegetálás. Fekszik az ágyon, és nézi a plafont. Milyen szép fehér. Nem is lát, csak néz. Tudom, hogy mit jelent kiégettnek lenni. Hát tessék örvendezni, és mosolyogni, és jókedvűnek lenni! Mert megértem annak az idős asszonynak a szomorúságát, aki elveszítette a férjét és két felnőtt gyermekét. Megértem annak az apának a szorongásait, aki esetleg önnön hibáján kívül elveszítette a munkahelyét, és ezáltal önbecsülését, mert képtelen eltartani a családját, képtelen kenyeret tenni az asztalra... és el akarja adni az egyik veséjét.

De te olyan fiatal vagy! Szárnyalhatnál, tele lehetnél energiával. Hát örülj egy kicsit, mosolyogj! Nem sikerült az egyik vizsgád? Semmi gond, következőkor sikerül. Elhagyott a kedvesed? Sebaj, a következőt majd te hagyod el... bocsnak, azt akartam mondani, a következő kapcsolatod majd jobban sikerül!

A pszichológiában van (vagy volt) egy kedves elmélet. Zajonc professzor úr (ugye milyen jó neve van?) állította azt, hogy „*az emberi érzelmeket jelentősen befolyásolják az arcizmok összehúzódásai*” Ekman egyenesen azt állította, hogy „*bizonyos arckifejezések megfelelő idejű kitartása segíti az arckifejezéshez kapcsolódó érzelmi élmény megjelenését*” (Tertia 224. oldal). Hát mit gondolsz, kedves testvérem, hogy miért humorizálok sokszor? Hogy valahogy rögzüljön már arcodon az a fültől fülig terjedő mosoly, hátha generálja az érzelmeket is... légy már egy kicsit boldogabb, testvércém....

II. Szerencsére ez nem csak az én álmom, hanem ez Isten álma is. Nemcsak én – hiszen ez önmagában semmit sem jelentene –, hanem Isten is szeretne boldogabbnak látni,

ezért írhatta Pál apostol az előbb idézett igeversben azt, hogy „Örüljetek az Úrban mindenkor, ismét mondom, örüljetek”

Az első dolog, amit szeretnék e rövid igevers alapján elmondani az, hogy első olvasásra *nekem egyáltalán nem tetszett*. Emberként értve, vagy inkább *érezve*: ez egy *antipatikus ige*. Miért? Azért, *mert parancs*. Én voltam katona, és köszönöm szépen, egy életre elég volt. Jobbra át, balra igazodj, fekdj – ha kell, akkor hassal a pocsolóba – éjjel kettőkor állj vigyázzba az udvaron, miközben ömlik az eső – én ebből többet nem kérek.

És nem csak antipatikus ez az ige, hanem *nonszensz* is. Kedves testvérem, *érzelmi lehetetlenséget tartalmaz!* Mindenkor örülni, az érzelmi lehetetlenség. Amikor jól mennek a dolgaim, akkor igen. Ha sikerül egy nehéz vizsgám, ha működik az érzelmi kapcsolatom, ha megnézek egy fergeteges komédiát, akkor örvendek, akkor jókedvem van, de nem mindig! *Az öröm az valahonnan bentől, mélyről fakad, azt nem lehet csak úgy „csinálni” Ott születik a szívben, legmélyebb alaphangulatomhoz tartozik, vagy van, vagy nincs, nem tudom dirigálni.* (Joó Sándor) De akkor *miért mord* *ilyet az apostol?* És miért mondja ilyen parancsoló hangon? Nincs ennek az embernek realitásérzéke?

(Azt hiszem, a viccet ismeritek: ül a nyuszika a fa alatt, reszelgeti a körmét. Jön a róka és megkérdezi: mit csinálsz nyuszika? Válasz: reszelgetem a körmömet, készülök megenni a medvét. A róka ijedten elszalad, találkozik a farkassal, elmeséli neki. A farkas kíváncsian odasompolyog, és ő is érdeklődik. A válasz ugyanaz: reszelgetem a körmömet, mert készülök megenni a medvét. A farkas is elrohan, és találkozik a medvével. Elmeséli a dolgokat, mire a bundás is odamegy, és rákérdez a nyuszikára: mit csinálsz itt nyuszika? Válasz, ijedten és megszeppenve: „csak reszelgetem a körmömet, és hülyeségeket beszélek”

Vajon az apostol is ezt csinálja? Reszelgeti a körmét és...? Ül a jó melegben, a tévé előtt, elégedetten sörözget, és két bőfögés között gyártja az értelmetlen ideológiák sorát? Valóban nincs realitásérzéke ennek az embernek?)

Kedves testvérem, tudod, hol mondja ezeket a gondolatokat Pál apostol? Róma börtönében. Ott ül és várja a halálos ítéletét. Hogy kivégezzék. És számomra pont ezért hiteles ez a mondat. *Isten nem akar ki, hanem a halál küszöbén álló ember által mondatja ki: örüljetek, mindenkor örüljetek.* Ha ott ücsörögne és süttetné a hasát a görög tengerparton, nem hinnék neki. Ha az ezeregyéjszaka háreméből lépne ki nyúzottan, álmosan és elégedetten, nem hinnék neki. De Pál ott ül Róma börtönében, és várja a kivégzést. *Tudjátok, hogy mit tesz az ember halála küszöbén, ha van egyáltalán ideje és lehetősége gondolkodni rajta? Kétségbeesik, összeomlik. Vagy sajnálja magát.* 17 éves koromban átéltem a halálfélelmet: Belevertem a fejem a szekrény sarkába, keletkezett egy hatalmas vérrög, amiről valahol azt olvastam, hogy könnyen szétoszolhat, elzárhatja az ereket, a vércsatornákat és akkor kampec! Egész éjjel nem tudtam aludni a félelemtől, reggelre folyt rajtam a víz, rázott a hideg, és közben arra gondoltam, hogy jaj, hogy fognak sajnálni, ha meghalok, és jaj, hogy sírnak majd a koporsómnál, és bezzeg akkor majd rájönnek, hogy milyen értékes embert veszített el a társadalom... Sületlen kamaszként úgy meghatódtam a saját halálom lehetőségétől, hogy az kész gyönyörűség! Most nevetünk rajta(m), de nagyon komolyan mondom, tényleg így történt!

Pál apostol nem roppan össze, nem sajnáltatja magát, nem érzélgős és nem érzékenyül el. A halál árnyékában állva így fogalmaz: „Örüljetek az Úrban, ismét mondom, örüljetek”. Ezért hiteles a mondanivalója és ezért lehetőség. Ugyanis szó sincs itt parancsolatról, kedves testvérem, *Pál azért kiált, hogy felrázson bennünket, hogy rádöbben: van egy olyan lehetőség, amit nem szabad elszalasztani.*

III. Mi ez a lehetőség? A folyamatos öröm (alap öröm) lehetősége, állapota, ami – és most ezt szeretném kihangsúlyozni – csak az Úrban elérhető és megélhető. János evangéliumának 15. részében található néhány csodálatos vers. Az Egyszülött Fiú mondja: „Én vagyok az igazi szőlőtő...Maradjatok énbennem és én tibennetek. Miképpen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőn marad, akképpen ti sem, hanemha én bennem maradtok.” Erről van szó kedves testvérem. Azért tud az apostol minden körülmények között örvendezni, mert be van oltva Jézus Krisztusba!

De hát *miért szerez örömet a Krisztusba való beoltottság?* Ezzel kapcsolatban két dolgot szeretnék elmondani.

1) Először azért, mert az, hogy be vagyok oltva Krisztusba azt jelenti, hogy el tudom fogadni mindazt, amit Isten az Ő Egyszülött Fiában felkínál a világnak. Van örömöm, mert el tudom fogadni a Golgota tényét, el tudom fogadni a bűnbocsánatot, a megváltást!

Van örömöm, mert megbékéltem magammal és megbékéltem Istennel!

Van örömöm, mert tükörbe tudok nézni úgy, hogy nem kell szembeköpnöm magam! Jóban vagyok Istennel, és ennek következményeként jóban vagyok önmagammal. Csodálatos ajándék ez!

„Mit használ az embernek ha az egész világot megnyeri is, lelkében viszont kárt vall!” – mondja Jézus Krisztus, és ez félelmetes igazság: Lehetek évfolyamelső, lehetek fantasztikus üzletember, lehetek vezető politikus, de ha elsötétedik a lelkem, ha nem tudok a tükörbe nézni, mindez semmit sem ér. Ha elsötétedtem, akkor kisugározom ezt a belső sötétséget, és lassan elsötétítem magam körül a világot: tönkreteszem a legcsodálatosabb családot, elsorvasztom baráti kapcsolataimat...Hadd olvassak fel néhány gondolatot Hermann Hesse *Demian* című könyvéből. A főszereplő egy olyan gyerek, aki remek családi körülmények között él. Szerető, figyelő, komoly, mélyen hívő és gazdag szülei vannak, az otthona – saját vallomása szerint – olyan, mint egy földi paradicsom. Ő ellenben elcsúszik, és ez az ún. Paradicsom egyik pillanatról a másikra idegenné válik: „Apa és Anya fénytel teli világa már nem tartozott hozzám. A kalap és a napernyő, a jó öreg homokkő padló, idősebb nővéremnek a nappaliból kihallatszó hangja – mindez kedvesebb, lágyabb és fenségesebb volt mint valaha, de nem nyújtott már vigasztalást, sem biztonságot, hanem maga volt a megtestesült szemrehányás.” (21 old) „Egy este, amikor már az ágyamban voltam, anya hozott egy darab csokoládét. Nyomban eszembe jutottak a korábbi évek, amikor esténként, ha jó voltam, jutalomból ilyen finomságokat kaptam elalvás előtt. S most ott állt előttem anyám, és nyújtotta felém a csokoládét. Ez annyira fájt, hogy nem tudtam megszólalni, csak a fejemet ráztam...” (31. old)

Kedves testvérem! Csodálatos dolog az, hogy itt vagy, hiszen azt jelenti, hogy keresed a kapcsolatot Istennel, de Ő ennél többet akar. Azt akarja, hogy boldog emberként élj a földön, ezért kínálja fel Egyszülött Fiában a bűnbocsánat, a tehermentesítés lehetőségét!

„Örüljetek az Úrban” – mondja az apostol. Fogadd el azt, amit az Atya a Fiúban föl-kínál.

2) A Jézusba való beoltottság az önmagam elfogadásából, az önmagaddal és Istennel való megbékélésből származó öröm mellett azonban biztosít egy másik örömet is: *a másik ember elfogadásának az örömét.* Tudok örvendeni a másik embernek, hisz' Jézus Krisztusban a testvéremé lettem!

Örülök a másik sikerének, eredményének, mert testvérem! Örülök a másik Krisztus-hoz való közelkerülésének, mert testvérem!

Hadd kérdezzem meg tőled, hogy képes vagy-e erre? *Tudsz-e örvezdeni a másik ún. világi sikereinek, vagy Krisztussal való járásának?* Vagy olyan vagy, mint a templomba felmenő farizeus, aki látván a nyomorult vámszedőt így imádkozik: „Köszönöm Uram, hogy nem vagyok olyan mint ő..”? Olyan vagy, mint az a fiatal neoprotestáns ismerősöm, aki hitben éretnek tartja magát, aki úgy véli, hogy az ő egyháza az igazi üdvözítő egyház, és azt mondja a történelmi felekezetek tagjairól, hogy nem jutnak el Istenhez, mert túl katolikusok, túl reformátusok, vagy túl evangélikusok...?

Kedves testvérem! Tudsz örülni a másik sikerének, a Jézussal való együtt járásának? Tudsz örülni akkor is, ha az az együtt járás botladozóbb a „te együtt járásodnál”?

Nekem sajnos úgy tűnik, hogy néha keresztyénységünk nem más, mint a jó öreg énközpontúság, egoizmus, büszkeség kegyes színekbe csomagolt formája! Néha úgy tűnik, hogy nem más, mint feltűnési, kitűnési vágyaink kultúrált, szentre festett csatornázása. „Én keresztyén vagyok, vagy én keresztyénebb vagyok, én vagyok a jó, vagy én jobb, tisztább, tökéletesebb vagyok!” Én-én-én! Hát ez mindenre emlékeztet engem, csak a krisztusi lábmosásra nem... Tudod mit mondott Pál apostol a thesszalónikai gyülekezetnek: „bizony ti vagytok a mi örömünk” (1Thessz 2,19). János evangéliuma 13. részének 35. versében pedig azt olvashatjuk, hogy: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.”

Vajon valóban keresztyének vagyunk? Nehogy azt hidd, hogy ez egy nehéz kérdés, bármikor könnyen lemerheted keresztyéniséged valóságát: *Az a keresztyén, aki be van oltva Krisztusba, aki pedig beoltatott a Fiúba, az tud örülni a másik ember sikerének, örömeinek, üdvösségének!*

IV. Eddig a Jézus Krisztusban elnyerhető – ha szabad így fogalmaznom – „alapörömről” beszéltem, az Úr felől – mint forrás felől – közelítve az öröm állapota felé. Néhány mondat erejéig azonban érdemes bejárni a másik utat is: az egyszerű, hétköznapi örömek felől Jézus felé haladva. Mert rengeteg „apró” öröme van az életnek. Örvehdhetek a szüleim szeretetének, a kedvesem mosolyának, a napsütésnek, egy hegyi túrának, sok mindennek. És ezekről akár azt is mondhatnók, hogy „*Krisztustól független*” örömek, ezek megélésének, megtapasztalásának lehetőségét hittől függetlenül ajándékozta Isten a világnak. Pál szavai azonban – örüljete az Úrban mindenkor – itt is figyelmeztetnek. *Az apró örömeke is Krisztusban éld meg!* Örülj a kedvesed ölelésének – de azon a kereten belül, ahová az ölelést Isten rendelte. Örülj a jó illatú pohár bornak – de az Isten által felállított mérték szerint. Polytathatnám, de nem a példákon van a hangsúly, hanem azon, hogy földi életünk történéseit, lehetőségeit nem lehet egyszerűen fehérre és feketére osztani. Csak a banális elme mondja azt, hogy ez jó, az pedig rossz szórakozási lehetőség. Életünkben szinte – hangsúlyozom a szinte szót! – bármí válhat áldássá, de ugyanaz lehet átokká is. A kérdés csak az, hogyan élem meg? Krisztusban? Mert *a Krisztusban megélt öröm összekötő, másokhoz közel vivő öröm, a nélküle megélt öröm pedig könnyen embertársaimtól elválasztó örömmé válhat.* A Krisztusban megélt öröm másoknak is örömévé válhat, „szolgálhatja”, gazdagítja a másikat, soha nem „történik” a másik ellenére. Krisztus nélkül ellenben nincs erre garancia.

„Örüljete az Úrban mindenkor, ismét mondom...” – mondja az apostol, és ez két dolgot jelent. 1) Van alapöröme az életünknek, van üdvösségünk, megszentelődésünk, növekedésünk Krisztusban. 2) Lehet nekünk felelősségteljesen örvezeneni az ún. apró örömekeknek, úgy, hogy azok nem elválasztó, hanem életeteket összekötő, közösséget, embert formáló örömekeké váljanak. Ámen.

Rádioprédikáció

Bányai László

Bukarest II.

Nyugtalanságunk igazi gyógyszere

Alapige: János 14,4

Keresztyéni létünk egyik fontos tényezője, hogy ne nyugtalankodjék a mi szívünk. Nyugtalanságunk világi létünk következménye. De aki Istenben hisz, az a Jézus Krisztus mennyei Atyjában hisz, aki nekünk Jézusban Atyánkká lett és így feltárta előttünk örök szeretetét, amely által legyőzhetjük nyugtalanságunkat. Igaza van Augustinusnak, az egyházatyának: „Nyugtalan a mi szívünk mindaddig, amíg meg nem nyugszik Benned, Urunk.”

Ma és minden időben tudnunk kell: Krisztus értünk jött e világba, értünk munkálkodott, az Atyához is azért ment, hogy Vele együtt munkálkodjék érdekünkben. Amikor így szólt tanítványaihoz: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem.” – Jézus tudta, hogy ellenség támadja meg őket, és hogy könnyen legyőzhetők azok, akiket lesújtanak a nehézségek. Ezért a tanítványok gondolatait elterelte a láthatókról a láthatatlanokra. Földi vándorlásuk helyéről a mennyei otthonra fordította tekintetüket.

Ha hiszük, hogy kapcsolat van az Atya és a Fiú között, akkor hitünk nem hagy cserben akkor sem, amikor Krisztus szenvedéseiről van szó, amelyeket a múltó világ megmentéséért hordozott. Ma is szükséges eljutnunk a hitnek alacsony fokáról arra a nagy tapasztalatra, amelyet megkaphatunk, ha valóban felfogjuk, hogy ki is volt Ő igazában – Isten, emberi testben. Irgalmas Urunk és Üdvözítőnk komolyan és kitartóan igyekezett előkészíteni követőit a kísértések viharára, mely minden percen rájuk támadhat.

Amikor Jézus nyugalmat árasztó szavai elhangzottak, akkor Isten dicsősége ragyogott arcán. Mindazok, akik jelen voltak, szent áhítatot éreztek, és elragadtatott figyelemmel hallgatták Mesterük, Tanítójuk szavát. Szívük még határozottabban vonzódott Jézushoz. Minél nagyobb szeretettel kapcsolódtak Krisztushoz, annál közelebb kerültek egymáshoz is.

Üdvözítőnk tanítása olyan vigasztalás, amely az Ő Egyházának is szól az idők végezetéig. Minden időben és minden helyen, minden szomorúságunkban és nyomorúságunkban, amikor kilátásaink sötétnek látszanak és a jövőnk zavarosnak, amikor tehetetleneknek és magányosoknak érezzük magunkat, Krisztus elküldi hozzánk vigasztalását válaszul a hitből fakadó imádságunkra, és ez a vigasztalás határozottan és félreérthetetlenül így hangzik: Ne nyugtalankodjék a ti szívetek!

Életünk körülményei sokszor elválasztanak minket szeretteinktől, de nincs az a körülmény, nincs az a távolság, ami elválaszthatna bennünket mennyei Vigasztalónktól. Bárhol vagyunk, bárhova megyünk, Ő mindig mellettünk van, hogy támogasson, erősítsen és megvidámítson bennünket.

Megállni, kitartani egy életen át hűségben, szeretetben csak azok tudnak, akik rendületlenül hisznek Istenben és az Ő egyszerűen Fiában, az Úr Jézus Krisztusban. Jézus ajkán ez a felszólítás, hogy higgyetek, egy tulajdonképpeni parancs és végső lehetőség arra, hogy megmaradjon az Ő útján. Hinni pedig a negyedik evangélium összefüggésében annyit jelent, mint meglátni, hogy az Atya cselekszik a Fiúban; még a szenvedés és a ha-

lál is az Atya akarata. Aki így lát, aki ezt felismeri, ami a Golgotán történt, annak hite nem rendül meg soha.

Nyugalanságunk igazi gyógyszere a mi hitünk, az a szilárd hit, amelyről Pál apostol így vall: „Mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk.” (Róm 14,8) Isten adjon nekünk erős hitet, hogy legyőzhessük minden nyugalanságunkat! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Székely László

Mezőverese gyháza

Krisztusba oltatás

Alapige: János 15,4–5

Keresztyén testvéreim! Kedves szülők és keresztszülők!

A Heidelbergi Káté szerint a keresztség nem más, mint a Krisztusba oltatásnak a szertartása: a kisdedet, a friss hajtást beleoltjuk a Krisztus Testébe, az Anyaszentegyházba, a Nemes Szőlőtöbe.

A bűn által megrontott világba Isten elküldte az ő Fiát. Beültette e világ szántó-földjébe a Nemes Szőlőtöt, az igaz és tökéletes Palántát, és ezáltal lehetővé tette azt, hogy mi, emberek, öbele oltassunk és ezáltal jó gyümölcsöket teremjünk. A keresztség ennek a Krisztusba oltatásnak a jele.

A tapasztalat viszont az, hogy nem minden fa terem jó gyümölcsöt, nem minden oltás sikerül. Vannak ágak, amelyek nem fogannak meg és nem épülnek bele a fa testébe, hanem elszáradnak. Vannak ágak, amelyek megfogannak ugyan, de nem hoznak termést, csupán leveleket teremnek. És vannak ágak, amelyek vad, keserű, mérgező gyümölcsöket hoznak.

Mindez azért történik meg, mivel az ágaknak nincs kapcsolatuk, vagy megszakad a kapcsolatuk a törzzsel (megszakad a szőlővesszőknek a kapcsolata a szőlőtövel). Az ágak nem szívják magukba a fának a nemes nedvét, hanem a nemes fában élnek a maguk idegen életét, a nemes fában termik a maguk vad gyümölcsöket.

Hány ilyen vad hajtás (ág) található ma is a Krisztus testében, az Anyaszentegyházban?! Hány szikkadó, száradó, tengő-lengő élet van ma is, amely nem tudott betagoiódni a Krisztus testébe, az egyházba. Akit megkereszteltek, azt beoltották a nemes szőlőtöbe, az egyház testébe, de később minden kapcsolata megszakadt az egyházzal és annak Urával, Krisztussal.

Hány zöldellő, virító ág van ma is a nemes fában, amely csupán leveleket terem. Hány olyan keresztyén élet van, amely magába szívja a szőlőtönek a nemes nedvét: elfogadja a Krisztus tudományát, szeretetét, áldozatát, de ő maga nem terem gyümölcsöket. Élvezi mindazt amit az egyház, vagy az egyházon keresztül Isten neki nyújt, de ő nem hajlandó ezért semmit sem adni, semmit sem tenni. Él a maga önző életét az egyház keretén belül és nem hajlandó magán kívül senki mást észrevenni.

És hány olyan ág van, amely vad, keserű, mérgező gyümölcsöket terem. Hány olyan, magát keresztyénnek valló ember van, aki cselekedeteivel, beszédével, magaviseletével megkeseríti, megmérgezi a körülötte élőknek az életét, békességét vagy boldogságát.

Hogyan történhet meg mindez? – hisz minden friss palántát, minden újszülött gyermeket a nemes fába, a nemes szőlőtőbe és nem valamely vad fába oltunk bele.

Ez úgy történik meg, hogy elmarad a friss hajtás, a palánta további gondozása. Sokan úgy gondolkoznak, hogy ha megkeresztelték gyermeküket, ezzel minden keresztyéni kötelességüknek eleget tettek, és elhanyagolják a gyerek további vallásos nevelését. Ennek az lesz a következménye, hogy a gyermeknek teljesen megszakad az egyházzal és ezáltal a Krisztussal való kapcsolata. Nem a Krisztus tudományát, nem a nemes fának a nedvét, hanem idegen tudományt, idegen nedveket fog magába szívni, amelyek legtöbb esetben vad, keserű, mérgező gyümölcsöket fognak teremni az ő életében.

Krisztus azt mondja, hogy csak „aki énbennem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt” Tehát csak annak az embernek az élete hozhat jó gyümölcsöket, aki kapcsolatban van az Úr Jézussal, aki jó viszonyban van vele, aki Ővele, az Ő tudományával tölti meg szívét és elméjét.

Ezért hangsúlyos az Úr Jézus parancsa felétek, szülők és keresztszülők felé: tanítsátok ezt a kisgyermeket arra, hogy megtartsa mindazt, amit én parancsoltam tinéktek.

Töltsétek meg az ő lelkét a Krisztus tudományával és akkor élete nem lesz gyümölcstelen. Akkor nem vad, keserű, mérges gyümölcsöket, hanem a léleknek az édes, áldott gyümölcseit a szeretetnek, örömmek, békességnek a gyümölcseit fogja teremni az Isten számára és a ti számotokra egyaránt. Isten adjon erőt, Isten adjon bölcsességet, Isten adjon belátást mindenben tinéktek. Ámen.

Esketési igehirdetés

Tunyogi Lehel

Esztény

Az együvé tartozás pecsétjének hatalma

Alapige: Énekek Éneke 8, 6–7

Az Énekek Éneke úgy is címezhető, mint a Legénekebb Ének; mint a Legköltőibb Költemény arról, ami létrehozta és – amíg ember az ember – örökérvényűen életben tartotta a költészetet: a szerelemről.

A szerelemnek pedig nemcsak története és történelme, hanem drámaisága is van. Ezért az Énekek Éneke nemcsak egy szerelem, és még csak nem is mindnyájunk szerelmi történetének forгатókönyve, hanem egyben drámája is: az egymás felé indulás, az egymás keresésének, elvesztésének és újra megtalálásának, a társ újból és újbóli felfedezésének a – drámaian zaklatott – színsz-görbéje. A szerelem útjának tekervényein keresztül vezet el a véglegesség erejével kimondott döntéshez: a két egymás felé ívelő élet összefonódásának vállalásához.

Ti is most azért jöttetek ide, az esküvés házába, mert az emberi szerelmet ajándékozó Isten terelte egybe szíveteiket, hogy az együvé tartozás kitörölhetetlen pecsétjével jegezzétek el egymást a kölcsönösen vállalt közös élet számára.

Esketési igénk arról szól, hogy miképpen szólítja meg a szerelmes az ő szerelm(es)ét és mit mondanak egymásnak a szerelmesek az ő nemcsak szerelmi vallomásukban, hanem egyben hitvallásukban is.

I.

Már megszoktuk azt, hogy a Szentírást úgy olvassuk, mint egy olyan üzenetet, melyben Isten szólítja meg az embert. Ez alkalommal azonban nem Isten szólít meg bennünket, hanem az ember szólítja meg a társát. Úgy is mondhatnánk, hogy ebben az igében Isten szólít fel benneteket arra, hogy megszólítsátok egymást.

Az a tény, hogy eljöttetek úgymond „megesküdni”, azaz egymásnak „örök hűséget fogadni” Isten és ember(ek) előtt, azt jelenti, hogy meghallottátok Isten felszólítását és engedelmesskedtetek ennek a felszólításnak; az Énekek Énekebeli pár valamelyikéhez hasonlóan ti is megszólítottátok egymást.

Próbáljatok visszaemlékezni arra a pillanatra, amikor először történt meg ez a – kölcsönös – megszólítás. Mit mondtatok akkor egymásnak? Eleven-e – még ([?!]) – bennetek az a pillanat? Meg tudjátok-e mindig őrizni ama pillanat emlékének frissességét? Erőt tudtok-e meríteni abból a pillanatból? Mert jaj annak a kapcsolatnak és annak a házasságnak, melyben a „felek” már nem tudják egymást megszólítani, hanem ehelyett elmenekülnek a megszólalás kényszernek tekintett áldott alkalma és ezáltal egymás elől.

E mostani alkalommal ünnepélyesen szólítjátok meg egymást, eskü(vés)re nyitjátok ajkatokat és erre a pillanatra mindig emlékezzetek kell, éppúgy, mint ahogy mindig emlékezzetek kell majd arra is, hogy mit mondtatok egymásnak.

Isten most arra szólít fel, hogy megszólítsátok egymást és erre a megszólalásra mindig emlékeztetni fog benneteket. Miképpen arra is, hogy most mit mond igéjében és ti most mit mondtok esküvéstekben.

II.

A megszólítás tartalma egyben kérés is, amely nem a parancs durvaságával, hanem a szelíd kívánság szerelmesen odaadó alázatával hangzik el: „Tégy engem mintegy pecsétet ...” (8,6). Nemcsak azt kell megtanuljátok, hogy mindig emlékezzetek a megszólítás pillanatára, hanem arra is, hogy mindig tudjátok egymáshoz kéréssel fordulni és a másik kérését meghallgatni, illetve teljesíteni.

Igeversünkben a megszólító azt kéri, hogy teljes lényét, őt magát fogadja el a másik és hordozza, őrizze „mintegy pecsétet”. A kölcsönös elfogadás, hordozás és megőrzés – ezek kell, hogy kitöltsék a házasságot.

A „pecsét” egyrészt *szövetségi jegy*, másrészt pedig *hitelesítő és emlékeztető jel*. Házassági esküvéstekkel tulajdonképpen „holtomiglan-holtáiglan” köttök szövetséget egymással; azzal, hogy esküvésteket Isten és a gyülekezet előtt mondjátok el, mintegy hitelesítitek a ti szövetségéteket. Ilyenkor legtöbbször ünnepi fényképeket, filmfelvételeket készíttetnek, hogy megörökítsék a házasságra lépés „kedves emlék”-ét, de sajnos sokszor megtörténik, hogy a fényképek az érzelmekkel együtt megfakulnak, vagy széttépik őket, mint az összekötő szálakat. A valamikor(i) „kedves” emlék szégyenletes, többször(ösen) megbánt, rossznak és meggondolatlannak elkönyvelt lépéssé válhat, ha/mert felületes (csupán „felületi”) volt a megpecsételtes.

De igénkben nem csupán alkalmi és felületi pecsétről van szó, hanem a szeretet mély, elevenbe hatoló pecsétjéről: „Tégy engem mintegy pecsétet a *te szívedre*, mintegy pecsétet a *te karodra*” (8,6). Szív és kar – figyeljük meg a sorrendet is: előbb a szívre, utána a karra. Aki szívébe fogadja társát és ott hordozza, őrizi őt, annak minden karmozdulatát, azaz minden élet(beni) megnyilvánulását a szívbeli szeretet határozza meg: karja nem ütésre lendül, hanem mosolygó simogatásra, átkaroló vigasztalásra, ölelő védelemre hajlik. Az igazán szeretett társ képe nem ocsmányulhat karra tetovált rajzzá, hanem a szív húsának tábláiba kell hogy bevésődjen, miképpen Istennek az igéje is, amely min-

dig eligazít, s a helyesen vállalt közös útra terel, hogy azon vezessen életek minden napján.

A „pecsét”, mint szövetségi, mint hitelesítő és mint emlékeztető jel a múlhatatlan szeretet erejére utal. Ez képezi az ígénkben olvasható megszólítás tartalmának jelentését és jelentőségét.

III.

A szív kitörölhetetlen jegyének pecsétje a szeretetre utal, melyről ígénk azt mondja, hogy: az Istentől van, hogy legyőzhetetlen erejű és megvásárolhatatlan.

A szeretet „lángjai tűznek lángjai, az Úrnak lángjai” (8, 6). Úgy, ahogyan Isten szólít fel arra, hogy megszólítsátok egymást, úgy az Úr adja azt is, hogy mit mondjatok egymásnak; hogy arról a szeretetről tegyetek vallomást és vallást, melyet csak(is) Ő adhat mindnyájunknak, így nektek is.

Az ígénkben olvasható mondatok nemcsak egy *szerelemi vallomásnak*, hanem egyben egy *szerelemi hitvallásnak* is a mondatai. A megszólaló nemcsak szerelmet vall a megszólítottak, hanem bizonyosságot is tesz arról, hogy hite szerint a szerelemét Isten adta. Esküvők alkalmával szokás megajándékozni az új párt. De ezek csak emberi ajándékok, melyek fölött viták keletkezhetnek, ha válásra és osztozkodásra kerül a sor; de a legfőbb ajándék az Isten ajándéka: az örökké tartó szeretet, mely nem váláshoz, hanem eme adománynak egy egész – közös – életen át tartó békés megosztásához vezet.

Az emberi szeretet mulandó, inkább szerelemnek mondható, mely idővel elkopik, erejét veszti és nem marad más utána, mint az unalmas megszokás. De Isten szeretete múlhatatlan, nem erőtlenedik el, hanem az idő múlásával egyre jobban egymáshoz köt elszakíthatatlan kötelékeivel.

Az Úrtól kapott szeretet lángjai kiolthatatlanok (8, 7), sem a mindennapos gondok folyóvizei, sem a szerelem elmúlásának „hideg zuhany”-a nem olthatják ki. Az Isten igéjéhez hasonlóan, az Isten szeretete is az ember csontjaiba rekesztett tűz, mely kiégheetlenül lobog, örökösen átforrósítja a társak kapcsolatát, anélkül, hogy valamelyik lényét is, vagy valamelyiknek a másik iránt érzett érzelmeit elhamvasztaná. Ereje nem múlik el még a halállal sem, a „holtomiglan-holtáiglan” után is tart, s a sír felé mutató előjelek – a betegségek, boldogtalan „állapot”-ok – sem küzdhetik le, hanem ehelyett a gondok kihívására még nagyobb erővel válaszol és még szorosabbra egyesít.

Ígénk végül egy nagyon gyakorlatias meghatározását adja a szeretetnek; azt, hogy: *megvásárolhatatlan* (8, 7). Tehát nem váltható fel semmilyen földi, anyagi vagyonra („házbeli *marhá*”-ra). Mert az Úrnak lángjaként lobogó, halált is legyőző erejű szeretet felcserélhetetlen, pótolhatatlan és átválthatatlanul egyedülálló – tehát mai szóval élve: „inkonvertibilis” – kincs. Bár „eladó az egész világ”, a szeretet mégis megvásárolhatatlan, kifizethetetlen marad. És – csodálatos módon – ezt a felbecsülhetetlen értékű gazdagságot Isten – mégis – ingyen adja.

Azért, hogy egész élet(etek)re szólóan (ti is) válaszoljatok egymás megszólítására; elfogadva, hordozva és őrizve a múlhatatlan szeretet kitörölhetetlen pecsétjét, egyszerűen: egymást. Úgy segítsen titeket a szeretetet ajándékozó Isten. Ámen.

Temetési igehirdetés

Fülöp János
Érsemlén

Nékem az élet Krisztus és a meghalás nyereség

Alapige: Filippi 1,21–25

Kedves Testvéreim! Gyászoló gyülekezet! A harangok hívó szavára gyűltünk össze e szomorú alkalomra, hogy Istenben megboldogult özvegy nőtestvérünket utolsó földi útjára kísérjük, kit élte nyolcvanadik esztendejében hívott haza mennyei hajlékába örökkévaló, mindenható Atyánk. Ha figyelembe vesszük a kilencvenedik zsoltár tanítását, mely szerint „a mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagy ha feljebb, nyolcvan esztendő, és nagyobb részük nyomorúság és fáradtság, a mely gyorsan tovatűnik, mintha repül-nénk”, elmondhatjuk, érett gabonaként, betelve az étellel tért meg mennyei Atyánkhoz. A halál azonban mégis rettent bennünket, hisz láthatjuk, még a nyolc évtized is egyszer visszavonhatatlanul véget ér, földi napjaink meg vannak számlálva.

Vigaszt keresve Isten szent ígéjében, egy megdöbbentő kijelentéssel találjuk szembe magunkat: nékem... a meghalás nyereség. A felolvasott igeszakaszból talán ez a mondatrész köti le leginkább figyelmünket, amivel a felületes hallgató nem tud mit kezdeni. Hát való igaz ez, kérdezik sokan, lehetséges-e, hogy a halál nyereség legyen az ember számára? Egész lényünkkel igyekszünk nemet mondani erre a kijelentésre, hiszen mindaz, ami nyereséghez kötődik, az ehhez a földi élethez kapcsolható és nem a halálhoz, az elmúláshoz. Sokan mondják, a halállal mindennek vége szakad, az elmúlás csak szomorúságot, veszteséget hozhat az ember számára. És mégis, azt kell mondanom, kedves gyászoló testvéreim: igen, a halál lehet nyereség, aminek egyetlen feltétele: a Krisztus szerinti életvitel vállalása, őrzése, megtartása. Ezt az életvitelt Pál apostol a Galátziabeliekhez írott levelében így fejezi ki: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus, amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta érettem.”

Hogyan lehet tehát a halál nyereség mindnyájunk számára? Csakis olymódon, ha nekünk az élet Krisztus. Hogy milyen a krisztusi magatartás? Erre a kérdésre csak egyféle válasz adható: önfeláldozó. Krisztus feláldozta magát értünk, bűnösökért, bűneink fogóságából megszabadított bennünket, megfizetve a bűn zsoldját és amitől leginkább félünk, a halált nyereséggé változtatta. Ebben a tanításban az a Pál apostol erősít meg minket, aki előbb a Krisztus nélküli élet reménytelenségét élte át, hogy ezek után találkozva az Élet Urával, a Megváltó Jézus Krisztussal, átélje a Krisztusban nyújtott, áldozathozattal teljes földi lét igazi értelmét, aminek végső reménysége Krisztus kegyelme folytán az örökélet elnyerése. Az apostol az embertársaiért való szolgálat és a Krisztushoz való költözés kettősségének jegyében teljesíti be küldetését. Erről így beszél: „De ha e testben való életem munkámat gyümölcsözteti, hogy melyiket válasszam meg sem mondhatom. Mert szorongattatom e kettő között, kívánván elköltözni és a Krisztussal lenni, mert ez sokkal inkább jobb. De e testben megmaradnom szükségesebb tiérettetek.” Az apostol tudja, hogy várnak rá még Filippiben, az első európai kis keresztyén közösségben. Várja őt Lídia, a bíboráros asszony háza népével egyetemben, várja őt családjával együtt a megtért börtönőr, ki egykor élete legfontosabb kérdésére ezt a választ kapta: „Higgyj az Úr Jézus Krisztusban és idvezülsz mind te, mint a te házad népe.”. Még várják őt Korinthus, Efészus, Galátzia, Kolossé, Thesszalonika, Róma gyülekezetei. Leveleket vár

még tőle Timóteus, Titus és Filemon, hogy megtapasztalják az együvé tartozás örömét, áldását, amit csak az igaz hitben élők nyújthatnak számukra. Ugyanakkor Pál tudja, hogy vár rá Megváltó Krisztusa, akinek egyszer elmondhatja majd, amint megírta Timóteusnak: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam. Végezetre eltétem nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bíró, nemcsak nékem pedig, hanem mindazoknak is a kik vágyva várják az ő megjelenését.”

Elhunyt nőtestvérünk is a szeretteiért való szolgálat és a Krisztushoz való költözés kettősségének jegyében élte le életét. Egy korán özvegyen maradt és félárva kislányát nevelő férfit rendelt mellé évtizedekkel ezelőtt hűséges gondviselőként a Mindenható. Férje előző házasságából származó kislánya későbbi testvére mellett soha nem ismerte, milyen rettenetes szó is lehet ez a kifejezés, hogy: mostoha. Elhunyt nőtestvérünkben a gyermek egy második édesanyára lelt, pedig mi úgy tudjuk, hogy édesanyából csak egy jut a világon mindenkinek. De lám, akit Krisztus szerelme szorongat, az édessé válhat még mostohaként is. A gyermekek később felnőtt lévén kirepültek a családi fészekből, és amikor csendes, békés öregkorról álmodoztak a szülők, jöttek a megpróbáltatások, szenvedések. Nevelt lánya szülés után súlyos betegséget szenvedett, át kellett vállalni az unoka felnevelését is. Az édesanya idegösszeroppanása, majd korai halála újabb terheket rótt a nagymama vállaira. Később a nagypapa betegsége, halála csak súlyosbította ezeket a terheket. Sokszor találkoztunk és ilyenkor mindig arról beszélt, csak addig éltesse a Mindenhatót, amíg a kis unokát felnevelheti és őt is újtára bocsáthatja. Ahogy az évek teltek, mindig reménykedve mondta: már kijárta az elemi iskolát, már konfirmált a kis unokám, már a szakiskolai diplomája is megvan. Az öregedő és egyre több betegséggel küzdő női szívnek Isten megadta a szükséges időt, hogy testben itt maradjon e földön szeretteiért. Mindig abban a hitben élt, hogy odaát a túlsó parton várja őt Megváltó Krisztusa. Életét így kívánta leélni, a másokért való szolgálat jegyében, ahogy igénk utolsó versében fogalmazza meg ezt az apostol: „És ebben bízva tudom, hogy megmaradok és együtt maradok mindnyájatokkal a ti hitben való gyarapodástokra és örömötök-re.” Noha elment a minden halandók útján, tudjuk, hogy megmarad Krisztus kegyelmében, fenn a mennyek honában, az örökkévalóságban. Addig, amíg mi is elmehetünk, megmarad emlékezetünkben.

Ez a hit adjon vigaszt minden hozzátartozója, háza népe, leánya, veje, unokái, testvérei, keresztyermekai, szomszédsága, ismerősei, rokonsága számára. Mennyei Atyánk kegyes volt hozzá, szent Fia az Úr Jézus Krisztus által, kitől megtanulta, mennyit kell e világon szenvedni, nyomorogni, nélkülözni, de azt a tanítást is szívébe helyezte, hogy nincs szebb és tisztább élet, mint a másokért való önfeláldozás és „édes”-anyai szeretet. Akit igazán szeretnek, annak elhunytát a hozzátartozók mindig nagy veszteségként élik meg. Akit nem szeretnek, annak halálakor a hátramaradottak így gondolkodnak: ez nekünk jelent nyereséget, mert nem kell többé bajlódniunk azzal a személlyel, aki ránk szorult betegsége, tehetetlensége miatt, és végre a miénk lesz az örökség. Házanépe számára a veszteségben adjon az Úr igaz vigasztalást. Abban a hitben helyezzük örök nyugalomra, hogy az Úr ezen egyszerű szolgálóleánya számára az élet valóban Krisztus volt, a halál pedig nyereség, mert megnyerte a legfőbb jót: Krisztus kegyelmét. Ebben a Krisztusban nekünk ajándékozott hitet őseink hajdan a fejfákra vésvé, néhány betű formájában így juttatták kifejezésre:

A.B.F.R.A. – A Boldog Feltámadás Reménysége Alatt. Ezzel búcsúznunk most mi is. Ámen.

Versek anyák napjára

Füle Lajos

Anyai kéz

Anyai kéz, te gyógyító, te drága,
te sebre ír, te kínra szemfedő,
te misztikus hő, mágikus erő
a föld felett, mely föld alól is árad,
anyai kéz, ma látlak, újra látlak.
Ma újra látlak kisfiam szemén,
fájó szemén, s ma én is újra érzem,
hogy megmaradtál nékem is egészen,
hogy szívemen is áldva itt pihensz még,
el-nem-fogyó kincs, kristálytisza emlék.

Rózsa Csilla

Anya

Két keze kedves,
puha öröm.
A hangja selymes
virágözön.

S ha évek jönnek
és szállnak tova,
soha nem hervad
víg mosolya.

Szem-sugarán át
bizalom száll.
Az egész arca:
biztonság-vár.

S az apró ráncok
tánca mögött
oltalmas lelke
mindig örök.

Ratkó József

Zsoltár

Az anyák halhatatlanok.
Csak testet, arcot, alakot
váltanak; egyetlen halott
sincs közülük; fiatalok,
mint az idő. Újra születnek
minden gyerekkel; megöletnek
minden halottal – harmadnapra
föltámadnak, mire virradna.

Adassék nekik gyönyörűség,
szerelmükért örökös hűség,
s adassék könny is, hogy kibírják
a világ összegyűjtött kínját.

Dsida Jenő

Hálaadás

Köszönöm Istenem az édesanyámat!

Amíg ő véd engem, nem ér semmi bánat!
Körülvesz virrasztó áldó szeretettel,
Értem éjjel-nappal dolgozni nem restel.
Áldott teste, lelke csak érettem fárad.
Köszönöm, Istenem az édesanyámat!

Köszönöm a lelkét, melyből reggel, este
imádság száll Hozzád, gyermekéért esdve.

Köszönöm a szívét, mely csak értem dobban,
– itt e földön senki sem szerethet jobban! –

Köszönöm a szemét, melyből jóság árad,
Istenem, köszönöm az édesanyámat.

Te tudod, Istenem – milyen sok az árva,
Aki oltalmadat, vigaszodat várja.

Leborulva kérlek: gondod legyen rájuk,
Híszén szegényeknek nincsen édesanyjuk!
Vigasztald meg őket áldó kegyelmeddel,
Nagy-nagy bánatukat takard el, temesd el!

Áldd meg édesanyám járását-kelését,
Áldd meg könnyhullatását, áldd meg szenvedését!
Áldd meg imádságát, melyben el nem fárad,
Áldd meg két kezeddél az édesanyámat!

Haldd meg jó Istenem, legbuzgóbb imámat:
Köszönöm, köszönöm az édesanyámat!!!

Füle Lajos

Anya, ne vessél!

„Anya, ne vessél!”
– mondja gyermekünk.
Úgy tudja kérni, mint a kenyeret,
mosolyra szomjas vággyal, ahogy a
virág a fényt, tündö a levegőt,
ahogy emberszív a szeretetet.

„Anya, ne vessél!”
Félénk s biztató
mosoly lebeg az ajkán, szíve is

kikönyököl a szeme ablakán
várva az édes, anyai derűt,
a nőttetőt, megáldót, érlelőt.

„Anyá, nevéssél!”
Híz úgy kell a fény!
Tengernyi fényre szomjas a határ,
Tengernyi fényre szomjazik a szív,
örök derűre éhezik a lélek,
utána nyúl és sír a hang, a vágy.

„Anyá, nevéssél!”
– mondja gyermekünk,
és mondom én is: Hallgass rá nagyon!
Kis életének imádsága ez.
Mégérted hát, ha mikrofon leszek,
s a drága kérést úgy zengem neked
s minden anyának és apának és
minden felnőttnek zengem, harsogom:
Nevéssetek a gyerekekre, mert
fény kell nekik, az orca fénye, a
szív fénye, a lélek derűje és
minden, mi fény, minden, mi szeretet.
Ragyogjatok a gyermekekre hát
mosolygó arccal, szívvel, ha lehet
reggeltől estig, kedves kis anyák!

Alex Rogers

Miért vétkezett Ádám?

Arról vitáztak minap nálunk a vének: hogy is van megírva
a Bibliában Ádám dolga és a bűneset?
Az asszonyok persze Ádámra kenték: „Ki volt annak a szeme nyílván!”
A férfiak meg bólogattak: „Hát az bizony lehet.”
Én Ádám pártjára keltem s megvédtem, közbeszólva:
„Igaz, bűnös volt Ádám, de nem tehetett róla.

Ádámnak sohasem volt anyja, ki ölbe véve óvja,
Féltse a rossztól, intse a jóra
s legyen védője, pártfogója.
Én biztosan tudom, hogy nem kellett neki az az alma,
De Ádámnak, szegénynek, sosem volt édesanyja.

Nem ismert játékos, édes, bohó gyermekséget,
nem volt kis purdé, ki kóstolt volna anyamellet.
Az életbe mindjárt, mint felnőtt nagy ember lépett:
Honnan tudhatta, mi helyes – kivált egy rossz feleség mellett?
Igen, ha lett volna anyja, akkor nem fogta volna meg a csábítás töre.

Fülébe súgta volna: „Fiam, ne fogadd el tőle,
Vigyázz, baj lesz belőle!”

De hát Ádámnak sohasem volt anyja, ki ölbe véve óvja,
Féltse a rossztól, intse a jóra
S legyen védője, pártfogója.
Én biztosan tudom, hogy nem kellett neki az az alma,
De Ádámnak, szegénynek, sohasem volt édesanyja.”

(Fordította Maksay Albert)

Füle Lajos

Tékozló fiak kórusa

– Anyák napjára –

Édesanyák!
Földbe vetett gabonamagvak,
életadók és elhalók,
áldozók és megáldozottak,
kik a halál kockázatával
vállalkoztok a szenvedésre,
hogy nőjön az élet vetése!

Hajnalokon fölserkenők,
nappalokon roskadozók,
éjszakákon virrasztó szentek,
egy életen át áldozók,
kik a Golgota útján mentek...
Legdrágább hűségesei
szeretnek, megbocsátásnak,
leghősebb hősei a földnek!

Bocsássatok, bocsássatok meg!
Segítsetek kinőni végre
minden önzésből, töprengésből,
midőn pironkodó szavakkal,
fájó szívvel kiáltjuk égre:

JÉZUS KRISZTUS, könyörülj rajtunk!

Somogyi Gabriella

Édesanyám, ne öljél meg

Szíved alatt, szépen kérlek,
Édesanyám, ne öljél meg.
Az öledbe fészket leltem
Isten adta hozzád lelke.
Nagy a világ, majd elférek,
Ne pusztuljak, mint a féreg.

Szíved alatt, szépen kérlek,
Édesanyám, ne öljél meg.
Értem egyszer esküt mondtál,
Tanúsítja a szent oltár.
Ha esküdhöz hűtlen lennél,
Megvádollak az Istennél.

Szíved alatt, szépen kérlek,
Édesanyám, ne öljél meg.
És is keresztvízre vágyom,
Ne vedd el a mennyországom.
Ha irgalmas lennél hozzám,
Imáidat imádkoznám.

Szíved alatt, szépen kérlek,
Édesanyám, ne öljél meg.
Tarts meg örökké magadnál,
Ha szíved alá fogadtál.
Érzem, mint dobog felettem,
Aminek a foglya lettem.

Szíved alatt, szépen kérlek,
Édesanyám, ne öljél meg.
Ne szálljon, mint örök átok,

Fogságom perce reátok.
Érzed, én már élek benned,
Tudd meg, anyámmá kell lenned.

Szíved alatt, szépen kérlek,
Édesanyám, ne öljél meg.
Ha eldobnál, ki szeretne?
Ki borulna a szívedre?
Napot, órát nem számolva,
Betegségben ki ápolna?

Szíved alatt, szépen kérlek,
Édesanyám, ne öljél meg.
Várja jöttöm egy őrangyal,
Isten küldte szent parancssal,
Kiterjesztve védőszárnya
Jaj, ha rám hiába várna.

Hívtál, jöttem. Vártál, lettem.
Legyünk egyek most már ketten.
Istennek már megköszöntem,
Hogy itt vagyok az öledben.
Szíved minden dobbanása
Közelebb hoz a világra.

Édesanyám, ne öljél meg,
Hadd örüljek látva téged,
Ajkadról vett imádságban,
Életemért szíved áldjam.
Drága léted hadd kísérjen,
Itt a földön s fenn az égben.

Végh György

Anna Kovalcze

Tegnap, mikor Anninak írni akartam,
eszembe jutottál édesanyám, jaj,
eszembe jutott a neved, te is Anna
vagy, édesapám szemefénye, anyácskám.
Bár nem te tanítottál meg e nyelvre,
figyeld a fiad dadogó szavait és
hallgasd türelemmel az égi hazában,
hol nincs magyar és nincs morva: csak ember.
Már nem tipegek, mint egykor öledben,
de kellene néha a simogatásod,
szoknyádba fogózni szeretne fiad.
Húsz éve halott vagy, Anna Kovalcze,

húsz éve emészti apámat a téboly,
még él az apám, pedig árva vagyok már:
nincs otthonom és haza nincs hova menjek.
Lásd, így vagyok én, ki talán sose látom
a Morva vizét, s magyarul dadogok csak,
így várom az őszt, a tavaszt s a halált is.
De áldalak édesanyám, hogy a véred,
a lomha cseh vér a Dunához elűzött
s útjába kerültél édesapámnak.

Fütle Lajos

Bibliai család

2Tim 1,5

Volt egyszer egy bibliai család,
Pál levele őrzi hármuk hitét.
Felénk köszön két évezreden át
Timótheus, Lois, Euniké.

Peti Sándor

A kis i betű

(Levél anyámhoz.)

Anyám ma nagy nap volt minálunk,
Valóra vált egy édes álmunk,
Kicsi unokád nagy csodát művelt,
Fakasztván szemünkből örömkönnyeget.

A boldogság két kézzel átkarolt
És elfeledtünk minden bánatot,
Kis unokád a nagy asztalhoz ült
És leírta az első i betűt.

Minő munka volt, minő remegés,
Dolgozott az agy, a szem, a kéz s a kés,
Mert a ceruza sokszor eltörött,
De hozott nekünk édes örömet.

Anyám – tudod – sok helyet bejártam,
Búvárkodtam kéziratkönyvtárban,
De ilyen i betűt – bizony mondom –
Nem írt se Ciceró, se Napóleon.

Ez az i betű ragyog, mint a fény,
Ez az i betű biztató remény,

Kis unokádtól drága üzenet,
Édes jó Anyám! elküldöm Neked.

Én megcsókoltam azt a kis kezét,
Amely leírta. Te majd elteszed
Imakönyvedbe s ha végórád üt:
Elviszed magaddal a kis i betűt!

Gulyás Pál

Apám

Nyár volt. A délutáni ég szeméből
egy csillogó könnycsepp esett,
utána reszkető zápor porozta
a viruló vidéket.

Az állomásról egy akácós erdőn
keresztül kellett haza tartani,
de beteg voltam, nagybeteg s kesergőn
aláltak el testemnek tagjai.

Apám, az én szakállas zord apám,
a zúgó fák előtt megállt és aztán
széles vállát felém hajlítva így szólt:
„Kapaszkodj csak belém, fiacskám!”
És úgy cipelt a záporon keresztül,
mint gyöngye lombjukat a nagy, sudár fák,
Azóta húsz év telt el és én most is
érezem erős szívének dobbanását.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Martin Buber

Haszid történetek

Az első gyógyítás

Egyszer, amikor az ifjú Isszákhár Ber mesteréhez, a Jehúdihoz ment Pzyszába és éppen a város fölött magasodó hegyen kelt át, odalentről sírást és kiáltást hallott. Egy percig nem kételkedett, hogy a hang mesterének háza felől érkezett. Riadtan szaladt oda. Mihelyt a Jehúdi megpillantotta őt, sírva panaszkolt, hogy beteg fia haldoklik. Kivette a bölcsőből és a tanítványa karjába tette. – Már nem tudunk semmit sem kitalálni, hogy megmentsük – mondta –, de te a legjobbkor jöttél, fogd meg, biztos vagyok benne, hogy egészségesen fogod visszaadni. – Isszákhár Ber rémülten hallgatta mesterét, hiszen soha nem kellett ilyesmivel foglalkoznia, és nem is érezte magában az ehhez szükséges rendkívüli erőt. De kezébe vette a kisfiút, visszatette a bölcsőjébe, ringatta, és ringatás közben kitérte esdeklő lelkét Istennek. Egy órával később a fiú túl volt a veszélyen.

A paraszt bölcsessége

A radoszyci Isszákhár Ber rabbi egyszer egy Olesnye nevű faluból származó öreg paraszttal találkozott, aki jól ismerte őt fiatal korából, de fölemelkedéséről semmit nem tudott. – Berl – kiáltott oda neki a paraszt –, mi újság nálad? – És mi újság tenálad? – kérdezte a rabbi. – Mit is mondjak neked, Berl – válaszolt a paraszt –, amiért az ember nem dolgozik meg, az nem is az övé.

Ber rabbi ettől kezdve mindig beszédébe szőtte a következő mondatot, ha a helyes életmódról beszélt: – És az olesnyei öregember szerint amiért nem dolgozunk meg, az nem is a miénk.

Imádkozni és enni

Megkérdezték Mendel rabbitól: – Az áll az Írásban: „És szolgáljátok az Urat, a ti Isteneteket, akkor megáldja a te kenyeredet.” (2Móz 23,25) Miért szerepel előbb „ti”, majd „te”?

A magyarázat így hangzott: – Szolgálni annyit jelent, mint imádkozni. Amikor az ember imádkozik, még ha a szobájában teljesen egyedül teszi is, akkor lelkét össze kell kapcsolnia egész Izráellel, és így minden igazi imában létrejön az imádkozók közössége. Ha viszont az ember eszik, akármekkora is az asztaltársaság, evése egyéni cselekedet marad.

Az előadás

Jahezkél rabbit már fiatalon megválasztották Sieniawa rávjának. Az egész közösség azt várta, hogy megérkezése után az első szombaton hitszónoklatot fog tartani, ahogy az már szokás volt, ő azonban megtagadta kérésüket. A harmadik szombati étkezésnél a város legtekintélyesebb férfiai arra kérték az asztalánál, hogy tartson tóramagyarázatot. Ekkor hozott egy Bibliát, fellapozta a heti szakasznál, és elejétől végéig felolvasta a szöveget. Majd így szólt: – Ez Isten Tórája, amely szent, és nincs jogom róla beszélni: – Megcsókolta a könyvet és visszavitette a helyére.